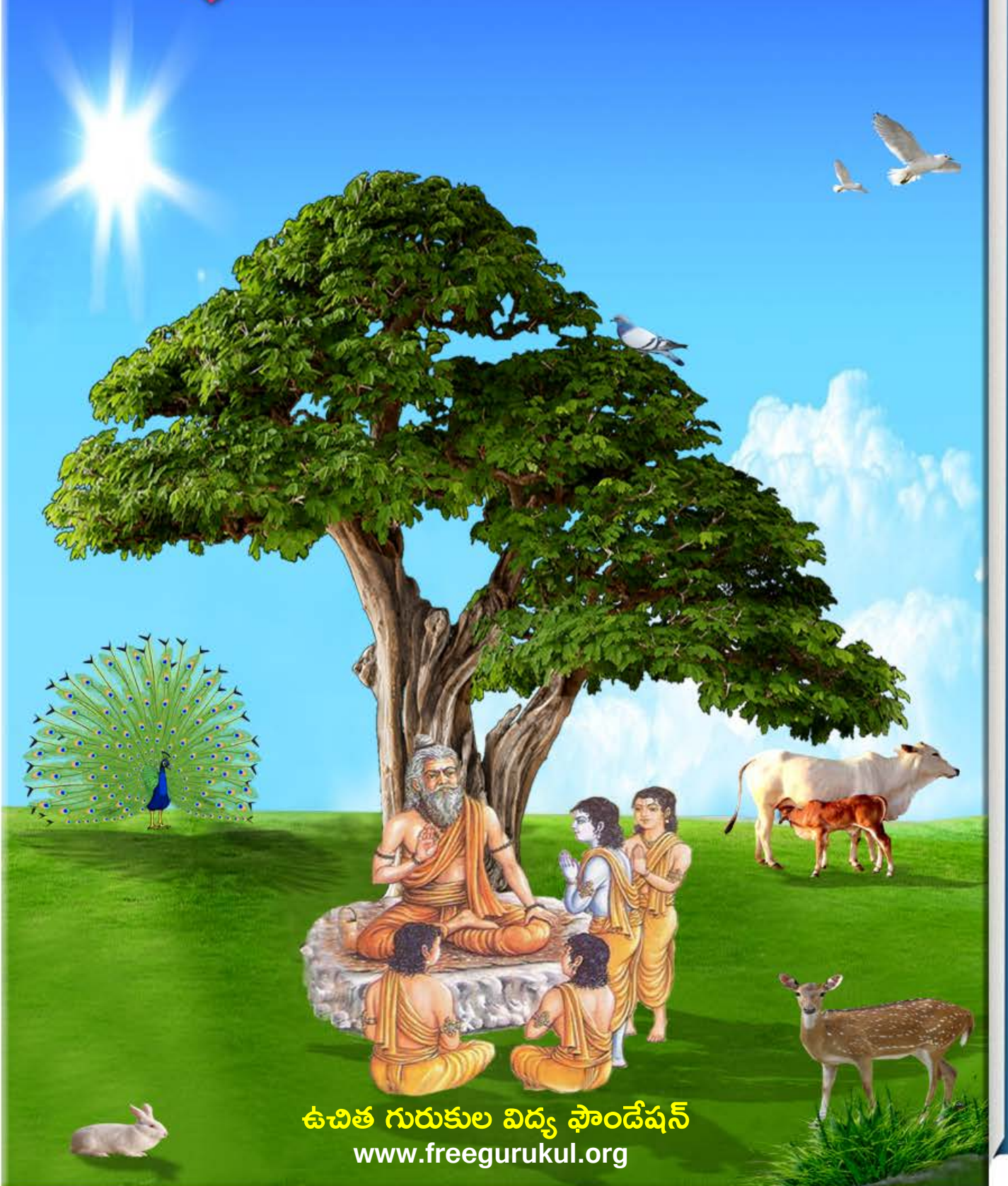

వేదాంగాలు

బాలల శబ్ద రత్నాకరము

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్
www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు కుక మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వార్మిక మహర్షి

గురు శ్రీకృష్ణ

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాలాభా

గురు గోతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు మైత్రన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

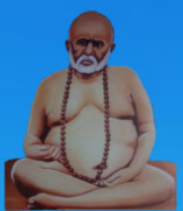

గురు విరభ్రహ్మేంద్ర స్వామి

యోగి బేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతం

గురు తైర్తింగ స్వామి

గురు లాహీరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస

అమృతా కారదా దేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయిబాబా

గురు అరవీంద్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తవేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళ స్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

“ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో భాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా) నుంచి సేకరించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో భాగంగా ఈ ఫౌండేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్థ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు వ్రాసినట్లయితే (లేక) సేకరిస్తే మాకు తెలియచేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిచేయుటకు, భాగస్వామ్యం అగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రదించగలరు.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in>
- 2) ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
- 3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) మొబైల్ ఆప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన,ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు డిజిటల్ లైబ్రరీ సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలేని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైటు అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకొన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org

Mobile App: Free Gurukul

email: support@freegurukul.org

Facebook: www.facebook.com/freegurukul

Help Line / WhatsApp: 904 202 0123

“ మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేది ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందరికీ అందించబడాలి “

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పాద సమర్పణమస్తు

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc. x

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Manuscripts
Title:
Author:
Year: to
Subject: Any Subject
Language:
Scanning Centre: Any Centre
Clear Search

Presentations and Report
Statistics Report
Status Report
Feedback | Suggestions |
Problems | Missing links or
Books

Click [here](#) for PDF collection
DLI MIRROR at ICAA Data Center PUNE

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

Click [Here](#) to know More about DLI ^{New!}

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
Rashtrapati Bhavan CMU-Books Sanskrit TTD Tirupathi Kerala Sahitya Akademi	INSA	Times of India Indian Express The Hindu Deccan Herald Eenadu Vaartha	Tamil Heritage Foundation AnnaUniversity ^{New!}

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z					
Author's Last Name																														
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z					
Year																														
1850-1900					1901-1910					1911-1920					1921-1930					1931-1940					1941-1950					1951-
Subject																														
Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...																						
Language																														
Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu																						

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్టమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసించజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవనంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నీ కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్ఛ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. ఆనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల పల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

బాలల రబ్బరత్సాకరం

ఆచార్య తామాటి దొణప్ప

అభినందన పబ్లిషర్స్

28-10-1 శారవీ పోస్ట్ కోట్టె, నాగపూడి-520002

ప్రకాశకీయం

మా సోదరసంస్థ న్యూ స్టూడెంట్స్ బుక్ సెంటర్, విజయవాడ ద్వారా ఇప్పటివరకు ఎన్నో విజ్ఞానదాయకమైన పుస్తకాలు ప్రచురించి అందించిన మా నూతనసంస్థ 'అభినందన పబ్లిషర్స్,' విజయవాడ నుంచి అందరికీ ఉపయోగపడే విధముగా పిల్లల పుస్తకాల ప్రచురణ ప్రారంభించి ఇటీవల ఒక 'బాలల విజ్ఞానసర్వస్వము' (సంస్కృతి భాగం) విడుదల (1990) చేసింది. బుడ్డిగ నుబ్బరాయన్ గారి సంపాదకత్వం వహించిన ఈ పరిశీలనా (రిఫరెన్స్) గ్రంథం మంచి పత్రికాభిప్రాయాల్ని (రివ్యూ) పొందుటయే గాక, జనాదరణ పొందింది. ఈ ఉత్సాహ, ప్రోత్సాహాలు పిల్లలకై మరొక పరిశీలనా గ్రంథం 'బాలల శబ్దరత్నాకరం'ను ప్రచురించడానికి దోహదపరిచింది. దీని సంపాదక నిర్వహణ ఆచార్య తామాటి దోణప్పగారికి అప్పగించగా వారు శ్రమకోర్చి ఈవిధంగా సిద్ధపరచారు.

ఈనాడు ప్రాథమిక విద్య, ఉన్నత పాఠశాల విద్య మాతృభాషతోనే గరవడం జరుగుతుంది. ఈ వయోవర్గం పిల్లల నిఘంటు అవసరాలను దృష్టిలోపెట్టుకుని ఈ పుస్తకాన్ని రూపొందించడం జరిగింది. ఆయా ఆరోపాలకు ఇచ్చిన అర్థాల అవగాహన మరింత ఇనుమడింప చేయడానికి అనువుగా రేఖాచిత్రాల రూపకల్పన గోలి శివరామ్ గారు నిర్వహించారు.

బాలల విజ్ఞానసర్వస్వం, తెలుగు-తెలుగు నిఘంటు ప్రబల శబ్దరత్నాకరంవంటి ఆకర (రిఫరెన్స్) గ్రంథాల ప్రచురణరంగంలో మా సంస్థచేస్తున్న ప్రయోగశక్తిక ప్రయత్నాలను పాఠకలోకం ముఖ్యంగా విద్యాసంస్థలు సాదరంగా స్వీకరించి ప్రోత్సహిస్తాయని విశ్వసిస్తున్నాం. ఈ 'బాలల శబ్దరత్నాకరం' ముద్రణలో అత్యంత ఆధునిక లేజర్ డి.టి.పి. టైప్ సెటింగ్, ఆఫ్ సెట్ ముద్రణ వినియోగించి మీకు ఈ విధంగా మీ ముందుంచగలిగినందుకు సంతోషిస్తున్నాం.

విజయవాడ
ఫిబ్రవరి 1991

ఇట్లు
బి.బాబ్జీ
డైరెక్టర్ ఆఫ్ పబ్లిషింగ్
అభినందన పబ్లిషర్స్

ఇలా చూడండి

మనసులోని భావాలను నోటిమాటగా బైటపెట్టేదే భాష. తెలుగువారు మాట్లాడేభాష తెలుగులేక తెనుగు. దీనికే 'ఆంధ్రం' అన్నపేరుకూడ ఉంది. రెండువేల సంవత్సరాల క్రితంనుంచే తెలుగుభాష ప్రజల వాడుకలో ఉంది. తెలుగువారితోపాటు వారిభాషకూడ పెరుగుతూ వచ్చింది. ఇలా పెరిగేదశలో సంస్కృతం, ప్రాకృతం, పార్శి, కన్నడం, తమిళం, మరాఠీ, ఉర్దూ, ఒరియా, ఇంగ్లీషు మొదలైన భాషలతో దీనికి సంబంధం కలిగింది. అందువల్ల ఎన్నోమాటలను ఈ యీభాషలనుంచి తెలుగువారు ఎరవుతెచ్చుకొని తమభాషను పెంచి పెద్దచేసుకున్నారు. సామాన్య ప్రజలేకాక, తెలుగు కవులు వారిని పోషించిన ప్రభువులు కూడా ఈ పెరుగుదలలో తోడ్పడ్డారు.

ఇలాగా పెరిగి పెద్దదైన తెలుగుభాషలోని అన్ని మాటల అర్థాలు తెలుగువారికి అందరికీ తెలియడం సాధ్యంకాదు కదా! అందుకని ఈమాటలను పోగుచేసి, వాటి అర్థాలు తెలిపే పుస్తకాలను రచించారు. వీటినే కోశాలనీ, నిఘంటువులనీ అంటారు. జ్ఞానమూ విజ్ఞానమూ పెరగాలంటే "దేశమైనా చూడు, కోశమైనా చూడు" అంటారు పెద్దలు. ఒకభాషలోని మాటలకు సరియైన అర్థాలు తెలిపే పుస్తకమే కోశం. తెలుగు నిఘంటువులను మొట్టమొదట పద్యాలలో రచించారు. ఆంధ్రనామ సంగ్రహం, ఆంధ్ర నామశేషం, ఆంధ్ర భాషార్థవం, వెంకటేశాంధ్రం, సాంబ నిఘంటువు - మొదలైనవన్నీ పద్యాలలో కూర్చిన తెలుగు నిఘంటువులు. ఇంచుమించు ఒకటే అర్థంగల వేర్వేరు మాటలను పర్యాయపదాలని అంటారు. ఇలాంటి పర్యాయ పదపట్టి కలే పద్యాలలో కూర్చిన మన తెలుగు నిఘంటువులు. శ్లోకాలలో రచించిన సంస్కృత భాషలోని అమరకోశం మొదలైన నిఘంటువులను చూచి మన తెలుగు కవులు అదే నమూనాలో వీటిని తయారుచేశారు. వీటి అవసరమూ, ఉపయోగమో బొత్తిగా తెలియకపోయిననూ, వీధి బడులలోని పిల్లలు ఈ పద్యాలను గుడ్డి కంఠపాఠంగా బట్టీపెట్టి అడిగినప్పుడు అప్పజెప్పేవారు.

ఇంగ్లీషువారి పరిపాలన వచ్చాక తెలుగు నిఘంటువుల రచనా పద్ధతి మారిపోయింది. అర్థాలతో మాటలను అకారాది క్రమంలో కూర్చి, నిఘంటువులను సిద్ధపరిచారు. ఆంధ్రదీపిక, శబ్దరత్నాకరం, సూర్య రాయాంధ్ర నిఘంటువు మొదలైనవి కొత్త పద్ధతిలో సిద్ధమైన నిఘంటువులు. కళాశాలల్లో

విశ్వవిద్యాలయాల తరగతులలో చదివే విద్యార్థులకూ, పండితులకూ ఇవి ఎంతో ఉపయోగకరమైనవి. ఇవి పాఠశాలలోని బాలబాలికలకు అందుబాటులో లేనివి; అంతగా అవసరంలేనివి. పిల్లల 'చేతివెన్నముద్దలు'గా చేతులలో ఇమిడిపోయే చిన్న చిన్న పుస్తకాలు వీరికి కావాలి. ఆ చూపుతో రూపెత్తినది ఈ నిఘంటువు.

ఒకటినుంచి పదోతరగతి వరకూగల విద్యార్థుల పాఠ్యగ్రంథాలనూ, ముఖ్యంగా పాఠ్యాంశాలుగా నిర్ణయించే ప్రాచీన కావ్య భాగాలనూ పరిశీలించి, అందలి కఠినపదాలను ఏర్పి, వాటిని అకారాదిక్రమంలో కూర్చి, వీలైనంత సులువైన రీతిలో వాటి అర్థాలు నూచించి దీనిని సిద్ధంచేశాము. కొన్నింటికి అర్థవివరణలతో జన్యపదాలు జతపరచి అవసరమనిపించిన చోట్ల ఆయా మాటల వివరణ సులభమైన ప్రయోగాలవల్లనూ, రేఖా చిత్రాల వల్లనూ బాలబాలికల మనస్సులకు హత్తుకొనేటట్లు చూపబడింది.

ఉన్నత పాఠశాలలలోని పైతరగతులలో ప్రకృతి వికృతులను గూర్చి తెలుగు ఉపాధ్యాయులు పిల్లలకు బోధిస్తూ ఉంటారు. సంస్కృత, ప్రాకృత భాషలనుంచి ధ్వనిపరమైన మార్పులతో వచ్చిన మాటలను తద్బహుళానీ వికృతులనీ అంటారు. వికృతిని (మార్పును) పొందినది కాబట్టి వికృతి; దీనికి మొదటి (మూల) రూపమేదో అది ప్రకృతి. ప్రకృతి వికృతుల అవసరంవల్ల వికృతి రూపాల దగ్గర సంస్కృత (సం.) ప్రాకృత (ప్రా.) భాషలలోని పదాలు చూపించాము.

ఎంతో ఎత్తైన భాష అనే మేడపైకి ఎక్కడానికి ఇది మొదటి మెట్టు మాత్రమే. పిన్నలూ, పెద్దలూ నవరణలు, వివరణలు తెలిపితే మరి కూర్పులో తగినమార్పులు చేస్తాము.

— కూర్పురి.

సంకేతాక్షర వివరణ

ప్రా: ప్రాకృతం

సం: సంస్కృతం

పా: పాఠసీకభాష

<: మొనవైపున ఉన్నది
మార్పు పొందిన రూపం

తెలుగు వర్ణమాలలో మొదటి వర్ణం; బ్రహ్మ, విష్ణువు, శివుడు.

అంకకాడు: ముఖ్యుడు, శూరుడు; కళంకం కలవాడు; అనూయాపరుడు.

అంకణం: ఇంటిలో రెండు దూలాలకు మధ్య గల ప్రదేశం; ముంగిలి.

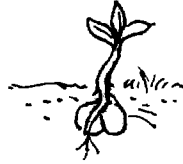
అంకం: తొడ; ఒడి; గుర్తు; మచ్చ; అంకె; నాటకంలో ఒకభాగం; దగ్గర; వంకరగా ఉండే పనిముట్టు.

అంకవన్నె: రికాబు, గుర్రాన్ని ఎక్కుడానికి పక్కన అమర్చిన మెట్టు.

అంకితం: కృతి ఇవ్వడం; గుర్తు వేసినది; లెక్కించినది.

అంకిలి: దొడకిలు; కీలకం.

అంకిలి: అడ్డు; ఆపద; చెడి పోవడం.

అంకురం

అంకుశం

అంకం

అంగదట్టం

అంగన

అంకురం: మొలక; మొగ్గ; నీరు; నెత్తురు; వెండ్రుక. అంకురార్పణం: ప్రారంభం; మొలకెత్తడానికి విత్తనాలు చల్లడం.

అంకుశం: ఏనుగును అదుపులో పెట్టడానికి దాని తలపై కొట్టేవాడియైన పనిముట్టు; అడ్డగింత.

అంకుసం: (<ప్రా. అంకుస-, సం. అంకుశం-).

అంకె: సంఖ్యను తెలిపేరేఖ. ౧, ౨, ౩ .. మొ.వి. తెలుగు అంకెలు, 1, 2, 3... మొ.వి. అరబిక్ అంకెలు; I, II, III... మొ.వి. రోమన్ అంకెలు, దగ్గర; స్పృద్ధీనం; లోకువ.

అంకెం: గుర్రాన్ని ఎక్కుడానికి దాని పక్కన అమర్చిన లోహ పుమెట్టు; ఎద్దు మొ. వాటిపై వేసే బరువులోనగం.

అంగదట్టం: గాగరా, లంగా, పావడా.

అంగన: స్త్రీ; ఉత్తరదిక్కున కలదంటున్న ఒక ఏనుగు, అష్టదిగ్గజాలలో ఒకటి..

అంగం¹: దేహం; అవయవం; భాగం; ఉపాయం.

అంగం²: రీతి, పద్ధతి, విధం.

అంగరక్ష: శరీరరక్షణ; పిల్లలకు దిప్తి తగులకూడదని కట్టే రేకు.

అంగడి: దుకాణం, షాపు; వీధి; సభ.

అంగనం: ముంగిలి; వాహనం; నడవడం.

అంగరక్షకుడు: రాజులు మొదలగు వారిని కాపాడడానికై ఏర్పరిచిన భటుడు, Body Guard.

అంగరంగ భోగాలు: దేవతా విగ్రహానికి, దేవాలయానికి చేసే అలంకారాలు-నైవేద్యాలు.

అంగలార్పు: దుఃఖించు; భయంచేత ఏడ్పు.

అంగలేపనం: శరీరానికి పూసే చందనం, అత్తరు మొ.వి.

అంగవస్త్రం: చిన్న తుండు గుడ్డ.

అంగారకుడు: ఒకనొక గ్రహం; కుజుడు. అంగారకవారం: మంగళవారం.

అంగారం: నిప్పు; బొగ్గు; ఎర్రటిది.

అంగడి

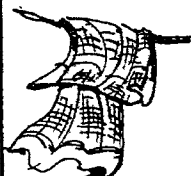
అంగరక్షకుడు

అంగుళియకం

అంచ

అంగవస్త్రం

అంగారం

అంగిలి: లోకుత్తుక; గొంతు లోపలి భాగం. అంగిట ముల్లు: కొండనాలుక.

అంగీకరించు: ఒప్పుకొను.

అంగీకారం: ఒప్పుదల, సమ్మతి; పుచ్చుకొనడం.

అంగుటం: బొటనవేలు (ప్రా. అంగుట్ట, సం. అంగుష్ఠ).

అంగుళం: వేలు; బొటనవేలు; అడుగులో పన్నెండో భాగం.

అంగుళి: వేలు, Finger; ఒక కొలత, అంగుళం.

అంగుళియకం: ఉంగరం.

అంఘ్రి: పాదం; పద్యచరణం; వేరు, root.

అంచా: హంస. (నం. హంస-)

అంచా: పక్క; దగ్గర.

అంచనా: ఊహ, estimation.

అంచయాన: హంస నడకవంటి నడకగల స్త్రీ

అంచు: కొన, చివర; చీరచెరగు, బట్టకమ్మి; పక్క.

అంచె: వరుస; గుంపు ప్రయాణంలోని మజలీ, విడిది.

అంచెలంచెలుగా: ఒకచోట నుంచి తర్వాతిచోటుకు, ఒక స్థాయి నుంచి వైస్థాయికి.

అంజ: సాదం; అడుగుదూరం;
అంగ; నమీపం.

అంజనం: కాటుక; రాతకువాడే
సిరా; ఒకజాతి బల్లి; ఒంటికి
పూసే పూత; దాచిన వాటిని
కనిపెట్టే సాధనం.

అంజలి: చేమోడ్పు, నమ
స్కారం; దోసిలి; అభినయ
హస్తవిశేషం.

అంజిక: భయం.

అంజ: భయపడు; సందే
హించు.

అంటు: తాకు; పట్టుకొను; తగు
లుకొను; అంటురాయి;
అయస్కాంతం; అంటు
వ్యాధి; ఒకరినుంచి ఒకరికి
సోకే జబ్బు.

అండ: ఆధారం; వెనుక; పక్క;
దగ్గరవారు అండగా
ఉన్నారు; మా అండదండలు
మీకున్నాయి.

అండం: కోడి, బాతు మొ. వాటి
గుడ్డు.

అండజం: గుడ్డునుంచి పుట్టి
నది. చేప, పాము, పిట్ట, బల్లి
మొ.వి.

అండా: పెద్ద గుండెగ; గాబు;
గంగాళం.

అంజ

అంజలి

అంటు

అంతరిక్షం

అండం

అండా

అండి: చిన్న గుండెగ.

అంటుగట్టు: చెట్టు కొమ్మ
నుంచి ఇంకో మొక్కను
తయారుచేయడం.

కొమ్మంటు, నేలంటు.

అంత:కరణం: మనస్సు.

అంత:పురం: రాణులు నివసించే
భవనం.

అంతం: చివర; చావు; నాశనం.

అంతరం: లోపలిది, మనస్సు;
ఇతరం; తేడా.

అంతరంగం: మనస్సు; లోప
లిది; చాల ఇష్టమైనది.

అంతరదామర: ఒకజాతి నాచు,
నీటి మొక్క.

అంతరాయం: అడ్డంకి; నడుమ
నడుమ వచ్చే రాబడి.

అంతరాత్మ: మనస్సు.

అంతరిక్షం: ఆకాశం; రోదసి.

అంతరించు: చచ్చు; నశించు;
చెడిపోవు.

అంతర్జాతీయం: ప్రపంచంలోని
అన్ని జాతులకూ దేశాలకూ
సంబంధించినది.

అంతరువు: భేదం; కొంచెం
దూరం; ఎడం.

అంతర్గతం: లోపలిది; దాచినది;
మరచినది; నడుమవచ్చి చేరి
నది; నశించినది.

అంతర్జాతం: మరుగు పాటు;
మాయమవడం.

అంతర్భూమి: భూమి లోపలి
భాగం.

అంతర్యామి: భగవంతుడు;
జీవుని నడపించే వాడు;
జీవాత్మ.

అంతర్వత్పి: గర్భవతి; చూ
లాలు; లోపల శిశువు కలది.

అంతర్యుద్ధం: ఒక దేశంలోని
ప్రజల మధ్య జరిగే యుద్ధం.

అంతర్వాణి: పండితుడు;
లోపల విద్య కలవాడు.

అంతర్వాహిని: కంటికి కనిపించ
కుండా భూమి లోపలి
భాగాన ప్రవహించే నది;
గంగా నదికి ఉపనదియని
భావించే సరస్వతీనది.
గంగా, యమునా, సరస్వతీ
నదులు కలిసే చోటు (అలహా
బాద్) ను త్రివేణీ సంగమం
అంటారు.

అంతర్వేది: గంగా యమునా
నదుల మధ్యగల ప్రదేశం;
తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో

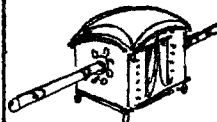
అంతస్తు

అంతర్యామి

అంతర్వత్పి

అందం

అందియ

గోదావరి నదీశాఖ అయిన
వసిష్ఠనదీ తీరంలోని ఒక
పుణ్యక్షేత్రం.

అంతస్తు: మేడపైభాగం; స్థాయి;
హోదా.

అంతస్తుం: లోపల ఉండేది;
నడుమ ఉండేది; య, ర,
ల, వ- వర్ణాలకు అంతస్థాయి
అనిపేరు.

అంతికం: దగ్గరిది; తుదివరకు
సాగేది.

అంతిపురం: రాణివాసం
(<సం. అంతఃపుర-).

అంతః: చివర; మొత్తం; వెరసి.

అంత్యక్రియ: చచ్చినవ్యక్తికి చేసే
సంస్కారం.

అందనుక: అంతవరకు;
అందాక.

అందం: సౌందర్యం; పద్ధతి, రీతి;
చక్కనిది; తగినది.

అందలం: పల్లకి (<ప్రా.
అందోల-, సం. ఆందోల-).

అందిక: సమీపం; దగ్గరగా
ఉన్నది; ఆలంబనం.

అందియ, అందె: స్త్రీలకాలినగ;
బిరుదుగా కాలికి వేసుకునే
ఆభరణం (<ప్రా. అందిఆ,
సం. అందుక-).

అందుపాటు: సమీపం, వీలు.

ఆందోళనం: ఊగడం; అయిష్టతను తెల్పడం.

అంధకారం: చీకటి.

అంధకారి: శివుడు, అంధకుడనే రాక్షసునకు శత్రువు (అంధక+అరి).

అంధుడు: గుడ్డివాడు.

అంబ: తల్లి; పార్వతీదేవి.

అంబకం: కన్ను; బాణం.

అంబరం: ఆకాశం; వస్త్రం.

అంబలి: నీటిలో పిండిని పల్చగా కలిపికాచిన పదార్థం.

అంబారం: ధాన్యరాశి.

అంబారీ: కూర్చోడానికి వీలుగా ఏనుగుపై అమర్చే పీఠం.

అంబు: బాణం (< సం. అంబక-).

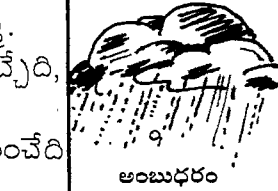
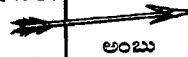
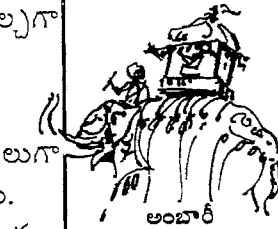
అంబుచరం: నీటిలో చరించేది (చేప, మొసలి మొ.).

అంబుజం: నీటిలో పుట్టినది, పద్మం.

అంబుజాసనుడు: పద్మమే ఆసనంగా కలవాడు, బ్రహ్మ.

అంబుదం: నీటిని ఇచ్చేది, మేఘం.

అంబుధరం: నీటిని ధరించేది (మోసేది), మేఘం.

అంబుధి: నీటికి స్థానమైనది, సముద్రం.

అంబువు: నీరు.

అంభోధి: సముద్రం, అంభోనిధి.

అంశం: భాగం; విషయం.

అంశుకం: సన్నటి వస్త్రం.

అకటవికటం: తారుమారు.

అకర్మకం: పనిలేనిది; చెడ్డపని, కర్మవదం లేని క్రియావాచకం.

అకస్మాత్తుగా: ఉన్నట్టుండి, హఠాత్తుగా.

అకారణం: కారణం లేనిది, వ్యర్థం.

అకుంఠితం: అడ్డులేనిది; వాడి యైనది.

అక్ష్మ-జం: ఆశ్చర్యం; శక్తికి మీరినది; అధికం.

అక్ష్మ-టికం: దయ.

అక్ష్మ-ర¹: తెలుగులో ఒక పద్యవిశేషం. (< ప్రా. అక్ష్మర-, సం. అక్షర-).

అక్ష్మ-ర²: అవసరం; స్నేహం; కోరిక.

అక్ష్మ-రం: అక్షరం (< ప్రా. అక్షర-, సం. అక్షర-).

అక్ష్మ-లు: గ్రామ దేవతలు (< ప్రా. యక్షదేవతావిశేషం సం. యక్ష-).

అక్క-సం: కోపం; బాధ; సంతాపం (<ప్రా. అక్కో-సం, సం. అక్కో-శ-).

అక్క: గుండె, రొమ్ము (<ప్రా. అక్క - గొంతు కింది ఎముక, సం. అక్క-).

అక్క-వక్షి: బక్క-వాడు; దిక్కు-లేనివాడు.

అక్షతలు: చూ. అక్షింతలు.

అక్షరాస్యులు: చదువను, రాయను వచ్చినవారు.

అక్షయతృతీయ: వైశాఖ శుక్ల తదియ.

అక్షి: కన్ను.

అక్షింతలు: దేవతా ప్రతిమలను పూజించేటప్పుడూ, పిన్నలను దీవించేటప్పుడూ వాడే పనపులో కలిపిన బియ్యపు గింజలు.

అక్షి కూటం: కంటిపాప.

అక్షిగోళం: కనుగుడ్డు.

అక్షిపటలం: కంటిపొర.

అక్షాహిణి: 21,870 రథాలు, అన్నే ఏనుగులు, 65,610 గుర్రాలు, 1,09,350 కాల్బలం కలిగిన సేన.

అక్క-సం

అగడ్త

అగడ

అక్షింతలు

అగసాలి

అఖండం: నిండైనది, పరిపూర్ణమైనది, ముక్కులు కానిది.

అఖాతం: తవ్వనిది; మనుషులచే తవ్వబడని సముద్రం మొ.వి.

అఖిలం: సమస్తం, అంతా; దున్ననిది.

అగచాట్టు: ఆపదలు, కష్టాలు.

అగడ్త: కోటచుట్టూ తవ్విన కందకం; బురద గుంట.

అగత్యం: తప్పనిసరి.

అగప: కొయ్యగరిటె, పెద్ద తెడ్డు.

అగమ్యం: నడవకూడనిది, పోదగనిదారి; చేరరానిది; తెలియరానిది.

అగమ్యగోచరం: అర్థంకానిస్థితి.

అగలించు: పెల్లగించు.

అగవుతగవులు: సారె.

అగసాలి: బంగారు పనివాడు (<ప్రా. అక్కసాలిఅ; సం. అర్కశాలిక).

అగాధం: చాల లోతైనది; తెలియరానిది.

అగోచరం: కనిపించనిది.

అగ్గడి: ముందుభాగం (<ప్రా. అగ్గడ-, సం. అగ్గత-).

అగ్గం: అధీనం; సమీపించినది;
అందుబాటులోనిది (<ప్రా.
అగ్గ-ముందరి; సం. అగ్గ).
అగ్గి: నిప్పు (<ప్రా. అగ్గీ, సం.
అగ్ని).

అగ్గించు: పొగడు (<ప్రా. అగ్గ-;
పూజ్యత; సం. అర్ఘ్య
సన్మానం, మన్నన).

అగ్గువ: చౌక (<ప్రా. అగ్గ -;
హెచ్చువెల; సం. అర్ఘ్య-).

అగ్ని: నిప్పు.

అగ్నికణం: నిప్పురవ్వ.

అగ్నిపర్యతం: నిప్పుకొండ.

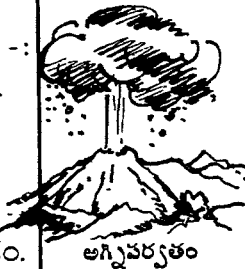
అగ్నిమాంద్యం: ఆకలితగ్గడం.

అగ్నిమాపకయంత్రం:

మంటల్ని ఆర్పడానికి
వాడే యంత్రం. ఆవు,
ఆర్పు పాగొట్టు అనే అర్థా
లుగల 'మాయు' అనే
మాటనుంచి 'మాపకం'ను
కృతకంగా సృష్టించారు.
'మాపకం' అంటే కొలిచేది
అని అర్థం. చూ. ఉష్ణమా
పకం).

అగ్నిసాక్షి: అగ్ని సాక్షిగాకలది,
అగ్ని ఎదుటజరిగినది.

అగ్రగణ్యుడు: మొదట
లెక్కించదగినవాడు.

అగ్రగామి: ముందు నడచేవాడు,
మొదటివాడు, మొనగాడు.

అగ్రజ: మొదట పుట్టినది,
అక్క.

అగ్రజుడు: మొదట పుట్టిన
వాడు, అన్న.

అగ్రపూజ: మొదట చేసే పూజ;
అందరి కంటే పెద్దలైన
వారికి చేసే సత్కారం.

అగ్రం: మొదటిది; ముఖ్యమైనది;
చివరది.

అగ్రాహ్యం: తీసుకోరానిది;
నమ్మదగనిది; లెక్క చేయదగనిది.

అఘం: పాపం; దుఃఖం; చెడ్డ
అలవాటు.

అచరం: కదలనిది.

అచల: చలించనిది, భూమి.

అచలం: కొండ.

అచిరకాలం: కొద్దికాలం.

అచేతనం: కదలిక లేనిది; ప్రాణం
లేనిది.

అచ్చం: నిర్మలం, తేటయైనది.

అచ్చంగా: అన్ని హక్కుల
తోను ఇచ్చివేయడం.

అచ్చర: అప్పరన, దేవవేద్య
(<ప్రా. అచ్చరా, సం.
అచ్చరా).

అచ్చికబుచ్చికలు: కలుపుగోలు
తనం; బెల్లింపుమాటలు.

అచ్చివచ్చు: అనుకూలమగు;
కలిసివచ్చు ఆ ఇల్లు అచ్చి
వచ్చింది; ఈ ఇల్లు అచ్చి
రాలేదు.

అచ్చు: స్వరం Vowel, తెలు
గునకు అచ్చులు పదారు.

అచ్చు: ప్రింట్; ఉదాహరణం;
గుర్తు; పద్ధతి; ప్రతిరూపం.
అచ్చు కూటం: ముద్రాక్షర
శాల, ప్రింటింగ్ ప్రెస్.

అచ్చు: పరిశుద్ధి, స్వచ్ఛం;
సృష్టమైనది, తగినది.

అచ్చు: పాచిక నేతపనిముట్టు.

అచ్చు: అప్పుపడు; పూచీ
పడు; దండుగ చెల్లించు.

అచ్చెరువు: ఆశ్చర్యం (<ప్రా.
అచ్చేర-, సం. ఆశ్చర్య-).

అచ్చుతం: జారనిది; కారనిది;
నాశనం లేనిది.

అజగరం: కొండచిలువ, పెద్ద
పాము.

అజయం: ఓటమి, అపజయం.

అజయ్యం: జయించ శక్యం
కానిది.

అజరం: ముసలితనం లేనిది.

అటవి

అచ్చెరువు

అడకత్తెర

అజగరం

అడబాల

అజరామరం: ముసలితనమూ
చావూ లేనిది; శాశ్వత
మైనది.

అజాతశత్రువు: శత్రువులు లేని
వాడు; ధర్మరాజు.

అజేయం: గెలువ దగనిది;
జయించగూడనిది.

అజ్ఞాతం: తెలియనిది.

అజ్ఞాతవాసం: ఇతరులకు తెలి
య కుండా నివసించడం.

అజ్ఞానం: తెలియని తనం; తెలివి
లేనిది.

అటమటం: మోసం; బాధ;
వ్యర్థం; చెడిపోయినది.

అటవి: అడవి.

అట్టహాసం: పెద్దనప్పు; ఆడం
బరం; ఆర్భాటం.

అడకత్తెర: అడకొత్త, వక్కులు(
పోకలు) ముక్కులు చేసే
సాధనం.

అడపం: వక్కులాకులు ఉంచే
సంచి,

అడపాడ: ఆచూకీ, జాడవక్కుడ
వెతికినా వాడి అడాఫాడా
లేదు.

అడబాల: వంటవాడు.

అడలు: కష్టం; భయం; దుఃఖం;
ఏడ్పు; బెదరు.

అడసాల: వంటిల్లు.

అడిదం: కత్తి, ఖడ్గం.

అడియడు: దాసుడు; పాదసేవ
కుడు.

అడియాస: వట్టిఆశ, నెరవేరని
ఆశ.

అడుగు¹: పాదం; పద్యపాదం;
అడుగు దూరం; కింది
చోటు

అడుగు²: ప్రశ్నించు; వేడు
కొను; ఒప్పించు.

అడును: బురద.

అడ్డంకి: ఆటంకం.

అడ్డగొడ్డం: అడ్డుమాట, వెకలి
మాట.

అడ్డపాప: పసిబిడ్డ.

అడ్డసాళ్ళు: జూదంలోని పాచి
కలు.

అతలాకుతలం: తారుమారైనది.

అతిక్రమం: కట్టుబాటును
దాటడం; లెక్కచేయక
పోవడం.

అతిగమించు: దాటిపావు, మీరి
పోవు.

అతిథి: చెప్పా పెట్టకుండా
భోజన సమయానికి వచ్చే
వ్యక్తి; పిలువగా వచ్చిన వ్యక్తి

అడిదం

అతివ

అడుగు

అడుగు

అడ్డపాప

అడ్డసాళ్ళు

అతిగమించు

అతిగమించు

అతిపరిచయం: మితిమీరిన
చనువు.

అతిరథుడు: చాలమంది రథికు
లతో ఒంటరిగా యుద్ధం
చేయగలవీరుడు.

అతివ: స్త్రీ; భార్య.

అతివృష్టి: అవసరాన్ని మించి
కురిసినవాన.

అతిశయం: ఎక్కువ, అధికం;
గర్వం.

అతిశయించు: మీరిపోవు; వృద్ధి
చెందు; ప్రకాశించు.

అతిశయోక్తి: గోరంత దానిని
కొండంతగా చెప్పడం; ఒక
అలంకారం.

అతిసారం: విరేచనాలు ఎక్కు
వగా అయ్యే జబ్బు.

అతీతం: అందనిది; దాటిపోయి
నది; చచ్చినది.

అత్తం: అరటిగెలలో ఒకభాగం;
గుంపు.

అత్తెం: డేగకాలి గోళ్ళు గుచ్చు
కోకుండా చేతికి కట్టుకునే
తోలు కవచం.

అదంతం: పళ్ళురానిది, శిశువు;
అవర్ణం చివరకలది.

అదనం: ఎక్కువ, అధికం.

అదను: యుక్తసమయం; తగినది.

అదృశ్యం: కనబడనిది; చూడరానిది.

అద్భుతం: ఆశ్చర్యం.

అద్వితీయం: సొటిలేనది; ఒంటరిది.

అధఃపతనం: కింద పడడం; నాశనంకావడం.

అధమం: తక్కువైనది; నీచమైనది; కనీసం.

అధరం: కిందపెదవి; పెదవి.

అధికమాసం: సూర్య సంక్రమణంలేనిచంద్రమాసం.

అధిపతి: పాలకుడు; రాజు.

అధిక్షేపం: తిరస్కరించడం, నిందించడం; తోసిపుచ్చడం; ధిక్కరించడం.

అధిగమించు: చదువు; తెలిసికొను; ధరించు; ప్రవేశించు.

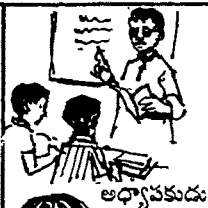
అధిరోహణం: ఎక్కడం.

అధివసించు: కూర్చుండు; నివసించు.

అధునాతనం: ఇప్పటిది.

అధ్యక్షించు: పరిపాలించు; అధికారంచలాయించు.

అధ్యయనం: చదవడం; గురుముఖంగావేదం చదవడం.

అధ్యాపకుడు

అద్భుతం

అధిపతి

అధిరోహణం

అనలం

అధ్యాపకుడు:

ఉపాధ్యాయుడు.

అధ్యాయం: వేదపాఠం; గ్రంథంలో ఒకభాగం.

అనంతం: అంతంలేనిది; సమాప్తిలేనిది; మేరలులేనిది; శాశ్వతమైనది.

అనద: నాథుడు లేనిది; దిక్కులేని వ్యక్తి దుర్బలవ్యక్తి (సం. అనాథ-).

అనయం: ఎల్లప్పుడు; మిక్కిలి; మాటిమాటికి.

అనర్గలం: అడ్డులేనిది.

అనర్థం: కీడు, నష్టం; పనికిమాలినది; పేదరికం.

అనలం: అగ్ని.

అనాకారి: ఆకారంలేని వ్యక్తి; కురూపి.

అనామకుడు: పేరులేనివాడు; ప్రసిద్ధిలేనివాడు.

అనామతు: వెల నిర్ణయించకుండా నమ్మకంమీద సరకును ఇవ్వడం.

అనామయం: రోగం లేనిది; ఆరోగ్యం.

అనామిక: పేరులేనిది, ఉంగరపువేలు.

అనాస: ఒక పండు.

అనావృష్టి: బొత్తిగా వర్షాలు
లేకపోవడం.

అనిత్యం: శాశ్వతం కానిది;
తాత్కాలికం.

అనిమిత్తం: కారణం లేనిది;
అపశకునం.

అనియతం: ఏర్పాటు లేనిది.
క్రమం లేనిది.

అనిలం: గాలి.

అనుగ్రహం: దయ.

అనుజ్ఞ: అనుమతి; ఆజ్ఞ.

అనుదినం: ప్రతిదినం.

అనునయం: ఊరడింపు.

అనునాసికం: ముక్కును అనుస-
రించిన శ్వాసప్రవాహంకల
వర్ణం (జ, ష, ణ, న, మ)

అనుపానం: మందుతో పుచ్చు-
కునే పదార్థం.

అనుబంధం: సంబంధం.

అనుమతి: సమ్మతి; ఒప్పుదల.

అనుమోదం: సమ్మతి;
సంతోషం.

అనుయాయు: అనుచరుడు;
ఆశ్రితుడు.

అనురాగం: ప్రేమ.

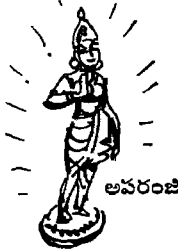
అనువు: పద్ధతి; ఉపాయం;
నేర్పు; అవకాశం; తగినది.

అనాస

అనునయం

అపరంజి

అనుయాయు

అన్యతం: అసత్యం.

అనైక్యం: ఐకమత్యం లేక
పోవడం.

అన్నెం¹: ఇతరం, వేరేది (<సం.
అన్యమ్).

అన్నెం²: అన్యాయం, పాపం
(< ప్రా. అణ్ణాయ-, సం.
అన్యాయ-).

అన్వేషణం: వెదకడం.

అపకారం: కీడు; చెడ్డపని.

అపఖ్యాతి: చెడ్డపేరు.

అపచారం: తప్పు; తప్పుచే-
యడం; లోపం.

అపజయం: ఓడిపోవడం.

అపత్యం: సంతానం.

అపరంజి: మేలిమి బంగారం

అపరాధం: తప్పు, నేరం.

అపవాదం: అపకీర్తి; అబద్ధాలు
చెప్పడం; నిందించడం.

అపశకునం: చెడ్డ శకునం.

అపహరించు: దొంగిలించు.

అపహాస్యం: ఎగతాళి.

అపాయం: కీడు, ప్రమాదం.

అపారం: అంతులేనిది;

దాటడానికి వీలుకానిది.

అపార్థం: అర్థంలేనిది; తప్పు
అర్థం.

అపురూపం: అరుదైనది, వింత
యైనది.

అపూర్వం: పూర్వంలేనిది;
కొత్తది; అరుదైనది.

అపేక్ష: కోరిక; (ప్రేమ;
ఆలోచన.

అపొహ: భమ; తప్పు ఊహ;
తప్పుగా అర్థం చేసుకొను
(అప+ఊహ).

అప్సనం: కప్పం; పన్ను; కానుక
అధీనం (<ప్రా. అప్పణం,
సం. అర్పణం).

అప్సనం: ఎల్లప్పుడు; సరిపో
వడం.

అప్రతిష్ఠ: అగౌరవం; నిలుకడ
లేనిది.

అప్రతిహతం: అడ్డులేనిది.

అప్రయోజకుడు: పనికి మాలిన
వాడు.

అప్రస్తుతం: అనందర్పం,
అనంగతం.

అప్రియం: ఇష్టం లేనిది.

అబద్ధం: అసత్యం; ప్రయోజనం
లేనిది.

అబ్బురం: ఆశ్చర్యం.

అబ్బేసం: అభ్యాసం, అలవాటు
(< ప్రా. అబ్బేస-, సం.
అభ్యాస-).

అభినయం

అభిరుచి

అభివందనం

అబ్బురం

అభయం: భయంలేనిది; రక్షణ.

అభిజనం: వంశం; కులం;
జన్మభూమి.

అభినందించు: పొగడు; సంతోష
పెట్టు; సంతోషించు.

అభినయం: నటన.

అభిప్రాయం: ఆలోచన; ఉద్దేశం;
కోరిక.

అభిమతం: కోరిక; సమ్మతి; ఇష్ట
మైనది.

అభిమానం: ఆత్మగౌరవం;
గర్వం; ప్రేమ.

అభియోగం: పట్టుదల;
ఉత్సాహం; వ్యాజ్యం; నేరం
మోపడం.

అభిరామం: ప్రీయమైనది; మనో
హరమైనది.

అభిరుచి: ఎక్కువ ఆసక్తి; ప్రీతి;
కాంతి.

అభిలాష: కోరిక.

అభివందనం: నమస్కారం.

అభివృద్ధి: పెరుగుదల.

అభీష్టం: కోరిక; కోరినది; ఇష్టమై
నది.

అభ్యంతరం: లోపలిది; అడ్డు.

అభ్యర్చనం: పూజించడం.

అభ్యర్థన: ప్రార్థించడం; కోరు
కొనడం.

అభ్యాగతుడు: పండుగ పబ్బా
లలో డబ్బు ఆకతో వచ్చే
వ్యక్తి.

అభ్యాసం: అలవాటు; సాధన.

అభ్యుదయం: అభివృద్ధి;
ఉత్సవం; మేలు.

అమంగళం: కీడు.

అమడ(లు): జంట, కవల
పిల్లలు (సం. యమల-)

అమవస: అమావ(సం. అమావాసా)

అమానుషం: క్రూరం; పశుప
క్షులు మొ.వి.

అమాత్యుడు: మంత్రి.

అమాయకుడు: మాయ మర్మం
లేనివాడు.

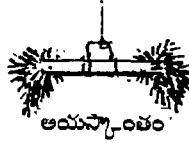
అమావాస్య: చంద్రుడు ఏమా
త్రమూ కనిపించని రోజు.

అమూల్యం: వెల లేనిది; విలువ
కట్ట లేనిది.

అమృతం: చావులేనిది; తీయ
టిది; ఇంపైనది.

అమోఘం: వ్యర్థంకానిది, మేలై
నది.

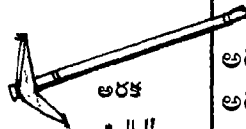
అమ్మ, అంబు: అమ్మలపాది;
బాణాలు ఉంచి వీపున కట్టు
కునే సాధనం.

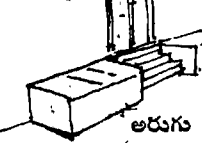
అయస్కాతం

అమడ

అరక

అరుగు

అరదం

అరపందం

అమ్మ

అయనం: దారి; తావు;
సూర్యుని గమనకాలం (ఉత్త
రాయణం, దక్షిణాయనం).

అయస్కాంతం: సూదంటు
రాయి; ఇనుమును ఆకర్షిం
చేది.

అయోచితం: అడగకుండానే
ప్రాప్తించినది.

అయోమయం: ఇనుముతో చేసి
నది; ఏమీ అర్థం కాక
పోవడం.

అరక: నాగలి.

అరకడ: మూపు.

అరుగు: తిన్నె, వేదిక (< సం.
రంగ-).

అరణం: పెండ్లివేళ పెండ్లికొ
డుకు, పెండ్లి కూతురులకు
ఇచ్చే డబ్బు ఇతర వస్తువు
లు(సం. హరణ-).

అరణ్యం: అడవి.

అరదం: రథం (< సం. రథం-).

అరమరికలు: తేడాలు; అనుమా
నాలు.

అరవిందం: కమలం.

అరసం: రసం లేనిది; రుచిలే
నిది; ద్రవంలేనిది; ఇంపు
కానిది.

అరాజకం: రాజులేనిది, విచ్ఛల
విడితనం (అరాచకం
అనివాడుక).

అరి: శత్రువు.

అరిగోలు: ఏటిని దాటించే
సాధనం.

అరుదు: వింత; అపురూపం;
ఎప్పుడో ఒకసారి.

అరుదెంచు: వచ్చు; పోవు.

అరువు: అప్పు; ఎరవు తీసుకురా
వడం (అరువు బేరం).

అర్చన: పూజ.

అర్జీ: మనవిపత్రం.

అర్థం: భావం; ప్రయోజనం;
ధనం.

అర్థం: సగం.

అర్థాంగి: భార్య.

అర్చకుడు: పిన్నవాడు; బక్కచీ
క్కినవాడు; మూర్ఖుడు.

అర్మిలి: ప్రీతి; ఆపేక్ష;
మిత్రుడు.

అర్వాచీనం: ఇటీవలిది.

అలం: వ్యాపించు; కప్పు;
అదుము; పూయు.

అలజడి: ఆపద; బాధ; శ్రమ;
ఆందోళన; గందరగోళం.

అలమటించు: ఏడ్చు;
బాధపడు.

అవతరించు

అర్చన

అర్థం

అవరోహణం

అలమటించు

అలసందలు: బొబ్బర్లు.

అలసుడు: సోమరి.

అలువం: కొంచెం, తక్కువ
(< సం. అల్ప-).

అల్పుడు: నీచుడు.

అవగుణం: తప్పు; చెడ్డ అల
వాటు.

అవతరించు: కిందికి దిగు; దేవ
తల మానవరూపంలో
పుట్టు.

అవధానం: ఏకాగ్రత (అస్థావ
ధానం, శతావధానం).

అవధి: మేర; ఏకాగ్రత; ఎడం.

అవని: నేల; భూమి.

అవరోధం: అడ్డు; చెరసాల;
అంతఃపురం.

అవరోహణం: దిగడం.

అవలంబించు: పట్టుకొను;
పూనుకొను; పాటించు;
స్వీకరించు.

అవశ్యం: తప్పనిసరి అయినది.

అవసరం: సమయం; అవశ్యకం;
నైవేద్యం.

అవాంతరం: నడిమిది; అడ్డు.

అవిచ్ఛిన్నం: ఎడతెగనిది; ఎల్ల
ప్పుడు (ఉండేది).

అవ్యాజం: కపటం లేనిది; సహజ
మైనది.

అశ్రువు: కన్నీరు.

అశ్లేలం: అసభ్యం
(చెప్పరానిది).

అశ్వం: గుర్రం.

అష్టదిక్కులు: ఎనిమిది
దిక్కులు.

అసద్ద: అశ్రద్ధ, ఉపేక్ష. (<ప్రా.
అసద్ధా, నం. అశ్రద్ధా).

అసము: కీర్తి (<సం. యశస్-).

అసలు¹: బురద, సారం.

అసలు²: మూలధనం.

అసహ్యం: నహించరానిది;
రోత.

అశ్రువు

అశ్వం

అష్ట

అష్టదిక్కులు

అస్త్రం: మంత్రంచే ప్రయో
గించే బాణం.

అస్తి: ఎముక; గింజ; టెంక.

అస్తిపంజరం: ఎముకలగూడు.

అస్పృశ్యత: అంటరానితనం.

అస్పృశ్యం: అంటరానిది.

అస్వస్థత: అనారోగ్యం.

అహంకారం: గర్వం; కోపం.

అహరహం: దినదినం; ఎల్ల
ప్పుడు.

అహోరాత్రం: పగలును
రేయును; ఎల్లప్పుడు.

అస్వస్థత

ఆ

ఆ: తెలుగు వర్ణమాలలో రెండో అచ్చు; దూరంగా కనిపిస్తున్న వస్తువును, వ్యక్తిని తెలిపే నిర్దిష్టార్థకం (ఆయిల్లు ఆ బాలుడు మొ.వి.).

ఆంధ్రం: సేగులకు సంబంధించినది.

ఆందోళం: ఊగిన లాట; సందేహం; ఉయ్యాల.

ఆంధ్రం: ఆంధ్రజాతి; ఆంధ్ర ప్రదేశ్; ఆంధ్రభాష. ఆంధ్రుడు: తెలుగువాడు.

ఆకట్టుకొను: ఆకర్షించు; తనదనిపించుకొను.

ఆకతాయి: పోకిరి, తుంటరి.

ఆకరం: స్థానం; ఉత్పత్తి స్థానం.

ఆకళించు: తెలుసుకొను; కలిగించు.

ఆకసం: ఆకాశం.

ఆకాంక్ష: కోరు.

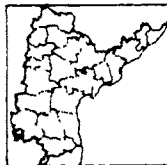
ఆకాశవాణి: అశరీర వాణి; రేడియో.

ఆకురాయి

ఆచార్యుడు

ఆంధ్రం

ఆకసం

ఆకాశం

ఆకురాయి: కత్తి మొదలైన ఆయుధాలకు పదునుబెట్టే పనిముట్టు.

ఆక్రమించు: బలాత్కారంగా వశపరుచుకొను; ఓడించు; అతిక్రమించు.

ఆక్రోశించు: ఏడ్చు; బిగ్గరగా పిలుచు; గట్టిగా చెప్పు.

ఆక్షేపించు: తిరస్కరించు; బెదరించు; అడ్డుగించు.

ఆఖ్యానం: కథ; పూర్వకథను చెప్పడం; జవాబు.

ఆగంతుకుడు: చెప్పకుండా వచ్చినవాడు.

ఆగడం: అల్లరిపని, కొంటేపని; మోసం; అవమానం; దుర్మార్గం.

ఆగమనం: రావడం.

ఆగ్రహం: పట్టుదల; ఆక్రమణ; కోపం.

ఆఘాయిత్యం: కొద్దిగా జరిగిన దానిని కొండంతలుగాచేసి కావించే అరపు, ఏడ్పు మొ.వి.

ఆఘ్రాణించు: వాసనచూచు.

ఆచరించు: చేయు.

ఆచార్యుడు: ఉపాధ్యాయుడు.

ఆచూకి: జాడ, పోబడి.

ఆచ్ఛాదనం: కప్పడం; తప్పు
లను కప్పిపెట్టడం;
వస్త్రం.

ఆజ్యం: నెయ్యి.

ఆటంకం: అడ్డంకి.

ఆటపట్టు: ఆటలాడేచోటు;
నివాసస్థానం.

ఆడవిడుపు: సెలవురోజులలో
బడిపిల్లలను వదలిపెట్టడం.

ఆడంబరం: పటాటోపం,
బడాయి, గర్వం.

ఆణిముత్యం: మేలైన ముత్యం;
మంచిది.

ఆతిథ్యం: అతిథికి చేసే
సత్కారం.

ఆత్మ: జీవాత్మ; పరమాత్మ;
మనస్సు, దేహం.

ఆత్మస్తుతి: తన్నుతాను పొగడు
కోవడం.

ఆద: మనస్సు (<ప్రా. ఆద-,
సం. ఆత్మన్).

ఆదరువు: ఆధారం. (<సం.
ఆధార-).

ఆదర్శం: చూచి నేర్చుకోదగి
నది; అనుసరించ దగినది;
అద్దం.

ఆచ్ఛాదనం

ఆడి

ఆడంబరం

ఆన

ఆనతి

ఆననం

ఆదాయం: పుచ్చుకొనడం;
రాబడి.

ఆది: మొదటిది; సమానం;
మూలం.

ఆది: నగలు, దుస్తులు మొదలై
నవి తయారు చేయడానికి
ఇచ్చినకొలత; ఈకొలతను
తెలిపేది (ఉంగరం, చొక్కా-
మొ.వి.).

ఆదుకొను: అవసరం వచ్చిన
పుడు సాయపడు;
రక్షించు.

ఆదుర్తా: తొందర; భయం.

ఆదేశించు: ఆజ్ఞాపించు.

ఆధి: కుదువ, తాకట్టు.

ఆధిపత్యం: అధికారం.

ఆధునికం: ఇప్పటిది, కొత్తది.

ఆధ్యాత్మికం: ఆత్మకు
సంబంధించినది.

ఆన: ఉత్తరువు, ఒట్టు, తోడు
(<పా. ఆణ-, సం. ఆజ్ఞా).

ఆనతి: ఆజ్ఞ, (<ప్రా. ఆణత్తి, సం.
ఆజ్ఞప్తి).

ఆననం: ముఖం; నోరు.

ఆనవాలు: గుర్తు.

ఆపాదించు: కలిగించు; లేనిది
ఉన్నట్టుతెలుపు.

ఆవుడు: నమ్మదగినవాడు;
మేలుకోరేవాడు.

ఆప్యాయనం: ప్రీతిని కలిగించు
నది; సంతోష పెట్టడం;
తృప్తి.

ఆభరణం: నగ; బాగా పోషించడం.

ఆమడ: నాల్గు కోసుల దూరం;
10 మైళ్ళదూరం.

ఆమతించు: పిలుచు, విందునకు
ఆహ్వానించు (<ప్రా.
ఆమంత-, సం. ఆమంత-
(తణ-).

ఆమని: వసంత రుతువు; తృప్తి
కరం.

ఆమూలాగ్రం: వేరునుంచివివరి
వరకు; మొదటినుంచి
వివరిదాక.

ఆమెత: విందు (<ప్రా. ఆమంత-
తణ-, సం. ఆమంత-తణ).

ఆమోదం: అంగీకారం;
ఆనందం; పరిమళం.

ఆప్రేడించు: రెండు మూడు
సార్లు పలుకు (ఓహోహో,
ఔరౌర-మొ.వి.).

ఆప్లుజని: ప్రాణవాయువు.

ఆయకం: కుదువ, తాకట్టు.

ఆయవారం

ఆభరణం

ఆరగించు

ఆరతి

ఆరామం

ఆయవారం: బిచ్చమెత్తడం;
బిచ్చమెత్తిన బియ్యం
మొ.వి. (< సం. యాయా
వర-).

ఆయాసం: అలసట, శ్రమ.
ఆయుర్దాయం: ఆయువు, జీవిత
కాలం.

ఆయుష్షంతాడు: బహుకాలం
జీవించేవాడు.

ఆరంభం: మొదలు;
ప్రయత్నం.

ఆరగించు: తిను; తాగు.

ఆరడి: నింద; కష్టం; నష్టం.

ఆరతి: కర్పూరం మొ.వి. వెలి
గించి ఇచ్చే నివాళి (<ప్రా.
ఆరత్తియం, సం. ఆరాత్రి
కమ్).

ఆరాటం: బాధ; సంతాపం;
దుఃఖం.

ఆరాధన: గురువులను, పెద్ద
లను, దేవతలను పూజించడం-
సేవించడం.

ఆరామం: తోట; బౌద్ధుల
కట్టడం.

ఆరితేరు: నిపుణులను పొందు.

ఆరెకుడు: తలారి, గ్రామసంరక్షకుడు
(<ప్రా. ఆరక్ష్క-, సం. ఆరక్ష్క-).

ఆరోపించు: లేనిది మోపు,
లేనిది కల్పించు.

ఆరోహణం: పైకి ఎక్కడం;
మెట్లదారి; మొలకెత్తడం.

ఆర్జనం: సంపాదించడం.

ఆర్జవం: మంచినడవడి.

ఆర్పాటం: చెలరేగడం;
బడాయి; హడావిడి. (ఇది
సంస్కృతపదం కాదు.

ఆర్పు - ఆర్పు+పాటం:
బిగ్గరగా అరవడం).

ఆర్యావర్తం: వింధ్య హిమాల
యాల నడిమిదేశం.

ఆలంబనం: ఆధారం.

ఆలకించు: విను (< ప్రా.
ఆలక్ష్మ-: తెలుసుకొను,
నం. ఆలక్ష-చూచి తెలుసు
కొను).

ఆలవాలం: స్థానం.

ఆలించు: విను.

ఆలిచిప్ప: నత్తగుల్లి.

ఆలు: స్త్రీ; భార్య.

ఆలోకించు: చూచు; ఆలో
చించు, విమర్శించు.

ఆవరణం: ప్రాకారం, ప్రహరి;
చుట్టునూగల స్థలం.

ఆవరించు: చుట్టుకొను; ఆక్ర
మించు.

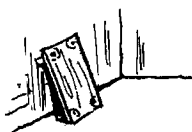
ఆరోహణం

ఆవాసం

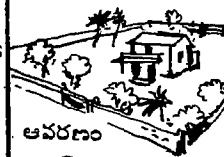
ఆవిర్భవించు

ఆలంబనం

ఆలిచిప్ప

ఆవరణం

ఆశీర్వాదనం

ఆవళి(లి): గుంపు; వరుస
(దీపావళి, ముక్తావళి,
మృగావళి).

ఆవశ్యకం: తప్పనిసరి, ముఖ్య
మైనది.

ఆవాసం: ఇల్లు, నివాసం;
ఉండడం.

ఆవించు: ఆవిరితో ఉడికించు.

ఆవిర్భవించు: పుట్టు.

ఆవిష్కరించు: ప్రకటించు,
వెల్లడించు.

ఆవృతం: ఆవరించినది,
మూసినది, కప్పినది
రక్షించబడినది (మేఘా
వృతం-మేఘాలచే కప్పబ
డినది).

ఆవృత్తం: పదే పదే వర్తించబడి
నది; వెనుకకు తిరిగినది;
మరలినది.

ఆవేదన: బాధ.

ఆవేదనం: విన్నవించడం;
వ్యాజ్యం తేవడం.

ఆశ: కోరిక; దిక్కు.

ఆశయం: ఆధారం; స్థానం;
అభిప్రాయం; ఆశ్చర్యం.

ఆశీర్వాదనం: దీవెన.

ఆశుకవిత్వం: అప్పటికప్పుడు
వేగంగా చెప్పే కవిత్వం.

అశుతోషుడు: నులభంగా
సంతోషించే వాడు.

ఆశ్రమం: మునిపల్లె; మఠం.

ఆశ్రయం: ఇల్లు; ఆధారం.

ఆశ్వాసనం: ఊరడించడం,
ఓదార్చడం.

ఆశ్వికుడు: గుర్రపురొత్తు.

ఆస: ఆశ, కోరిక (<ప్రా.
ఆసా, సం. ఆశా).

ఆసనం: కూర్చుండడం; చాప,
పీట మొ.వి.

ఆస్కారం: ఆధారం.

ఆస్తి: సొత్తు, సర్వస్వం;
డబ్బు, ఇల్లు, పాతం
మొ.వి.

ఆస్తికుడు: దేవుడు ఉన్నాడని
నమ్మేవాడు.

ఆస్థానం: గాజనభ.

ఆస్వాదించు: చవిచూచు;
తాగు; అనుభవించు.

ఆహి: కుదువ, తాకట్టు
(<ప్రా. ఆహి-, సం.
ఆధి-).

ఆహుతి: మంత్రాలతో దేవత
లను ఉద్దేశించి అగ్నిలో
వేల్చడం; మంటలో
పడడం.

ఆహ్లాదం: సంతోషం.

ఆహ్వానం: పిలుపు.

ఇ

ఇ: తెలుగు వర్ణమాలలో మూడో అచ్చు.

ఇంకిపోవు: నేలలో అడగిపోవు, ఎండిపోవు.

ఇంకు: ఎండిపోవు; నశించు; క్షీణించు.

ఇంగలం, ఇంగిలం: నిప్పు, అగ్ని. (< ప్రా. ఇంగాల-, సం. అంగార-).

ఇంగితం: మనస్సులోని భావాన్ని తెలిపే చేష్ట అభిప్రాయం.

ఇంచుమించుగా: సుమారుగా, రమారమి.

ఇంటికాపు: గృహస్థు

ఇంటివేల్పు: కులదైవం, గృహదేవత, ఇలవేల్పు.

ఇంటిల్లిపాది: ఇంటిలోని అందరూ. ఇంటిల్లిపాది

ఇంతి: స్త్రీ; ఇల్లాలు; చెలికత్తె (< ప్రా. ఇత్తి, సం. స్త్రీ).

ఇందిర: లక్ష్మీదేవి.

ఇందీవరం: తామరపువ్వు.

ఇందున్న: సైంధవ లవణం (ఇందు+ఉప్పు).

ఇందుడు: చంద్రుడు. ఇందువారం: సోమవారం.

ఇంద్రచాపం: ఇంద్రధనుస్సు.

ఇంద్రజాలం: గారడీ; కనుకట్టు విద్య; మోసపుచ్చడం.

ఇంద్రియాలు: కన్ను, ముక్కు, చెవి, నాలుక, కాలు, చేయి మొ. శరీరావయవాలు.

ఇంధనం: వెలిగించేది, మండించేది; వంటకట్టెలు, పెట్రోలు మొ.వి.

ఇంపు: తీపి; అందం; ఆనందం; ఇష్టం.

ఇక్కట్టు: ఆపద, ఇబ్బంది; ఇరుకైనది.

ఇక్షుయంత్రం: చెరకు గానుగ.

ఇచ్చ: కోరిక; మనస్సు; ప్రియమైనది (< ప్రా. ఇచ్చా, సం. ఇచ్చా). ఇచ్చకాలు: ముఖప్రీతిమాటలు.

ఇట్టి: ఇటుక.

ఇంటిక: (ప్రా. ఇట్టగా, సం. ఇష్టికా).

ఇటుక: పోతపోసి కాల్చిన మట్టి దిమ్మ.

ఇడుములు: కష్టాలు.

ఇతిహాసం: వెనుక ఎప్పుడో జరిగిన కథ (భారతం, రామాయణంమొ వి.).

ఇనుమడి: రెట్టింపు, రెండు రెట్లు. ఇనుమడించు: రెట్టింపు అగు.

ఇరవు: ఇల్లు, స్థానం; అనుకూలం.

ఇరుగు: పక్కన ఉన్నది; దగ్గరలో ఉన్నది. ఇరుగుపొరుగు: పక్కల ఉన్నవారు.

ఇరుసు: బండి అక్షం, బండి చక్రపు కుండలను కలిపి ఉంచే ఇనుపగడారు.

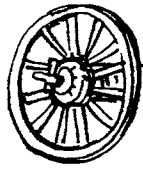
ఇలకోడి

ఇల్లాలు

ఇస్థాం

ఇరుసు

ఇలకోడి: ఈల పురుగు, చిమ్మట.

ఇలాయి: గుడ్డతో చేసిన వత్తులు వేసే దివిటి.

ఇల్లటం, ఇల్లంట్లం, ఇల్లరికం: అల్లుడు తన భార్యతో అత్తవారింటనే కాపురముండడం.

ఇల్లాలు: భార్య, గృహిణి; స్త్రీ.

ఇవము: మంచు; చల్లనిది (< ప్రా. హిమం, సం. హిమః).

ఇసుము: ఇసుక; కొంచెం.

ఇస్థాం: శాంతిమార్గం; మహమ్మదీయ మతం.

ఇహం: ఈలోకం; ఈలోకంలోని సుఖం. ఇహమ్మాపరమ్మా: ఈలోకం

ఆలోకం (రెండు లోకాలకు సంబంధించిన కష్ట సుఖాలు).

ర

ఈ: తెలుగు వర్ణమాలలో
నాలుగో అచ్చు.

ఈ: దగ్గరలో ఉన్నదానిని
(వారిని) తెల్పుతుంది.

ఈక: పక్షిరెక్క.

ఈటె: బల్లెం.

ఈడు: వయస్సు; సమానం
ఈడుజోడు.

ఈత: ఈదడం.

ఈత: పశువులు ఈనడం.

ఈత: ఈతచెట్టు.

ఈచపోవు: ఎండిపోవు; సత్తువ
లేనిదగు.

ఈడేరు: వయస్సువచ్చి ఉండు;
పెరుగు; పూర్తిఅగు;
కలుగు; నెగ్గు. కోరిక ఈడే
రింది.

ఈతిబాధలు: అతివృష్టి అనా
వృష్టి.... మొ. బాధలు.

ఈడలు: ఈతచెట్ల గుంపు.

ఈన

ఈరసం

ఈన, ఈనె: ఆకుమధ్యలో ఉండే
నరం.

ఈను: పశువులు పిల్లలను పెట్టు.
ఈపి, ఈరు: పేలు పెట్టిన
గుడ్డు.

ఈరసం: కోపం; అనూయ,
ఓర్వలేని తనం. (< సం.
ఈర్ష్య, ఈర్ష్యా).

ఈరు: రెండు. ఈరారు: 12,
ఈరేడు: 14, ఈరైడు: 10,
ఈరెనిమిది: 16

ఈరూ: హీనం, అల్పం.
ఈరెండ: నీరెండ. ఈరె
లుగు: హీనస్వరం.

ఈర్వెన: ఈపిని తీసే దువ్వెన.
ఈర్వ: ఓర్వలేనితనం.

ఈలకరచు: ప్రాణాలు బిగబట్టు.
ఈలువు: మంచి నడవడి; కులా
చారం.

ఈళం, ఈడం: సింహళం,
శ్రీలంక.

ఈవి, ఈగి: దానం.

ఈశానుడు: శివుడు.

ఈశాన్యం: ఉత్తరానికి తూర్పు
నకు మధ్యగల దిక్కు.

ఈశానుడు

ఈశుడు: ప్రభువు, రాజు;
శివుడు, భర్త.
ఈశ్వరి: దుర్గ; లక్ష్మి.
ఈశ్వరుడు: (ప్రభువు,
అధిపతి; సమర్థుడు, యజ్ఞ
మానుడు; మగడు; శివుడు.

ఈశుడు

ఈశ్వరుడు

ఈశడించు: నిరసించు; అన
హించుకొను; పగబట్టు.
ఈను: పగ, ద్వేషం; అనూయ;
కోపం; నింద (<ప్రా.
ఈసా, సం. ఈర్ష్యా).

ఉ: తెలుగువర్ణమాలలో అయిదో అచ్చు.

ఉంకించు: పూనుకొను.

ఉంకువ: ఓలి, శుల్కం, కన్యా శుల్కం (<ప్రా. సుంక:- సం. శుల్క-).

ఉంగరం: చేతివేలికి పెట్టుకునే నగ.

ఉంగుటం: బొటనవేలు (<ప్రా. అంగుట, సం. అంగుష్ఠ-).

ఉండ: గుళిక, పిండితోగాని, మట్టితోగాని గుండ్రంగా చేసినది. ఉండవిల్లు: ఉండలు వేసేమిల్లు, వడిసెలవంటిది.

ఉండ్రాళ్ళు: ఉడికించిన వరి పిండిని ఉండలుగాజేసి అవి రిపై వండిన భక్ష్యాలు (గణపతికి ప్రీతిపాత్రమంటారు).

ఉక్కిరిబిక్కిరి: ఊపిరి ఆడక పోడవం.

ఉక్కివం: మోసం, వంచన,

(< ప్రా. ఉక్కేవ, సం. ఉక్కవ-). ఉక్కిడు, ఉక్కిపుడు; చెడ్డవాడు; మోసగాడు; ఎవరినీ లెక్కచేయని వాడు.

ఉక్కైర: పిండి బెల్లమూ కలిపిచేసిన తినుబండారం (<ప్రా. ఉక్కైర, సం. ఉత్కరికా).

ఉగాది: చాంద్రమానంలోని సంవత్సరంలో మొదటి రోజు, తెలుగువారి ఉగాది (యుగాది).

ఉగ్గడన: ప్రకటించడం, తెల్పడం (<ప్రా. ఉగ్వాడణం, ఉగ్వాడణా, సం. ఉద్వాటన). ఉగ్గడించు: తెలుపు, ప్రకటించు స్తుతించు, పొగడు.

ఉగ్గడుపు: ఎక్కువ, అధికం (<ప్రా. ఉగ్వాడ, సం. ఉద్గాఢ).

ఉగ్గం: చేతితో పట్టుకోవడా నికై కుండ మొదలైనవాటి మూతికి కట్టేతాడు (<ప్రా. ఉగ్గహ, సం. ఉద్గ్రాహ-).

ఉగ్గు: చనుబాలతో రంగరించి బిడ్డలకు పట్టే ఆముదం

మొ.వి. ఉగ్రబాలు: ఉగ్రబా
లతో పెట్టిన విద్య: చిన్ననా
టినుంచే అలవాటు చేసినది.
ఉగ్రం: భయంకరం; క్రూరమై
నది; పాడుగైనది.

ఉగ్రాణం: సామానులు ధాన్యం
ఉంచే గది.

ఉగ్రుడు: శివుడు.

ఉచితం: తగినది; తేరగా వచ్చి
నది.

ఉచ్చరించు: పలుకు; చెప్పు.

ఉచ్చారణం: పలకడం.

ఉచ్చైశ్రవం: నిక్కిన చెవులు
గలది; ఇంద్రునిగుర్రం.

ఉచ్చాసం: గాలిని లోనికి
వీల్చుకొనడం.

ఉజ్జగించు: విడుచు; పోగొట్టు;
తోసివేయు.

ఉజ్జనం: విడిచి పెట్టడం, తోసి
వేయడం, తొలగిపోవడం
(< ప్రా. ఉజ్జణం, సం.
ఉజ్జణ-). ఉజ్జగించు:
విడుచు, ఉజ్జగింపు: వద
లడం, విడుపు, ఉజ్జగిల్లు:
తొలగు, పోవు.

ఉజ్జాయంపు: ఊహ.

ఉజ్జి ఉజ్జీ, ఉద్ది: సాటి; జత; పోటీ
దారుడు.

ఉజ్జలం

ఉదాయించు

ఉడుపులు

ఉచ్చాసం

ఉదయించు

ఉజ్జ్వలం: ప్రకాశించేది; అద్భు
తేనిది.

ఉటంకించు: పేర్కొను; సంగ్ర
హంగా చెప్పు.

ఉట్టంకించు: పొగడు.

ఉట్రవడియం: ఒక రకం
వడియం. ఉట్రవడియంగా:
తెకతేరగా.

ఉదాయించు: పారిపోవు.

ఉడుగర: కానుక, బహుమతి.

ఉడుపులు: దుస్తులు.

ఉత్తరించు: ఖండించు.

ఉత్తీర్ణం: పరీక్షలలో పాసవడం.

ఉత్తేజనం: (పేరణ;

ప్రోత్సాహం.

ఉత్పలం: కలువ.

ఉత్పాతం: చెడుసూచన;
ఉపద్రవం.

ఉత్సవం: పండుగ; వేడుక.
ఆనందం; ఉబలాటం;
కోరిక; ప్రయత్నం.

ఉదకం: నీరు.

ఉదధి: సముద్రం.

ఉదయించు: పుట్టు; నూర్చుడు
గాని చంద్రుడుగాని ఉదయ
మగు

ఉదరం: కడుపు.

ఉదాసీనుడు: ఏమీ పట్టించుకోని
వాడు.

ఉదాహరణం: చెప్పడం; మాది
రికిచూపేది, తార్కాణం.

ఉద్దం: చెప్పు, పాదరక్ష. (<ప్రా.
ఉద్దాహ-, సం. ఉద్వాహ).

ఉద్దరువు, ఉద్దర: అరువు
(<ప్రా. ఉద్ధార-, సం.
ఉద్దర:).

ఉద్దేశం: అభిప్రాయం; కోరిక;
లక్ష్యం.

ఉద్దరించు: బాగుచేయు, మేలు
చేయు; ఆపదల నుంచి
కాపాడు; మీదికెత్తు.

ఉద్బోధించు: ప్రేరేపించు;
మేలుకొలుపు.

ఉద్బవించు: పుట్టు.

ఉద్యమం: ప్రయత్నం, పూనిక;
కలసికట్టుగా ఒక లక్ష్యం
కోసం ప్రయత్నించడం.

ఉద్వాసన: ఇంటినుంచిగాని,
ఊరినుంచిగాని, ఏదైనా పద
వినుంచిగాని వెడల
గొట్టడం, తొలగించడం.

ఉన్నతం: ఎత్తయినది; గొప్పది.

ఉన్ని: గొర్రె మొ. వాటిబొచ్చు
(<ప్రా. ఉణ్ణ-, సం. ఉర్ణా,
ఊర్ణా).

ఉన్మాదం: పిచ్చి, వెర్రి.

ఉద్దం

ఉపన్యసించు

ఉన్నతం

ఉపకథ: పెద్దకథలో వచ్చే
చిన్నకథ.

ఉపకరణం: సాధనం,
పనిముట్టు.

ఉపకారం: మేలు.

ఉపక్రమించు: మొదలు పెట్టు.

ఉపద్రవం: ఆపద; బాధ.

ఉపన్యసించు: చెప్పు; విస్తరించి
చెప్పు.

ఉపన్యాసకుడు: అధ్యాపకుడు.

ఉపమ: ఉపాయం.

ఉపరితలం: పైభాగం.

ఉపవాసం: పస్తు, తిండి తినక
ఉండడం.

ఉపశ్లోకించు: పొగడు,
స్తుతించు.

ఉపసంహరించు: మరలించు,
నివారించు, విరమించు
కొను, అణచుకొను.

ఉపాఖ్యానం: చిన్నకథ; ముఖ్య
కథలో వచ్చే కథ.

ఉపాధి: బతుకుదెరువు.

ఉపాసం: పస్తు. (<సం. ఉపవాస).

ఉప్పరం: పైభాగం; ఆకాశం
(<ప్రా. ఉప్పర, సం.
ఉప్పర-).

ఉప్పరిగ: మేడ; మేడపైభాగం
(<సం. ఉపకారికా).

ఉప్పెన: సముద్రపు పొంగు
(<ప్రా. ఉప్పేణ-, సం.
ఉత్పేనయతి).

ఉబ్బసం: శ్వాసరోగం, వగర్పు.
ఉభయచరం: నీటిలోనూ, నేల
పైనా తిరిగేది-తాబేలు. నీటి
లోను, భూమిమీదా, ఆకా
శంలోనూ తిరిగేది-పక్షి.

ఉమ్మ: ఉక్క, వేడి (<ప్రా.
ఉమ్మ, సం. ఉమ్మ). ఉమ్మ
గించు: ఉక్కపోయు. ఉమ్మ
గిల్లు: వార్చిన అన్నం మొద
లైనవి లోపలి ఆవిరిచే ఉడ
కడం.

ఉమ్మడి: చాలమందికి హక్కు
ఉండడం. ఉమ్మడి
కుటుంబం.

ఉరం: రొమ్ము. ఉరగం-
రొమ్ముతో నడచేది, పాము.

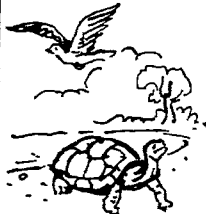
ఉరుపు: రూపం, వస్తువు (<ప్రా.
రూప-, సం. రూప-).

ఉర్రూతలూగు: మిక్కిలి
కుతూహలపడు.

ఉర్లగడ్డలు: బంగాళా దుంపలు
ఉలిపికట్టె: చెడ్డవాడు; పాగరు
బోతు; ఎవరితోనూ చేరని
వాడు.

ఉలూకం

ఉభయచరం

ఉష్ట్రం

ఉర్లగడ్డలు

ఉలుపా: కానుక.

ఉలూకం: గుడ్లగూబ.

ఉల్క: ఆకాశంనుంచి రాలిపడే
చుక్క.

ఉల్లంఘించు: అతిక్రమించు;
అనాదరంచేయు, నియమా
లను దాటిపోవు.

ఉల్లసమాడు: (ఉల్లసము+
ఆడు): ఎత్తిపొడుచు, పరిహా
సంచేయు.

ఉల్లాసం: ఆనందం, హాయి.

ఉవిద: స్త్రీ. (< సం. యువతి).

ఉవ్విళ్ళూరు: ఉబలాటపడు.

ఉషస్సు: తెల్లవారడానికి
ముందు వచ్చే వెలుగు.

ఉష్ట్రం: ఒంటె.

ఉష్ణం: వేడిమి.

ఉష్ణమాపకం: వేడిమిని కొలిచే
సాధనం.

ఉష్ణమండలం: ఉష్ణోగ్రత ఎక్కు
వగా ఉండే ప్రాంతం.

ఉష్ణోగ్రత: వేడియుక్క తీవ్రత.

ఉసికొలుపు: పురికొలుపు;
(కుక్కలు మొ. వాటిని)
ప్రేరేపించు.

ఉసురు: ప్రాణం; ఆయుస్సు.

ఊ

ఊ: తెలుగు వర్ణమాలలో ఆరో అచ్చు.

ఊక: ధాన్యపుపొట్టు, ఊకదం పుడు: పనికిరానిది.

ఊగులాట: అటూ ఇటూ ఊగడం; ఎటూ తెల్పుకో లేకపోవడం.

ఊచకోత: మూలముట్టుగ నరకివేయడం.

ఊచపోవు: కృశించు, క్షీణించు.

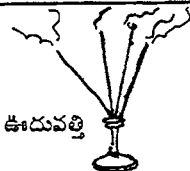
ఊచముట్టుగా: ఏమీ మిగల కుండా.

ఊట: ఊరినద్రవం; నీటిబుగ్గ; సారం.

ఊడ: మర్రి మొదలైన చెట్టు కొమ్మలనుంచి కిందికి దిగే వేరు.

ఊడిగం: సేవ; దాన్యం.

ఊడ్చులు: నాల్గువేయడం.

ఊత: ఆధారం, తోడ్పాటు.

ఊదువత్తి: అగరువత్తి

ఊపిరి: ఊర్పు, శ్వాసం; ప్రాణం. ఊపిరికుట్టు; ఊపిరి విడిచేటప్పుడు పుట్టే నొప్పి. ఊపిరితిత్తులు రొమ్ము: ఊపిరి పీల్చే తిత్తులు.

ఊబి: బురద.

ఊరడించు: ఓదార్పు.

ఊరార్పు: ఓదార్పు.

ఊరువు: ఊపిరి; శ్వాసం.

ఊరువు: తొడ.

ఊర్జ్వం: నిట్టనిలువుగా ఉన్నది; మీదిది; ఎత్తైనది. ఊర్జ్వ పుండ్రం: నిలువుబొట్టు.

ఊళ: నక్కకూత.

ఊషరం: చవుటినేల.

ఊసర: చవుటిది, చవుటినేల (<ప్రా. ఊసర-, సం. ఊషర-).

ఊసరవెల్లి: మూడు రంగుల తొండ.

ఊనులు: కబుర్లు.

ఋ

ఋ: సంస్కృత వర్ణమాలలోని
ఒక వర్ణం.

ఋక్షం: ఎలుగుబంటి.

ఋగ్వేదం: నాలుగువేదాలలో
మొదటిది.

ఋజువు: మంచిది; వంకర

ఋక్షం

ఋషి

లేనిది; కపటం లేనిది;
ఋజువర్తనం: మంచి నడ
వడి.

ఋణం: అప్పు. ఋణదాత:
అప్పిచ్చేవాడు. ఋణ

శేషం: మిగిలినఅప్పు.

ఋతం: సత్యం; పూజించ
దగినది.

ఋతువు: రెండు నెలలకాలం
(వసంత ఋతువు, మొ.వి.).

ఋషి: ముని.

ఎ

ఎ: తెలుగు వర్ణమాలలోని ఏడో అచ్చు.

ఎంచు: లెక్కించు; పొగడు; ఊహించు.

ఎండగట్టు: పొలానికి నీరు పెట్టు కుండా ఉండు; తప్పులను నిరూపించు.

ఎండమావులు: ఎండలో నీటి వలె కనిపించే సూర్యకిరణాల చాయలు (మావులు: మగ గుర్రాలు).

ఎండుగులు: ఎండబోసిన ధాన్యం.

ఎండ్రకాయ, ఎండ్రీ: పీత.

ఎకరం: 4840 చ. గజాల స్థలం.

ఎకరా: ఏనుగులను కట్టివేసే మొగసాల.

ఎకసత్తెం: వేళాకోళం.

ఎకాయెకీ: ఆగకుండా.

ఎకిమీడు: ప్రభువు, ఏలిక; శ్రేష్ఠుడు.

ఎగతాళి

ఎంచు

ఎండ్రకాయ

ఎనుం

ఎక్కుటే: దిక్కులేనిది; ఒంటరి తనం; శూరుడు; ద్వంద్వ యుద్ధం. (<ప్రా. ఎక్కుట- , సం. ఏకష్ట-).

ఎగతాళి: పరిహాసం.

ఎగసన: ఎక్కువ. ఏండ్లు ఎగసన బుద్ధులు దిగసన.

ఎగ్గు: కీడు; నేరం; తప్పు; నింద.

ఎచ్చరిక: జాగ్రత్త.

ఎట్టకేలకు: చిట్టచివరకు.

ఎడద: గుండె; మనస్సు.

ఎడనీరు: లేత కొబ్బరికాయ లోని నీరు.

ఎడబాటు: విడిపోవడం.

ఎడ్డెతనం: మొరటుతనం.

ఎత్తిపాడుచు: తప్పులు బైటబెట్టి మనస్సును నొప్పించు.

ఎత్తు: తూనిక; బరువు; పోలిక; ఉపాయం, పన్నుగడ.

ఎత్తులిడు: ప్రోత్సహించు.

ఎద్దడి: లేకపోవడం. ఎద్దడినేల: నీరులేని భూమి. నీటిఎద్దడి: నీరు సరిగా లేకపోవడం, మేవు

ఎద్దడి: మేతలేక పోవడం.

ఎనుం: గేదె, బర్రె.

ఎరవు: బదులు, ఎరవు సాము.

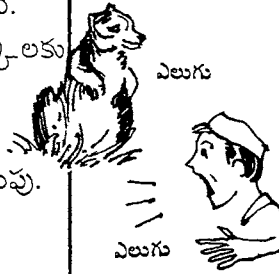
ఎరుక: తెలివి; జ్ఞానం; సోదె.

ఎరువు: బలంకోసం మొక్కలకు
వేసే పేడ మొ.వి.

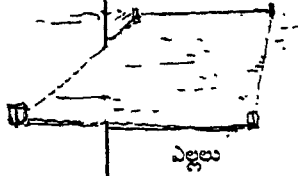
ఎలుగు¹: ఎలుగుబంటి.

ఎలుగు²: కంఠస్వరం; పిలుపు.

ఎల్లలు: సరిహద్దులు.

ఎలుగు

ఎల్లలు

ఎల్లదం, ఏలిదం: చులకన; తిర
స్కారం, అవమానం (<ప్రా.
హేలిత-).

ఎల్లదుడు: చేతకానివాడు;
నీచుడు.

ఎసరుపెట్టు: హాని కలిగించు.

ఏ

ఏ: తెలుగు వర్ణమాలలోని ఎనిమిదో అచ్చు.

ఏకతం: ఒంటరిగా ఉన్నది, రహస్యంగా ఉన్నది (<ప్రా. ఏకంత-, సం. ఏకాంత).

ఏకం: ఒకటి; ముఖ్యం.

ఏకాంతం: రహస్య స్థలం; రహస్య విషయం; ఒంటరిగా.

ఏకాకి: ఒంటరివాడు.

ఏకాదశం: పదకొండోది.

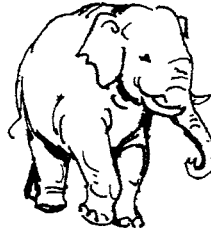
ఏకీభవించు: ఒక్కటిగా అగు, ఎదుటి వారి అభిప్రాయంతో కలియు.

ఏకులు: ఏకిన దూది చుట్టలు.

ఏకైకం: ఒకటొకటి.

ఏకోదరులు: ఒక తల్లి కడుపున పుట్టినవారు.

ఏటవాలు: పక్కకు వంగినది; వంపు.

ఏనిక

ఏరు

ఏకులు

ఏటవాలు

ఏడుగడ: రక్షకుడు; రక్షణ.

ఏతం, ఏతాం: బావుల నుంచి పొలాలకు నీరుతోడే సాధనం.

ఏతెంచు: వచ్చు; జరుగు, కలుగు.

ఏనిక: ఏనుగు.

ఏపు: అతిశయం; అభివృద్ధి; గర్వం.

ఏమరిపాటు: మరచిపోవడం; జాగ్రత్త లేక పోవడం.

ఏరాలు: తోడి కోడలు (ఏర+ఆలు; <ప్రా. ఇయర-, ఏర-, సం. ఇతర-).

ఏరు: ఎద్దులు కట్టి దున్నడానికి సిద్ధం చేసిన నాగలి.

ఏరు: నొప్పి.

ఏరు: నది.

ఏరువాక: ఏటేలా చేసే దుక్కి సాగు ప్రారంభం; ఏరువాక పండగ.

ఏలిక: యజమానుడు; రాజు.

ఏవగించు: అనవ్వించుకొను; వదలిపెట్టు.

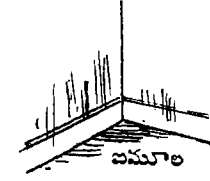
ఐ

ఐ: తెలుగు వర్ణమాలలోని తొమ్మిదో అచ్చు.

ఐకమత్యం: ఒకే అభిప్రాయం కలిగి ఉండడం; కలిసి మెలసి ఉండడం.

ఐక్యం: ఐకమత్యం, ఏకత్వం, ఒక్కటిగా ఉండడం.

ఐదవ: ముత్తైదవ; భర్తగలస్త్రీ. (< సం. అవిధవా: విధవకా నిది). ఐదువతనం, ఐదువరాలు.

ఐపు: జాడ, పోబడి, ఆచూకీ; తప్పు. నాడు ఐపు లేకుండా పోయాడు.

ఐమూల: రెండు దిక్కులకు నడుమగలమూల.

ఐరావణం, ఐరావతం: ఇంద్రుని ఏనుగు.

ఐరేసి: రంగు రంగులతో చిత్రించిన పెళ్ళికుండలు.

(< ప్రా. అయిరాణీ: ఇంద్రాణీ అనే దేవతను గూర్చి ముత్తైదవలు చేసే వ్రతం, సం. ఆహారణ-నివేదన చేయడం, బలి ఇవ్వడం).

ఐశ్వర్యం: సంపద; పాలకత్వం.

ఐహికం: ఈలోకానికి సంబంధించినది.

ఒ

ఒ: తెలుగు వర్ణమాలలోని వదో
అచ్చు.

ఒంకె: చిలుక కొయ్య.

ఒంటరి: ఏకాకి.

ఒంటిపాటు: ఒంటరిగా
ఉండడం.

ఒంటు: సరిపడు, అనుకూల
పడు.

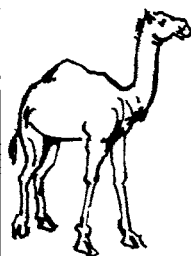
ఒక్కపొద్దు: ఒకపూలు తిని ఉప
వానం ఉండడం.

ఒగ్గం: ఏనుగులు మొదలైన
జంతువులను పట్టుకోవడా
నికి తవ్వే గొయ్యి. (<ప్రా.
ఒగ్గహ-, సం. ఉపగ్రహ-).

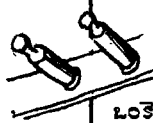
ఒగ్గు: (వినడానికి చెవిని) పెట్టు;
పందెంచేయు; వల, బోను
మొ.వి. పన్ను; నిలుపు; ఇష్ట
పడు.

ఒజ్జ: ఉపాధ్యాయుడు, పురో
హితుడు, ఆదర్శప్రాయం.

(<ప్రా. ఒజ్జయ-, ఉపజ్ఞయ-,

ఒట్టియ

ఒంకె

ఒడిసెల

ఒడ్డెణం

ఒజ్జ

సం. ఉపాధ్యాయ-). ఒజ్జ
బంతి: విద్యార్థులు చూచి
రాయడానికి ఉపాధ్యాయుడు రాసే పంక్తి వరవడి.
ఒట్టియ, ఒట్టె: ఒంట. (<ప్రా.
ఒట్టియ-, ఉట్టియ-,
సం. ఉప్ర-).

ఒడయడు: యజమానుడు;
ప్రభువు; స్వామి.

ఒడలు: శరీరం.

ఒడికట్టు: అన్నింటికీ సిద్ధపడు.

ఒడిసెల: పట్టలను తోలేందుకు
రాళ్ళు విసరాడానికి వాడే
తాడు.

ఒడుపు: అనుకూలం; మాయ;
ఉపాయం.

ఒడ్డనం: జాడ్యంలో ఒడ్డిన
వస్తువు; సేసలను తీర్చే
పద్ధతి.

ఒడ్డెణం: స్త్రీలు నడుమున
ధరించే నగ.

ఒడ్డెరం: వంకరమాటు; పోటీ;
విదిరించడం, బిడాయి.

ఒడ్డు: గట్టు. ఒడ్డుకొను: తప్ప
కొను. ఒడ్డుక్కు: విజయం
సాధించు; ఆహవానం చి బైలు
పడు.

ఒడ్డు: పందెంలో ఒడ్డు; పడ
వేయు; వల మొ. వాటిని
వేయు; అడ్డగించు.

ఒడ్డు: పెద్దది; వెడల్పు, ఒడ్డు
పొడుగు.

ఒడ్డోలగం: నిండుకొలుపు; పెద్ద
నభ. (ఒడ్డు+ఒలగం).

ఒదరు: వదరు; తిట్టు.

ఒదుగు: ఇమిడిపోవు; వెను
దీయు; దాగుకొను.

ఒద్దిక: ప్రేమ; స్నేహం;
అనుకూలం.

ఒనగూడు: కలుగు; జనించు;
కలియు.

ఒనరించు: చేయు; ఏర్పరుచు;
ఇచ్చు.

ఒప్పందం: ఒడంబడిక.

ఒప్పగించు: వశపరచు,
స్వాధీనంచేయు, అర్పించు.
(<ప్రా. ఒప్పు, సం.
అర్పిత-).

ఒప్పరికించు: ఉపేక్షించు
(< సం. అపవరీక్ష).

ఒడ్డోలగం

ఒర

ఒళపు

ఒప్పందం: తగినది; అందమైనది;
వేడుక.

ఒప్పు: అందం; గుణం;
నమ్మతి; సరైనది. ఒప్పుల
కుప్పు: అందాలరాశి, మంచి
గుణాలుకలది.

ఒర: కత్తి మొ. ఆయుధాలను
ఉంచేపాది.

ఒరగల్లు: గీటురాయి.

ఒరగు: వంగు; ఆనుకొను, ఒరగు
దిండు: ఆనుకునే దిండు.

ఒరగొడ్డెం: హేళనం; మర్యాద
మీరినమాట.

ఒల్లమి: ఇష్టపడకుండడం;
అనాదరం.

ఒళపు: మర్మం, రహస్యం;
రహస్యనమాచారం.

ఒనగు: ఇచ్చు. ఒనగులు:
కానుకలు.

ఒసులు: నడలిపోవు;
తొలగిపోవు.

ఓ

ఓ: తెలుగు వర్ణమాలలోని పద
కొండో అచ్చు.

ఓ: పిలవడాన్ని తెలుపుతుంది.

ఓండ్ర: గాడిద కూత.

ఓండ్రించు: ఓండ్రపెట్టు.

ఓకరింత: డోకు, రోత.

ఓగిరం: అన్నం, ఆహారం.

(<ప్రా. ఓగర: బియ్యం,

ఓగిర:- మింగడం.

ఓయిరం, ఓరం, ఓవెరం.

పులిహోర: పుల్లటి

అన్నం, పులి+ఓరెం.

ఓగు: కీడు; ఒట్టు; చెడ్డవాడు,
నీచుడు. బాగోగులు:

మంచి చెడ్డలు. ఓగుల

వాడు: చెడ్డవాడు.

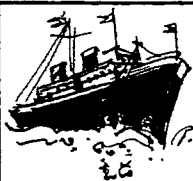
ఓజు: శిల్పి.

ఓట: భయం; సంకోచం;

వినయం.

ఓటమి: అపజయం; ఓడి

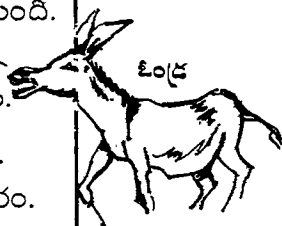
పోవడం.

ఓడ

ఓడుబిళ్ళ

ఓండ్ర

ఓగిరం

ఓజు

ఓటలాడు

ఓడ: నావ. ఓడ రేవు: ఓడలు
నిలిచే చోటు.

ఓడిక: ప్రవాహం.

ఓడు: ఓడిపోవు; భయపడు;
పరుగెత్తు.

ఓడుబిళ్ళ: ఇంటిపై కప్పే
పెంకు.

ఓదం: ఏనుగులను
పట్టుకోవడానికి తవ్వే
గొయ్యి (<ప్రా. ఓవాయ,
అవవాద-, సం.అవపాత-
).

ఓనామాలు: వర్ణమాల;
ప్రారంభం. వారింకా ఓనా
మాలలోనే ఉన్నారు.

ఓరిమి: ఓర్పు; సహనం.

ఓలగం: కొలుపుకూటం, సభ.
కొలుపు, సేవ. (<ప్రా.
ఓలగ్గ-, సం.అవలగ్గ-).

ఓలం: చాటు, దాపరికం; మరు
గుచోటు.

ఓలలాడు: నీరు మొదలైనవా
వాటితో విహరించు; ఈడు.

ఓలి: వరుస; క్రమం.

ఓలి: కన్యాశుల్కం.

ఓవరి: లోపలిగది; అంతః
పురం (<ప్రా. ఓవరల:
చిన్నగది: సం. అవవరక).

ఓనరించు: పక్కకు తొలగు,
తొలగజేయు. వదలివేయు.
ఓనరింత, ఓనరిల్లు,
ఓనరు: తొలగిపోవడం.
(←ప్రా. ఓనర-, జారు,
వెనుకకు తొలగు, నం. అప
సర-, తప్పుకొను,
తొలగు).

ఓహటం

ఓహటం: జంకడం, భయప
డడం, వెనుదీయడం.
(←ప్రా. ఓహట్ట-: వెనుదీ
యడం; పారదోలడం,
సం. అపహట్ట-: చలిం
చడం, అపహస్త-:
గెంటడం, తోయడం).

ఔ

ఔ: తెలుగు వర్ణమాలలోని పన్నెండో అచ్చు.

ఔ: అవును.

ఔకు: బలంలేనిది; తోపం.

ఔగాములు: సత్యా సత్యాలు; మంచి చెడ్డలు, సుఖ దుఃఖాలు.

ఔచిత్యం: తగినది.

ఔదల

ఔ

ఔషధం

ఔదల: తల; ముందల: ఔదల తన్ను; తలదన్ను, మించి పోవు, ఔదలవంచు: తల వంచు.

ఔదార్యం: దానగుణం; గొప్ప తనం.

ఔరుసారుగా: అలసిపోయి నదిగా; క్షీణించినదిగా.

ఔషధం: మందు.

ఔసు: సాగను, ఒయ్యారం.

ఔసుకాడు: సాగనుగాడు, అందగాడు.

క

క: తెలుగు వర్ణమాలలోని మొదటి హల్లు.

కంకణం: చేతి కడియం.

కంకణం కట్టుకొను: ఒకపని చేయడానికి గట్టిగా పూను కొను.

కంకాళం: ఎముకల గూడు; అస్తి పంజరం.

కంకి: జొన్నమొ. వాటిఎన్ను.

కంగారు: ఆదుర్దా, కలవరం; ఆస్ట్రేలియాలోని ఒక జంతువు.

కంచం: పళ్ళెం; కంచుతోచేసిన భోజనపాత్ర. (<ప్రా. కంసం, సం. కాంస్య-)

కంచె: రక్షణకొనం పాలం చుట్టూవేసేకంప.

కంటకం: ద్వేషం; వైరం; విరుద్ధం, సరిపడనిది.

కంటకం: ముల్లు.

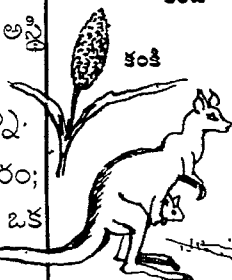
కంటగించు

కంటె

కండె

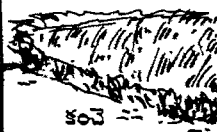

కంకి

కంగారు

కంచం

కంచె

కంటకం

కంటగించు: కోపపడు; ద్వేషం చూపు.

కంటె: ఒకనగ.

కంటె: పంచమీ విభక్తి ప్రత్యయం. రామునికంటె లక్ష్మణుడుచిన్న.

కండకావరం: గర్వం.

కందూతి: దురద, తీట.

కండె: ఊచకు చుట్టిన దారపు చుట్టు; జొన్నమొ. వాటి కంకి.

కంత: కన్నం, రంధ్రం.

కందకం: అగడ్త.

కందరం: గుహ.

కందుడు: కుమారస్వామి. (<ప్రా. ఖంద-, సం. స్కంద-).

కంపనం: కదలేదీ; వణకడం.

కంబళి: గొంగడి.

కకపాల, కక్కపాల: యోగులు మొదలైనవారుచంకనవేలాడ దీనుకునే నంచి. (<ప్రా. కక్ష్మ పాల-, సం. కక్షపాల-).

కక్కనం: క్రూరం, ఘోరం (<ప్రా. కక్కన-, సం. కర్కశ-).

కక్ష్య: అంతస్తు; తరగతి; గ్రహాలుతిరిగేమార్గం.

కచేరి, కచ్చేరి: కార్యస్థానం,
ఆఫీసు (<ప్రా. కచ్చార-
సం. కృత్యాగార-).

కచ్చ: వెనుకదోపుకునే దోపతి
కొంగు; గోచి, మొలగుడ్డ.
(<ప్రా. కచ్చా, సం. కక్ష).

కచ్చడం: గోచి; చీర
(<సం. కక్షపట-).

కజ్జం¹ కజ్జ, కజ్జెం: అరిసె.
(<ప్రా. ఖజ్జ, సం.
ఖాద్య-).

కజ్జం² కజ్జం: పని, కార్యం.
(<ప్రా. కజ్జం: చేయవలసిన
పని, సం. కార్య-).

కటకటాలు: ఇనుపచువ్వలతో
ఏర్పరచిన తలుపులు, చెర
సాల.

కటాక్షించు: అనుగ్రహించు;
దయతో చూచు.

కటారి, కటారం: చిన్నకత్తి,
బాకు (<ప్రా. కట్టారి,
సం. కర్తారికా).

కట్టడి: ఆజ్ఞ, కట్టుపాటు;
నిర్బంధం.

కట్టేపెట్టు: చాలించు; దాచి
పెట్టు; ఇల్లుమొ.వి
నిర్మించు; బంధించు.

కట్టుబడి: ఏర్పాటు.

కతినం: గట్టిది; దయలేనిది;
బాధించునది.

కడుగు: పూనుకొను; సాహ
సించు; మొదలుపెట్టు.

కడగండ్లు: ఇబ్బందులు,
కష్టాలు.

కడగొట్టు: చివరిది. కడగొట్టు
కొడుకు: అందరికంటె
చివరి కొడుకు.

కడతేర్చు: చంపు; పోగొట్టు.

కడుపు: పొట్ట. కడుపులో చల్ల
కదలకుండ: ఏమాత్రం
శమపడకుండ. కడుపు

మంట: ఓర్వలేనితనం.

కణం: గింజు; నీటిబొట్టు;
చిన్నభాగం.

కతుకు: తిను; కుక్కలు
మొ.వి. కొంచెం
కొంచెంగా నాలుకతో
తాగు.

కత్తిపీట: కూరలు మొ.వి.

తరగ డానికై వంకరకత్తి
అమర్చిన పీట.

కత్తులబోను: కత్తులు అమర్చి
నబోను. కత్తులబోనుకా
పురం: అన్నిరకాల కష్టాలు
గల అత్తింటికాపురం.

కథాకళి: కేరళ రాష్ట్రంలోని ఒక
నృత్యరీతి.

కదంబం¹: కలగలుపు, మిశ్రం.

కదంబం²: కడిమిచెట్టు.

కడుపు: మంద, గుంపు. కడుపులుకట్టు: గుంపుగా కూడు.

కడుం: బొప్పి, దెబ్బతగిలిన చోట నెత్తురు గడ్డకట్టగా ఏర్పడినవాపు.

కథనం: చెప్పడం.

కనకం: బంగారం.

కనికరం: దయ, జాలి.

కనిష్ఠం: చాలచిన్నది, అన్నిటి కంటే చిన్నది; చిట్టచివరిది.

కనుమ: కొండలమధ్యదారి. పడమటికనుమలు.

కనుం: సంక్రాంతి పండుగకు తర్వాతిరోజు.

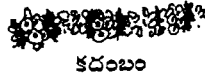
కన్నాకు: ముఖ్యుడు. భీష్ముడు కౌరవులకు కన్నాకు.

కన్నియ, కన్నె: బాలిక; కూతురు; లేతది. (< ప్రా. కణ్ణా, సం. కన్యకా).

కన్నుమూయు: మరణించు; నిద్రించు; మోసగించు.

కపాలం: తలపుర్రె.

కపోతం: పావురం. శ్వేతకపోతం శాంతికి గుర్తు.

కదంబం

కడుపు

కమతం

కమ్మరి

కనుమ

కపాలం

కరం

కపోతం

కప్పుం: పన్ను; కానుక.

కప్పురం, కపురం: కర్పూరం.

(< ప్రా. కప్పుర, సం. కర్పూర).

కబళం: అన్నపుముద్ద. కబళించు: మింగు.

కబ్బం: కావ్యం. (< ప్రా. కబ్బం, సం. కావ్య-).

కమతం: తాబేలు.

కమసాలి, కమ్మసాలి: బంగారం మొదలైన లోహాలతో పనిచేసేవ్యక్తి. తెగ (< ప్రా. కమ్మసాలా, సం. కర్మశాలా).

కమ్మరి: ఇనుపపనిచేసే వ్యక్తి; తెగ (< ప్రా. కమ్మార, సం. కర్మకార-).

కయ్య: కాలువ; పొలంలో కొంత భాగం.

కయ్యం: కలహం; యుద్ధం. కయ్యానికి కాలుదువ్వు: పొట్లాటకు సిద్ధమగు.

కరదీపిక: దివిటీ, చేతిలోని దీపం; మార్గదర్శకం.

కరం: చేయి, కిరణం, ఏనుగుతోండం; పన్ను.

కరవాలం: కత్తి, ఖడ్గం.

కరి: తొండంగలది, ఏనుగు.

కర్కటరేఖ: భూమధ్యరేఖకు

22½డిగ్రీల ఉత్తరంగా

గుర్తించిన అక్షాంశరేఖ.

కర్కటకం: ఎండ్రకాయ.

కర్కటకం: పురాణాలలో ప్రసిద్ధమైన ఒక పాముపేరు.

కర్కటకుడు: చాలచెడ్డవాడు.

కర్ణం: పని; చేయదగినది.

కర్ణం: చెవి; త్రిభుజంలో సమకోణానికి ఎదురుగా ఉండే రేఖ.

కర్ణభేరి: చెవిలో పలి డప్పువంటి పాద.

కర్ణాకర్ణి: నరునగా ఒకరినుంచి ఒకరు వినడం. ఆవిషయం

కర్ణాకర్ణిగా విన్నాము.

కర్త: చేసేవాడు; యజమానుడు.

కర్తవ్యం: చేయవలసినది.

కర్తకుడు: రైతు.

కళంకం: గుర్తు; మచ్చ;

చెడ్డపేరు; తప్పు.

కలంకారీ: గుడ్డలపై వేసే

అర్థకం. బందరు కలంకారీ

చీరలు విలువైనవి.

కలకంఠం: తీయటి గొంతు

కలది, కోయిల.

కలశం

కర్ణం

కలుగు

కర్తకుడు

కర్తకుడు

కలకంఠం

కలకలం: జనంగుంపులో పుట్టిన అరపులు.

కలవరం: కలత, చింత; కలవరించడం.

కలశం: పూజలో వాడే కుండలేక చెంబు; గుడిగొప్పరం మీది కలశం.

కలహంస: పోట్లాట; యుద్ధం.

కలహంస: రాజహంస.

కలాలి: కల్లు-సారాయి అమ్మేవాడు.

కలిమి: సంపద; పుట్టుక. కలిమి లేములు కావడి కుండలు.

కలుగు: కన్నం, బొరియ, గుహ.

కలుషం: నిందించదగినది, పాపం; మురికి.

కల్పనం: లేనిది మోపడం; ఊహ; ఏర్పాటు.

కల్మషం: పాపంగలది; మురికి గలది.

కళ్యాణం: పెళ్ళి; ఉత్సవం, వేడుక; శుభం.

కల్ల¹: అబద్ధం; నేరం; హాని.

కల్ల²: తోట, దొడ్డి మొ. వాటికి వేసే ముళ్ళకంచె.

కల్లోలం: గలభా; సంతోషం;
పెద్దఅల.

కళత్రం: భార్య.

కళాసీ: ఓడమీదిపనివాడు.

కళ్యం: ధాన్యంనూర్చేచోటు.

కవ: రెండు; జత; జోడు. కవ
లలు: అమడపిల్లలు.

కశేరుక: వెన్నెముక.

కసరు: కోపపడు; విసుగుకొను;
చలించు; దోషం.

కసాయి: కటికవాడు; దయలేని
వాడు.

కసి: కోపం.

కసుగండు: పసిబిడ్డ.

కసుమాలం: మురికి పదార్థం;
రోతకలిగించేది, చెడ్డది.

కాంక్ష: కోరిక.

కాంచనం: బంగారం.

కాంచు: చూచు; గ్రహించు; బిడ్డ
నుకను.

కాండం: గ్రంథంలోని భాగం;
చెట్టుబోదె.

కాంతారం: పెద్దఅడవి.

కాంతి: వెలుగు; అందం.

కాందిశీకుడు: ంక్షణకోరి ఇతర
దేశాలకూ, ప్రాంతాలకూ
వలసవెళ్ళేవాడు.

కాకితం

కాగడా

కవ

కానుక

కసుగండు

కామధేనువు

కాంతి

కాయం

కాకతాళీయం: అనుకోకుండా
జరిగేది.

కాకితం, కాగదం, కాగితం:
పేపర్ (< పా. కాగజ్).

కాగడా: దివిటీ.

కాచు: రక్షించు; ఎదురుచూచు;
క్షమించు.

కాటకం: కరవు.

కాణాచి: తాతముత్తాతల నుంచి
వచ్చినది; ఎన్నోతరాలుగా
ఉంటున్న నివాసం.

కాన: అడవి.

కానుక: బహుమతి.

కాపరి: కాచేవాడు; రక్షకుడు.

కాపు: రక్షణ, కావలి; రక్షకుడు.

కాపురం: నివాసం; సంసారం.

కామధేనువు: కోరినవాటిని
ఇచ్చే ఆవు (దేవలోకం
లోనిది).

కామాటం: కూలిపని.

కామాటి: కూలిపనివాడు.

కాయకం: జీవనోపాధి, వృత్తి.

కారాగారం: చెరసాల.

కాయం: దేహం.

కారు: కాలం, సమయం. తోలు
కారు, ముక్కారు.

కారు²: నలుపు. కారుచీకటి:

దట్టమైనచీకటి. కారు
నలుపు: ఎక్కువనలుపు.

కారు³: అడవి. కారుకోడి:
అడవికోడి. కారుచిచ్చు:
అడవిలో చెట్లు ఒకదానిని
ఒకటి తగలడంవల్ల కలిగే
రాపిడిలో పుట్టే నిప్పు, దహ
నం.

కారుణ్యం: దయ.

కార్యదర్శి: పనులు నిర్వహించే
వాడు.

కాలధర్మం: మరణం.

కాలసర్పం: నల్లతామ పాము.

కాళి: బూరగొమ్ము, బాకా,
వాద్యవిశేషం (< ప్రా. కాహ
ళియా, నం. కాహళికా).

కావరం: గర్వం. కండకావరం.

కావి: ఎరుపు; కాషాయవస్త్రం.

కాషాయం: ఎర్రటిది; ఎర్రటి
వస్త్రం.

కింకరుడు: సేవకుడు,
దాసుడు.

కించిత్తు: కొంచెం.

కిక్కురించు, కిక్కురించు: మోస
గించు; పోగొట్టు.

కారు

కారు

కిరీటం

కాలసర్పం

కిచకం

కిటకం

కిరం

కింకరుడు

కిక్కురుమనక: నిశ్శబ్దంగా,
నోరెత్తకుండా.

కిటుకు: చెడ్డపని; మోసం;
రహస్యం; చిక్కు.

కినియు: కోపించు; ద్వేషించు.

కినుక, కిన్క: కోపం.

కిమ్మనక: నోరెత్తక,
మాట్లాడక.

కిరీటం: రాజులు తలపై ధరించే
భూషణం.

కిరీటి: అర్జునుడు.

కిలారం, కీలారం: పసులమంద.

కిశోరం: శిశువు; పిల్ల.

కిచకం: వెదురుబొంగు.

కిమరాయి: రాత్రిపూట రొద
చేసే ఒకపురుగు, చిమ్మట.

కిమలాడు: దెబ్బలాడు; వాడు
లాడు.

కిటకం: పురుగు.

కిడు: చెడుపు, చేటు; తప్పు;
పాపం.

కిరం: చిలుక.

కిర్తన: పొగడ్త; చెప్పడం; పాట.

కిర్తి: మంచిపేరు. కీర్తించు:

పొగుడు. కీర్తిశేషుడు: కీర్తియే

మిగిలినవాడు, చనిపోయిన

వ్యక్తి.

కీలు: శరీరంలో ఎముకలను కలిపే భాగం, అతుకు; రహస్యం; ఉపాయం; ముడి; మోసం. కీలుబొమ్మ: మరబొమ్మ. కీలుముడి: జారుముడి.

కుంచం: నాలుమానికల కొలత. కుంచె: గుత్తిగాకట్టిన నెమలియీకల కట్ట; బొమ్మలువేసే బ్రష్టు.

కుంజరం: ఏనుగు. కుంటుపడు: తగ్గు; అగిపోవు; నడవలేనిదగు; చెడు; తెగిపోవు.

కుండలం: చెవిపోగు. కుండలీకరణం: సున్నచుట్టడం; బ్రాకెట్.

కుందకం: అడ్డు; లోపం. కుందనం: అపరంజి; మేలిమిబంగారం.

కుంది, కుందె: దాన్యం చెదరిపోకుండ రోటి చుట్టూ ఉంచే కుదురు; రాతిరోలు; దీపపాత్ర.

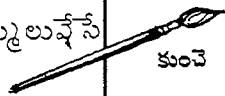
కుందు: ఏడ్చు; బాధపడు; తగ్గిపోవు; దుఃఖం; తక్కువది.

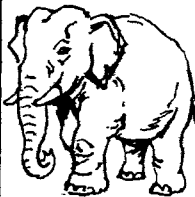
కుంభం

కుక్కగొడుగు

కుంచె

కుంజరం

కుక్కటుం

కుంది

కుటీరం

కుందేటికొమ్ము: లేని వస్తువు, అసంభవవిషయం.

కుంభం: కడవ; కుండ; ఏనుగుతలపైభాగం. కుంభవృష్టి: కడవలతో గుమ్మరించినట్లు కురిసే పెద్దవాన.

కుక్కగొడుగు: పుట్టగొడుగు. కుక్కి: తాళ్ళుతెగిగాని వదులైగాని పల్లం పడిన మంచం.

కుక్కుటుం: కోడి. కుక్షి: కడుపు.

కుచ్చితం: నీచమైనది (<ప్రా. కుచ్చిత, సం. కుత్తిత).

కుచ్చెల: మడత, పింజె; పావడా; పిడుకలు మొ. వాటిపోగు, రాసి.

కుజుడు: అంగారక గ్రహం. కుజవారం: మంగళవారం.

కుటీలం: వంకరైనది; మోసంతో కళాడినది.

కుటీరం: గుడిసె.

కుటుంబం: తల్లి, తండ్రి, పిల్లలు మొ. వారు; సమాన లక్షణాలుగల ప్రాణులవర్గం.

కుట్టుసురు: కొరప్రాణం, కొద్దిగామిగిలిన ప్రాణం.

కుట్ర: ద్రోహబుద్ధితో చేసేపన్నగడ; క్రూరం. అంతా కలిసి వానిపై కుట్రపన్నారు.

కుడితి: బియ్యం మొ.వి కడిగిన నీళ్ళు; పశువులు తాగడానికి పిండి పొట్టుకలిపిన నీళ్ళు.

కుడుం: ఉండ్రం, మోదకం.

కుడ్యం: గోడ.

కుతి: దుఃఖం; జాలి; ఆసక్తి.

కుతూహలం: అభిలాష; సంతోషం; ఆశ్చర్యకరమైనది.

కుత్తుక: గొంతు. కుత్తుక బంటిగా: గొంతుదాకా; విందుభోజనం కుత్తుక బంటిగా తిన్నారు.

కుదుపు: కదలించు; కదలిక.

కుదురు: స్థిరపడు. పెళ్ళికుదిరింది; దొరకు: ఇల్లు కుదిరింది; స్థిరమైనది; వంశం; పొందిక.

కుదువ: తాకట్టు.

కునుకు: నిద్ర; నిద్రచేతగాను. కోడికునుకు: కొద్ది నిద్ర, పట్టీపట్టని నిద్ర.

కుప్ప

కుప్పిగంతు

కుడ్యం

కుమ్మరి

కుత్తుక

కురంగం

కురులు

కుప్ప: రాసి; ధాన్యం, గడ్డి మొ.వాటి పోగు. కుప్ప తెప్పలుగా: ఎక్కువగా

కుప్పసం: చొక్కా; రైక; పాము కుబుసం (<ప్రా. కుప్పాస, సం. కూర్పాస-).

కుప్పిగంతు: చిన్నగంతు; చిన్న పిల్లల ఆట. హనుమంతుని ముందు కుప్పిగంతులు.

కుములు: లోలోపల బాదపడు; నడలిపోవు.

కుమ్మరి: కుండ మొదలైన మట్టి పాత్రలు చేసేవాడు. (<ప్రా. కుంభార, సం. కుంభకార-).

కుమ్మరించు: కడవ మొ. వాటి నుంచి నీళ్ళను పారబోయు. కుండలతో కుమ్మరించినట్లు వాన కురిసింది.

కుమ్ములాడు: పోట్లాడు.

కురంగం: జింక.

కురుక్షేత్రం: భారతయుద్ధం జరిగినచోటు

కురువ: వాట్టె; తక్కువ; కొద్ది కాలం.

కురులు: తలవెంట్రుకలు.

కురూపి: వికృతరూపంగల

వ్యక్తి.

కులిశం: ఇంద్రునిచేతి వజ్రా
యుధం.

కుళ్ళు: పళ్ళు మొ.వి పాడగు.
మామిడిపండు కుళ్ళింది.

దుఃఖించు; చింత; చెడ్డ
తలంపు. నాడుకుళ్ళుమనిషి.
కుళ్ళుబోతు: అనూయాప
రుడు.

కుశలం: క్షేమం; నేర్పు. కుశల
ప్రశ్న: క్షేమనమారం అడ
గడం.

కుశాగ్రబుద్ధి: చాల చురుకైన
వాడు.

కుసుమం: పువ్వు.

కుస్తరించు: బుజ్జగించు; ఊర
డించు; ఒప్పించు;
ధరించు.

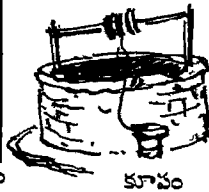
కుహరం: రంధ్రం; గుహ;
తొర.

కూకటివేరు: తల్లివేరు.

కూచం: గుంజ.

కూచీచేయు: దండెత్తు,
పైన్యంతో బయలుదేరు.

కూటం: గుంపు, రాసి;

అసత్యం, మోసం కూట
సాత్యం: తప్పుడు సాత్యం.

కూటం: సభాభవనం; చావడి,
కొలుపుకూటం.

కూడలి: దారులు నదులు కలిసే
చోటు.

కూడు: అన్నం, తిండి.

కూడు: గుంపుగాచేరు; కలసి
ఉండు, సంకలనంచేయు.

కూన: పశు పక్షుల శిశువు పిల్లి
కూన, పులికూన; శిశువు.

కూనరాగం: లోలోపల మెల్లగా
పాడుకునే రాగం.

కూపం: నుయ్యి; గుంట. కూప

కూర్మం: నూతిలోని
తాబేలు; కూపస్థమం

డూకం: నూతిలోని కప్ప.
(తాను ఉండే తావు తప్ప ఇత

ఇతర (ప్రపంచం తెలీనిది).

కూరిమి, కూర్మి: ప్రేమ;
స్నేహం.

కూర్పు: నిద్ర.

కూర్పు: కలుపు, చేర్పు;
అంటించు, అతుకు కూడ

బెట్టు, పొగుచేయు, రచించు.

కూర్పరి: రచయిత.

కూలం: చెరువు, నది
మొ. వాటిగట్టు. కూలం
కషం: గట్లను తాకేది,
కూలంకషంగా: పూర్తిగా.
కూల: వెడ్డవాడు; అనివేకే; దరి
దుడు.

కృకలాసం: తొండ; ఊనరవెల్లి.
కృతకృత్యుడు: అవసరమైనపని
చేసినవాడు—పనిని నెరవే
ర్చినవాడు.

కృతఘ్నుడు: చేసిన మేలు మర
చినవాడు.

కృతజ్ఞుడు: చేసినమేలు
మరవనివాడు.

కృత్తి: గ్రంథం; నేర్పరి;
ధన్యుడు.

కృత్రిమం: సహజంకానిది, కల్పి
తమైనది; కృత్రిమమైత్రి.

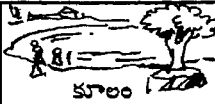
కృప్: దయ.
కృపణుడు: పిసినిగొట్టు, లోభి;
బీదవాడు.

కృపాణం: కత్తి

కృపాళుడు: దయగలవాడు
కృశించు: చిక్కిపోవు,
సన్నగిల్లు.

కృషి: సేద్యం; శ్రమ.
కృషీవలుడు: రైతు

కృష్ణజన్మస్థానం: శ్రీకృష్ణుడు
పుట్టినచోటు, చెరసాల.

కృపాణం

కృషీవలుడు

కృష్ణాజినం: నల్లని జింకతోలు.
కేంద్రమి: ఎర్రతామర.

కేంపు: ఎరువు;
పద్మరాగమణి.

కేరటం: అల.
కేంద్రం: నృత్యం మధ్యభాగం;
మూలస్థానం.

కేటాయించు: భాగాలుచేసి
పంచు, వేరుచేయు.

కేతనం: జండా; ఇల్లు.
కేరడం: గేలి పరిహాసం; చమ
త్కారపుమాట; తిరస్కార
పుమాట.

కేరింత: నవ్వు; ఉత్సా
హంగా వేసే కేక.

కేలు: చేయి, కేలుమోడ్పు: నమ
స్కరించు.

కేసరి: సింహం (మెడమీద కేస
రం—జూలు కలది).

కైకర్యం: సేవ.
కైపు: మత్తు, మైకం;
కపటం.

కైలాటం: మోసం; కీడు.
కైలాసం: శివపార్వతుల
నివాసస్థానం.

కైవసం: స్వాధీనం.
కైవారం: చేయెత్తి పొగడడం;
స్తోత్రం.

కైవాలు: పంట బాగాపండి
వంగు; పండిపోవు.

కొంకనక్క: చిన్నజాతినక్క,
పిరికినక్క.

కొంకర: వంకర, వంపు-చలికి
ఒళ్ళంతా కొంకర్లు
పోయింది.

కొంగు: చీరచెరగు. కొంగుబం
గారం: తనకుతానే దొరికే
వస్తువు.

కొండెక్క (కొండ+ఎక్క):
ఉన్నతస్థితికివచ్చు; గర్వం
చేత మితిమీరు; ఆరిపోవు.
దీపంకొండెక్కింది.

కొండె: ఛాడీ.

కొక్కరాయి: కొంగ.

కొత్వాలు: పోలీసు అధికారి

కొప్పెర: వెడల్పు మూతిగల
చిన్నపాత్ర.

కొయ్య: మూర్ఖుడు - కొరక
రానికొయ్య.

ఎంతచెప్పినా వినని
వాడు.

కొలుచు¹: కొలతవేయు;
ధాన్యం.

కొలుచు²: సేవించు;
నమస్కరించు.

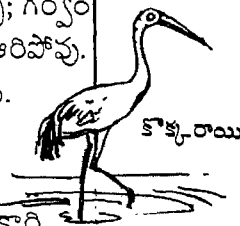
కైవాలు

కొంకనక్క

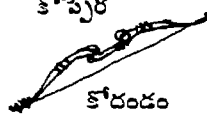
కొల్లాయి

కొక్కరాయి

కొప్పెర

కొదండం

కొనేరు

కొలుపు¹: ఇష్టపడు;
పనికివచ్చు.

కొలుపు²: సేవ; నమస్కారం;
జాతర.

కొలుపు: సేవ; రాజసభ;
ఉన్యోగం.

కొల్ల: దోపిడీ; సమృద్ధి. కొల్ల
గొట్టు: దోపిడీచేయు;
కోకొల్లలుగా: దండిగా.

కొల్లాయి: చిన్న అంగ
వస్త్రం.

కొసరు: కోరు; కోరిక; సంకో
చించు; సరకులుకొనేవారికి
అమ్మకపుదారుడు ఇచ్చే
పెచ్చు.

కోడిగం: వంచన; ఎగతాళి;
కొంటెతనం.

కోదండం¹: తప్పుచేసిన పిల్ల
లను పట్టుకొని వేలాడ
దీసేతాడు.

కోదండం²: విల్లు.

కోన¹: అడవి.

కోన²: మూల; లోయ.

కోనేరు: దేవునిగుడి
ఆవరణలోనిచెరువు.

కోపు: వైపు; బలపంకడ్డి; విల్లు
కొన; నమస్కారం.

కోయిల: దేవాలయం (కో + ఇల్ = దేవునిఇల్లు).

కోయిల: కోకిల. (< ప్రా. కోఇల, సం. కోకిల-).

కోరు: కోరికనా తెలుపు; ఎదురుచూచు.

కోరు: గీరు; గీరినకొబ్బెర; పంటలో భాగం.

సంగోరు: సగం భాగం. ఇయిగోరు:

రెండుభాగాలు.

కోర: కోరపల్లు; పల్లు. కోరలు శీసినపాము.

కోలాటం: చేతికోలలతో తాళం వేస్తూ ఆడే ఆట.

కోలాహలం: కలకలం; హడావిడి.

కోలుపులి: పెద్దపులి.

కోవిదుడు: తెలిసినవాడు, పండితుడు.

కోశం: నిఘంటువు; మొగ్గ; పెట్టె; కత్తిరి; సామాను ఉంచేగది; ఖజానా.

కోశాధికారి: ఖజానాకు అధికారి; ట్రెజరర్.

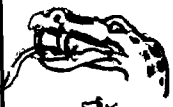
కోస్తా: సముద్ర తీరప్రాంతం. కోస్తాజిల్లాలు: శ్రీకాకుళం

కోయిల

కోయిల

కోర

కాముది

కోలుపులి

కోశం

కోస్తా

నుంచి నెట్లారుదాక గల జిల్లాలు).

కాంతేయులు: కుంతి కొడుకులు (ధర్మరాజు, భీముడు, అర్జునుడు).

కాటిల్వడు: అర్థశాస్త్రం రచించిన చాణక్య చంద్రగుప్త మౌర్యని మంత్రి.

కాతుకం: వేడుక; సంతోషం; తెలుసుకోవాలన్న గట్టి కోరిక.

కాద్దాలికుడు: గుడ్డలితో తవ్వి దుంసలు తిని జీవించేవాడు.

కాపీనం: గోచి; పుట్టగోచి.

కామారం: బాల్యం తరువాతి దశ.

కాముది: వెన్నెల.

క్రతువు: యజ్ఞం.

క్రమశిక్షణ: సకాలంలో సక్రమంగా పనులు చెయ్యడం.

క్రమ్మర: మరల. క్రమ్మరించు: మరలించు. క్రమ్మరు: మరలివచ్చు.

క్రయం: వెల; కొనుగోలు.

క్రవ్యాదం: మాంసం తినే జంతువు. క్రవ్యాదుడు: రాక్షసుడు.

క్రారవడి: సంయుక్త హల్లులలో
రెండోదైన రేఫంగుర్లు.

క్రిక్కిరియు: నడుమ ఖాళీ
లేకుండా ఉండు.

క్రితం: పూర్వం, మునుపు.

క్రిమి: పురుగు, కృమి.

క్రియ: క్రియావాచకం; పని;
విధం; ఉపాయం.

క్రిడాకారులు: ఆటగాళ్ళు.

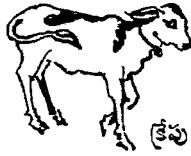
క్రిడావనం: ఉద్యానవనం,
ఆటతోట.

క్రీడి: అర్జునుడు.

క్రీనీడ: కిందినీడ. దీపం

(క్రీనీడలో కూర్చున్నారు.

క్రుంకు: అస్తమించు; మునిగి
స్నానం చేయు, చచ్చు;
అడుగునకు పోవు.

క్రోడం

క్రూరుడు: చడ్డవాడు.

క్రేపు: దూడ.

క్రొక్కారు: వానాకాలం.

క్రోడం: పంది.

క్రోడీకరణం: అన్ని విషయా
లను ఒకచోట చేర్చడం.

క్రోడీకరించు: ఒకచోట
చేర్చు.

క్రోధం: కోపం.

క్రీష్టం: కష్టం; క్షీణించినది;
వాడినది, చెదరినది.

క్రేశం: దుఃఖం; బాధ;
కోపం.

క్వాచిత్యం: అక్కడక్కడ
అప్పుడప్పుడు జరిగేది.

క్రీడాకారులు

క్ష

క్షంతవ్యుడు: మన్నించ దగిన వాడు.

క్షణభంగురం: క్షణకాలంలో నశించేది.

క్షమ: ఓర్పు.

క్షమాపణం: మన్నించుమని వేడుకొనడం.

క్షామం: కరవు.

క్షారం: ఉప్పు.

క్షాళనం: శుద్ధిచేయడం, కడం. గడం.

క్షీణించు: తగ్గిపోవు; నశించు.

క్షీరం: పాలు.

క్షీరదం: పిల్లలకు పాలిచ్చి పోషించే జీవి.

క్షుణ్ణంగా: పూర్తిగా.

క్షత్రం: పాలం; పుణ్యస్థలం; నివాసం.

క్షేమం: కుశలం; ఉన్నదానిని రక్షించుకొనడం. యోగ్యతై మాలు: లేనిది సంపాదించడం, ఉన్నదానిని రక్షించు కొనడం.

క్షోభించు: కలతపడు.

క్ష్యా: భూమి, శ్వాపతి: రాజు.

ఖండిక

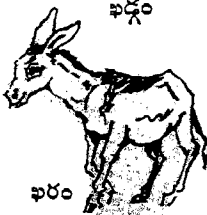
ఖగం

ఖామం

ఖగ్గం

ఖరం

క్షేత్రం

భ

ఖండం: సగం; భాగం; ఖండించ బడినది, ఖండకథ; చిన్నకథ. ఖండకావ్యం: చిన్నకావ్యం, చిన్నచిన్న శీర్షికలుగల కవితలను చేర్చికూర్చిన కావ్యం.

ఖండిక: చిన్నపల్లె.

ఖగం: వక్షి, ఆకాశంలో తిరిగేది. ఖగపతి: పక్షులకు రాజు, గరుత్మంతుడు.

ఖగోళం: ఆకాశగోళం

ఖజానా: ట్రెజరీ.

ఖడ్గం: కత్తి. ఖడ్గమృగం: మొగమున కొమ్ముగల అడవి జంతువు.

ఖరం: గాడిద.

ఖరాబు: మురికి; చెడ్డవాడు.

ఖరీదు: వెల.

ఖలుడు: చెడ్డవాడు; నీచుడు.

ఖాణం: గుర్రాలకు వాడే దాణా (కప్రా. ఖాయణ, సం. ఖాదన).

ఖాదీ: ఖద్దరు.

ఖాయం: స్థిరం. ఉద్యోగం ఖాయమయింది.

ఖిలం: చెడినది; పాడుపడినది; మిగిలినది.

ఖుసి: సంతోషం; జల్నా.

భ్యాతి: కీర్తి, ప్రశంస.

గ

గంగడోలు: ఆవులకు, ఎడ్లకు
మెడకిందవేలాడే పెద్దతోలు.

గంగాధరుడు: తలమీద గంగను
ధరించినవాడు, శివుడు.

గంగాళం: వెడల్పు మూతిగల
పెద్దపాత్ర.

గంగిగోవు: సాధువైన ఆవు.

గంగిరెడ్డు: బిచ్చగాళ్ళు అలంక
రించి ఆడించే ఎడ్డు.

గంజి: అన్నం వార్చిన రసం.

గంటం: తాటాకులమీద రాయ
వానికివాడే తోహసాధనం.

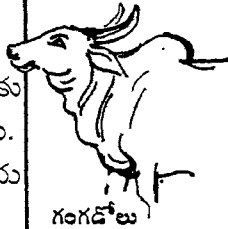
గండగొడ్డలి: పెద్ద గొడ్డలి.

గండపెండరం, గండపెం
డారం, గండపెండెరం,
గండపెడెరం: ప్రభువులు
కవులకు, విరులకు కాలికి
తొడిగే అందె.

గండభేరుండం: రెండుతలలు,
మూడు కళ్ళుగల ఒకపక్షి.

గండం: అపద.

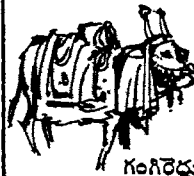
గంత

గంగడోలు

గంగాళం

గంగిరెడ్డు

గండగొడ్డలి

గజం

గజాననుడు

గండి: కన్నం; గొయ్యి; బిలం;
సందు.

గంత: బొంత; గానుగెడ్డు కళ్ళు
కుకట్టే తోలు మూత; ఎడ్డు
మొ.వాటిమీద వేసే గోనె
సంచి.

గంతు: దూకడం; మిడిసిపాటు.

గందరగోళం: గలభా; గోలతో
కూడిన అల్లరి; ఏమీ తెలియని
స్థితి.

గంధకం: బాణాసంచాలో వాడే
పేలుడుపదార్థం.

గంధం: మంచివాసన; చందనం
మొ.వాటిని అరగదీయగా
వచ్చిన గందం.

గగనం: ఆకాశం; దొరకనిది.

గగురుపాటు: భయం వల్లగాని,
సంతోషం వల్లగాని ఒంటి
మీది వెంట్రుకలు నిక్కబొ
డుచుకోవడం.

గజం: ఇనుపడివి; మూడడు
గుల కొలిత

గజం: ఏనుగు.

గజాననుడు: వినాయకుడు,
ఏనుగు ముఖం కలవాడు.

గజిబిజి: కలత; ఉద్రేకం; అల్లరి,
సందడి.

గడన: సంపాదన. గడించు:
సంపాదించు.

గడియ! తలుపునకు అడ్డుగా
వేసే కర్ర.

గడియ? 24 నిమిషాలకాలం
(< పా. ఘడియా, సం.
ఘటికా).

గడ్డపార: గునపం.

గణించు: ఆలోచించు; లెక్క
పెట్టు; పాటించు.

గణుతి: ప్రసిద్ధి; పొగడ్డు; ఎన్నిక.

గతం: జరిగిపోయినది.

గత్తర: అలజడి, అల్లర.

గదాధరుడు: గదను ధరించిన
వాడు, విష్ణువు.

గదురు: చెడుకంపు.

గద్దించు: బెడరించు, అద
లించు; భయపెట్టు.

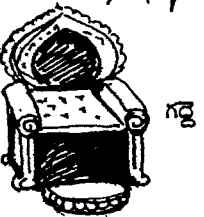
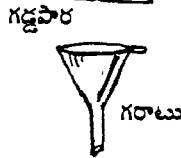
గద్దె: సింహాసనం; పీఠ; పువ్వు
లోని దుడ్డు.

గద్ద్యం: వచనం.

గని: భూమిలో బొగ్గు లోహాలు
దొరికేచోటు; తరగనిది.

గనిమ: పాదు మడి మొ.వాటి
గట్టు.

గప్పాలు: గొప్పలు చెప్పుకునే
మాటలు, జంబాలు.

గమనం: వెళ్ళడం, ప్రయాణం.
గమనించు: తెలుసుకొను;
చూచు.

గమనిక: సూచన; పర్వతి.

గమ్యం: చేరదగినది, లక్ష్యం.

గయ్యాలి: జగడగొండి.

గరళం: విషం.

గరాటా, గరాట: నూనె మొద
లైన ద్రవాలను ఒకపాత్ర
నుంచి మరొక పాత్రలోనికి
పోసేటప్పుడు తొణికిపో
కుండా ఉండడానికివాడే
సాధనం.

గరాసు: చెడ్డవాడు.

గరిడిముచ్చ: ఆరితేరినదొంగ.

గరిడి: సామునేర్చుకొనేచోటు.

గరిష్ఠం: చాల బరువైనది;
మిక్కిలి పెద్దది.

గరిబు: పేదవాడు.

గరుసు: గులకరాయి; గట్టినేల.

గరుసు: మేర.

గర్తం: గొయ్యి; పల్లం.

గర్భం: గాడిద.

గర్భదరిద్రుడు: పుట్టుకనుంచి
బీదవాడు.

గర్వం: కావరం, అహంకారం.

గర్హిమ: నిందించు.

జ

జంకు: భయపడు; బెదరు;
సందేహించు; భయం.

జంకెన: బెదరింపు.

జంగ: పాదం; దాటు; పంగ
(ప్రా.జంఘా;సం.జంఘా).

జంజాటం: లేనిపోని తగు
లాటం; ఆర్పాటం.

జంట: జత; తోడు; అండ;
వెంబడి; రెట్టింపు.

జండా, జెండా: పతాకం.

జంపాల: ఉయ్యాల; జోలపాట.

జగజెట్టి: గొప్పమల్లుడు;
శ్రేష్ఠుడు.

జగడం: కలహం; యుద్ధం;
వాదులాట.

జగదంబ: జగత్తునకు తల్లి;
లక్ష్మి; పార్వతి.

జట్టి: వెల; బేరం; అమ్మకం;
అమ్మకపునరకు.

జట్టు: గుంపు; సమానులైనవారి
గుంపు; స్నేహం; జత; వారి
జట్టులో పదిమంది ఆటగా
ళ్ళున్నారు.

జతరిక

జడుపు

జంగ

జత

జండా

జనసదం

జన్మం

జతరిక: గుండెలోనికిందిఅర.

జడి: విడువకుండా కురిసే వాన;

ముసురు: జడిపట్టు;

ముసురుపట్టు.

జడుపు: భయం.

జడిపించు: భయపెట్టు.

జడ్డిగం: నిత్రడానికివెదగొర్తిమీద
అమర్చే 3, 4, 6 కన్నాలుగల
కర్రపిడుత.

జత: స్నేహం; జట్టు; సాటి; జత
పరుచు: కలుపు.

జతనం: ప్రయత్నం; ఉత్సా
హం; సిద్ధంగా ఉండడం
(సం. యత్న-).

జనకుడు: తండ్రి..

జనని: తల్లి.

జనవదం: పల్లెటూరు.

జనశ్రుతి: ప్రజలు చెప్పుకునే
సమాచారం.

జన్నం: యజ్ఞం (<ప్రా. జణ్ణ-
సం-యజ్ఞ-).

జన్మదినం: పుట్టినరోజు.

జన్మభూమి: మాతృదేశం.

జముడు: యముడు (<ప్రా.
జమో, సం.యమ:).

జమున: యమునా నది (<ప్రా.జ
మునా, సం-యమునా).

గుండె: గుండెకాయ;
హృదయం.

గుగ్గిలం: గుగ్గిలపు చెట్టుబంక
(దీనిని అగ్గిపై వేస్తే సువాసన
గల పొగ వస్తుంది).

గుగ్గిళ్ళు: ఉడికించిన ఉలవలు,
అనుములు, సెనగలు మొద
లైనవి.

గుజ్జా: పొట్టి; పొట్టివాడు; పొట్టి
కొయ్య.

గుట్టు: మర్మం; మోసం; దైర్యం.

గుడం: బెల్లం.

గుడారం: డేరా.

గుడి: దేవాలయం; గుండ్రంగా
గీసిన గీత; ఇ కారం గుర్తు.
ఇంటికంటే గుడిపదిలం.

గుడిసె: కంబాలు, గోడలు,
వెన్ను పట్టెలేకుండా ఏర్పర
చిన గుండుపాక.

గుణకారం: హెచ్చువేత.

గుణింతం: అచ్చులను హల్లు
లతో చేర్చడం.

గునపం: గడ్డపార.

గుబాళించు: మంచి వాసన
వేయు, పరిమళించు.

గుబురు: దట్టం; గుంపు.

గుమి: గుంపు; రాశి. గుమి
గూడు: గుంపుగా చేరు.

గుండె

గుగ్గ

గువ్వ

గుడు

గుడి

గుడిసె

గేదగి

గేదె

గుమి

గుయ్యారం: గుహ; చెరసాల.

గురి: లక్ష్యం, విశ్వాసం;
గుర్తు.

గులాం: బానిస; నీచుడు.

గుల్ల: బోలు, గట్టిదికానిది;
బొబ్బ పొక్కు; నత్తమొ. జల
చరాల కవచం.

గువ్వ: పావురం; పిట్ట.

గుసగుస: రహస్యపు మాట.

గూటం: గుంజ; మేకు.

గూడ: బుట్టు; తాటాకు
గొడుగు.

గూడ: పక్షుల గూడు;
పంజరం; నివాసం.

గూన: లోతైన కుండ.

గృధ్రం: గద్ద.

గృహం: ఇల్లు; గృహిణి: భార్య.

గెల: పండ్లు లేక పువ్వుల గెల.

గేదగి: మొగలి చెట్టు; మొగలి
పువ్వు (<ప్రా. కేదగి, సర. కే
తక).

గేదె: బర్రె, ఎనుము.

గేయం: పాట.

గేలి: పరిహాసం, వేళాకోళం. గేలి
సేయు: వేళాకోళం చేయు.

గేస్తు: గృహస్తుడు, ఇంటి యజ
మానుడు. గేస్తురాలు:
భార్య.

గేహం: ఇల్లు.

గొంగ: శత్రువు, వగవాడు.

గొంగళి: కంబళి.

గొంతి: పాండవుల తల్లి కుంతి.

గొంతెమ్మ: ఒక గ్రామదేవత.

గొంతెమ్మకోరిక: అసాధ్యమైన కోరిక.

గొంది: మూల; మరుగుచోటు; చిన్ననందు.

గొగ్గి: ఎచ్చు తగ్గులు కలది. గొగ్గి పళ్ళు: ఎచ్చుతగ్గులు గల దంతాలు.

గొజ్జగి, గొజ్జెంగ: రేకులచేమంతి (<ప్రా.కుజ్జగి-, సం.కుజ్జక-) గొజ్జగినీరు: పన్నీరు.

గొడవ: కలహం; కీడు: పీడ; తప్పు; అల్లరి.

గొడ్డు: ఫలించనిది, వట్టిది; సంతతిలేనిది. గొడ్డుమాటలు: పనికిరాని మాటలు.

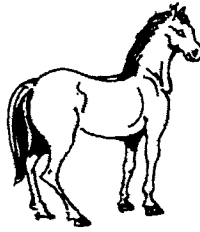
గొడ్డు: ఆవు, ఎద్దుమొ.వి.

గొసం: మంచిగుణం (<ప్రా.గుణ-, సం.గుణ-).

గొరిజ, గొరిసె: పశువుల కాలి గిట్టె.

గేహం

గోదా

గొగ్గి

గోపాలుడు

గోపురం

గొరిజ

గొర్రు: విత్తనాలు విత్తడంలో వాడే పరికరం.

గోకులం: ఆవులమంద; వ్రేపల్లె; పనులకొట్టల.

గోచరం: స్థానం; పొలం; కనిపించేది. గోచరించు: తోచు, అగపడు.

గోడా: గుర్రం (<ప్రా.ఘోడా, సం.ఘోటక-).

గోడు: ఏడ్చు; దుఃఖం; బాధ. గోడాడు: ఏడ్చు.

గోత్రం: వంశం, గుంపు.

గోదా: ఎద్దు. గొడ్డుగోదా.

గోదా: గోదాదేవి; వైష్ణవులు పూజించే దేవత.

గోనె: జనపనార సంచి (<ప్రా. గోణి, సం. గోణీ).

గోపాలుడు: గోవులను కాపేవాడు; శ్రీకృష్ణుడు.

గోపురం: దేవాలయముఖంలో కట్టిన ఎత్తైన ద్వారం.

గోవ్యం: రహస్యం.

గోమయం: పేడ.

గోమాయువు: నక్క.

గోము: గారాబం.

గోరుగల్లు: గోళ్ళు తీసే సాధనం.

గోరుచుట్టు: గోటిచుట్టూ లేచే
కురుపు.

గోళం: గుండ్రటిది; అగ్ని
గోళం; భూగోళం.

గౌరవం: గొప్పతనం; మర్యాద.

గౌరవించు: గౌరవం
చేయు.

గాలు: దుర్వాసన.

గౌళి: బల్లి.

గ్రంథం: పుస్తకం. గ్రంథా
లయం: త్రైబరీ.

గ్రహం: సూర్యుడు. సూర్యుని
చుట్టూ తిరిగే గోళం. గ్రహ
పతి: సూర్యుడు.

గ్రహణం: తీసుకొనడం, తెలు
సుకొనడం; పట్టుకొనడం;
సూర్యచంద్ర గ్రహణాలు.

గ్రాంథికం: గ్రంథాలకు సంబం
ధించినది. గ్రాంథికభాష:
ప్రాచీన కావ్యాలలోని భాష.

గ్రామం: పల్లెటూరు. గ్రామ
సింహం: కుక్క; గ్రామీ
ణులు: పల్లెటూరివారు.

గ్రీష్మం: వేడిమి; వేసవికాలం.

ఘంట: గంట; 60 నిమిషాల
కాలం.

ఘంటాపథం: రాజమార్గం.

ఘంటాపథంగా: గట్టిగా,
నమ్మకంగా పోటీలో

గోళం

ఘటం

గ్రంథం

ఘట్టం

గ్రామం

ఘనీభవించు

తాను గెలుస్తానని ఘంటాప
థంగా అంటున్నాడు.

ఘటం: కుండ, కడవ; ఒక
వాద్యం; పెద్దఘటం: గొప్ప
వ్యక్తి

ఘటనం: సంఘటనం;
ప్రయత్నం; కూర్పు.

ఘటాఘటీలు:

చాలగొప్పవారు.

ఘటిక: విద్యాసంస్థ.

ఘటికుడు: సమర్థుడు.

ఘట్టం: రేవు (స్నానఘట్టం);
దృశ్యం; సీతారాముల పెళ్ళి
ఘట్టం చూడ ముచ్చటగా
ఉంటుంది.

ఘనం: గట్టిది; మేఘం;
సమానమైన మూడుసంఖ్య
లను గుణించగా వచ్చిన
సంఖ్య.

ఘనత: గొప్పతనం.

ఘనమూలం: సమానమైన
మూడు సంఖ్యలను గుణిం
చగా వచ్చిన లబ్ధానికి మూల
మైన సంఖ్య. $27 = 3 \times 3 \times 3$.
ఇక్కడ 27 కు ఘనమూల
సంఖ్య '3'.

ఘనీభవించు: గడ్డకట్టు.

ఘర్మం: ఎండ; వేడిమి; చెమట.

ఘర్షణ: రాపిడి; కొట్లాట.
 ఘాతకుడు: హింసించేవాడు;
 చంపేవాడు.
 ఘీంకరించు: ఏనుగు అరచు.
 ఘుటిక: గుళిక, మాత్ర.
 ఘూకం: గుడ్డగూబ.
 ఘూర్ణిల్లు: మోగు; తిరుగుడు
 పడు. నముద్రం ఘూర్ణి
 ల్లింది.

ఘూకం

ఘటిక

ఘీంకరించు

ఘోటకం

ఘోటకం: గుర్రం.
 ఘోరం: భయంకరం.
 ఘోష: అరపు, గోల.
 ఘోషించు: చాటు, ప్రక
 టించు.
 ఘోణం: ముక్కు; వాసన
 చూడడం.

ఘోణం

చ

చంచలం: నిలకడలేనిది, కదలే
నిది: చంచలించు: కదలు;
జంకు.

చందనం: మంచిగందపు చెట్టు;
మంచిగందం.

చంద్రుడు: చంద్రుడు
(శ్రా.చంద్ర-,
సం.చంద్ర-).

చంద్రుడు: అందం; అందమైనది.

చంద్రుడు: నగలు పెట్టుకునే
చిన్నపెట్టె (ఉర్దూ
సందూక్).

చంద్రుడు: చంద్రుడు
(శ్రా.చంద్ర-).

చంద్రాలోకం: వెన్నెల.

చకితం: భయపడినది; భయం,
దిగులు.

చక్ర: పంచదార (శ్రా.స
క్ర, సం.శర్కరా).

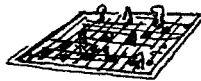
చక్రధరుడు: సుదర్శనమనే
పేరుగల చక్రం ధరించిన
వాడు, విష్ణువు.

చక్రపాణి

చదర

చదరంగం

చంద్రుడు

చంద్రుడు

చదరం

చక్రపాణి: చక్రం చేతిలోకల
వాడు, విష్ణువు.

చక్రం: బండిచక్రం; సైన్యం;
సమూహం.

చక్రవర్తి: వడ్డీకివడ్డీ.

చక్రం: పట్టెలతో ఆమర్చిన
బండి, మంచం మొ.వాటి
భాగం.

చక్రం: శాసనం (శ్రా.సట్టం,
సం-శాస్త్రం).

చతుర్థి: నాల్గోతిథి, చవితి; నాల్గో
విభక్తి.

చదర: చిన్నచాప.

చదరంగం: ఏనుగులు,
గుర్రాలు, రథాలు, బండ్లు
అనే నాల్గు అంగాలుకలది;
ఒకఆట.

చదరం: చదునైనది; చౌకం.

చదలు: ఆకాశం.

చదుకం: నాల్గుదారులు కలిసే
చోటు (శ్రా.చతుష్కం).

చదువరి: విద్యావంతుడు.

చమత్కారం: నేర్పు;
ఆశ్చర్యం

చరణం: కాలు; పద్యపాదం.

చరిత్ర: జరిగిపోయిన సంఘట
నల క్రమ వివరణ; నడవడిక.

చర్య: నడవడి; పని; ప్రతిక్రియ;
ఆచారం.

చలనం: కదలిక; వణకడం.

చవుక: వెలతక్కువ; అనాదరం.

చషకం: గిన్నె; పాత్ర.

చాంద్రమానం: చంద్రుని గతిని
బట్టి ఏర్పరిచిన కాలమానం.

చాకచక్యం: నేర్పు.

చాపం: విల్లు; ధనుస్సు;
వృత్తంలో భాగం.

చాయ: రంగు; కాంతి; రీతి;
పోలిక; చోటు.

చింత: చింతచెట్టు.

చింత: ఆలోచన; దుఃఖం;
తలంపు.

చిందర: కోపం, చీదర.

చిందర: చీలిక, ముక్క, చిల్లి.
చిందరవందర: ముక్కలు
ముక్కలుగా, చెల్లాచెదలై
నది; తారుమారైనది.

చిందు: నీళ్ళు మొ. విడిచిపోవు;
వ్యాపించు, ఒకరకమైన
నాట్యం; కోపం; చిందులు
తొక్కు: కోపంతో గంతులు
వేయు.

చింబోతు: మేకపోతు.

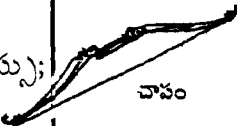
చికిత్స: వైద్యం.

చిచ్చుబుడ్డి

చషకం

చాపం

చింత

చిత్రం

చింబోతు

చికిత్స

చిచ్చు: అగ్ని, నిప్పు. చిచ్చుబుడ్డి:
ఒకరకమైన బాణసంచా.

చిలారుకొమ్మ: చిట్టచివరి
కొమ్మ.

చిట్టడప: దట్టమైన చిన్న అడవి.

చిడిముడి: తొందర; కోపం;

ఓర్వలేనితనం. చిడిముడి

పాటు: తొట్రుపాటు;

కంగారు, చిరాకు.

చిత్రం: వింత; చిత్రించిన

బొమ్మ, చిత్రకారుడు:

బొమ్మలు వేసేవాడు.

చిదుకు: నలిగిపోవు; నీరు

ఉబుకు.

చిదుగు: ఎండిన చిన్నపుల్ల.

చిదుము: గిల్లు; పొడుచు; పూలు

కోయు; నరకివేయు,

చంపు; పారవేయు.

చిరకాలం: చాలకాలం.

చిరంజీవి: చాలకాలం బతికేవ్యక్తి.

చిరాకు: కోపం; విసుగు.

చిరునామా: అడ్రస్సు. (ఉ
సర్నామా).

చిలుము: ఇత్తడి, ఇనుము, రాగి
మొదలైన లోహాలపై కలిగే
మురికి.

చిలువ: నోటిలో విషం కలది,
పాము.

చిల్లగింజ: నీటిని తేర్చడానికి
వాడేగింజ, ఇందుగ.

చిల్లపెంకు: పగిలిన కుండ
మొ. వాటిముక్క.

చిహ్నం: గుర్తు.

చీటికిమాటికి: మాటిమాటికి.

చీడ: పైర్లకు సోకేరోగం. చీడపు
రుగు: పైర్లకు పీడకలిగించే
పురుగు.

చీనాంబరం: చీనా దేశపు
సిల్కుతో నేసిన వస్త్రం;
పట్టుగుడ్డ.

చీరణం: చిన్నఉలి.

చీరు¹: చీల్చు; గీరు; ఖండించు.

చీరు²: పిలుచు.

చీల: మేకు; బండి ఇరుసు చివరి
నీల.

చీలమండ: కాలిమడమలకు
రెండు వైపులా ఉండే కీలు.

చీలు: పగులు, బద్దలగు, చీల్చు;
ఖండించు,

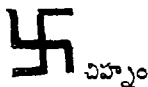
ముక్కలుచేయు

చీవాట్లు: తిట్లు, చీవాట్లుతిను,
చీవాట్లు పెట్టు.

చుక్క: నక్షత్రం; బొట్టు; నీటి
చుక్క; చుక్కలురాలాయి,
చుక్కబొట్టు. చుక్కెదురు:
హానికరం, చెడుపు.

చిల్లపెంకు

చిహ్నం

చీడ

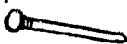
చురకత్తి

చీరణం

చూరు

చీల

చీలు

చెంగనాలు

చుక్క

చుక్కాని, చుక్కాను: పడవను
నడపే సాధనం.

చురక: వాత.

చురకత్తి: చిన్నకత్తి.

చురుకు: సూక్ష్మబుద్ధిగలది;
వాడియైనది, వేగం;
వేడిమి.

చులకన: తేలిక; వేగం;
గౌరవం లేకపోవడం.

చుప్ప: సన్నగా పొడుగుగా
ఉండేరివ్వ.

చూడికి, చూడ్కి: చూపు;
కన్ను; రీతి.

చూపరి: చూడదగినవాడు,
అందగాడు.

చూరు¹: ఇంటికప్పు
మొ. వాటి అంచు. చూరె
లుక: ఇంటికప్పులలో
ఉండే ఎలుక.

చూరు²: వక్కలు, బెల్లం
మొ. వాటి పొడి.

చూరు³: పొగమూరు.

చూర్లం: పిండి, పొడి; పొడి
చేయడం; సున్నం.

చూలు: సంతానం.

చెంగనాలు: ఆవుదూడలు వేసే
గంతులు.

చెంగలి: దగ్గర; పక్కల.

చెంగలించు: నవ్వు; ఎక్కువగు;
ఉత్సాహపడు.

చెంగలువ: ఎర్రకలువ.

చెంగు: తొలగిపోవు; కదలు; బట్టు
అంచు. చెంగున: ఒక్క
సారిగాదూకడం.

చెంచు: గిరిజనులలో ఒకతెగ.
చెంచిత, చెంచెత: పైతెగ
(స్త్రీ).

చెండు: ఖండించు; చంపు;
పోగొట్టు. చెండాడు: చీల్చు,
చంపు. చీల్చిచెండాడు.

చెండు: బంతి; పూలగుత్తి.

చెంత: దగ్గర; వైపు.

చెందమ్మి: ఎర్రతామర పువ్వు.

చెంబడి: చేపలా పట్టేవాడు.

చెట్ట: ఆపద, అశుభం; చెడ్డ
వాడు.

చెట్ట: చేయి.

చెట్టపట్టాలు: చేయిచేయి కలు
పుకోవడం.

చెట్టపట్టు: పెళ్లాడు.

చెణుకు: చమత్కారం.

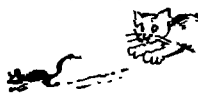
చెదలు: పుట్టులుపెట్టే చీమలా

చెదారం: చెత్త

చెన్ను: అందం, కాంతి;
ఎర్రటిది

చెరసాల

చెలగాటం

చెలిమి

చెండు

చెంబడి

చెదుడ్డు

చెన్ను

చెర: జైలు.

చెరబట్టు: బందీగా పట్టుకొను

చెరసాల: జైలు

చెలగాటం: నరదా, పిల్లికి చెల
గాటం ఎలుకకు ప్రాణ
సంకటం

చెలమ: నీరు ఊరేది; వంకలు,
ఎండిన చెరువులు మొ.

వాటిలో తవ్వే గొయ్యి.

చెలరేగు: అతిశయించు; విజృం

భించు.

చెలిమి: స్నేహం.

చెలియలికట్ట: సముద్రపు

గట్టు.

చెల్లాచెదరు: ఎక్కువగా చెదరి

పోవు.

చేటు: కీడు, ఆపద.

చేటుకాలం: చెడిపోయేకాలం.

చేడియ: స్త్రీ; భార్య (శ్రీపా.

చేడియా, సం. చేటికా).

చేతప్పు: రాయడంలో తప్పు.

చేదుడ్డు: చేతికర్ర

చేదోడు: తోడ్పాటు,

సహాయం

చేదోడువాదోడు: చేతిసాయం,

మాటసాయం.

చేను: పైరు; పాలం.

చేపుణికిప్పు: చేతులతో తడవు
కోవడాలు.

చేర్చుక్క: పాపలలో పెట్టు
కునే నగ.

చేరువ: దగ్గర ఉన్నది, సమీప
కాలం.

చేప: బలం; ధైర్యం; పాగరు;
సారం; గట్టితనం.

చేష్ట: పని; నడవడి.

చైతన్యం: కదలిక; ఉత్సాహం;
తెలివి.

చైత్యం: బౌద్ధస్తూపం; దేవా
లయం.

చొక్కం: కల్తీలేనిది; అందమై
నది; కాంతి. చొక్కపు
బంగారం: కల్తీలేని బంగారు.

(< ప్రా. చొక్క-
సం. చొక్క-).

చొప్ప: జొన్న మొ. వాటి
దంటు.

చొప్పఘ: దొరకు; కలుగు;
సాధ్యమగు.

చొరవ: సాహసం; ప్రవేశం.

చోదకుడు: ప్రేరేపించేవాడు;
నడపేవాడు

చోద్యం: వింత.

చోరుడు: దొంగ; నవనీత

చేర్చుక్క

చాడోలీ

చైత్యం

చొప్ప

చత్రం

చోరుడు

చోరుడు: వెన్నను దొంగి
లించేవాడు, కృష్ణుడు.

చౌకం: నాలుగు; నలుచదరపు
గది; చదరపు తుండుగుడ్డ.
(< ప్రా. చవుక్కు , సం.
చతుష్క).

చౌడోలీ: అంబారీ; కూర్చుండ
డానికి ఏనుగు వీపు మీద
అమర్చిన తొట్టి.

చౌదరి: పెత్తనకాడుగా ఉండే
రైతు.

చౌదరితనం: గొప్పతనం; అధి
కారం.

చౌర్యం: దొంగతనం.

ఛందం: చంపకమాల, శార్దూలం
మొదలైన పద్యాలలో ఒకటి

ఛందస్సు: పద్యాలు రాసే
పద్ధతులు తెలిపే శాస్త్రం,
వేదాంగాలు ఆరింటిలో
ఒకటి

ఛత్రం: గొడుగు; ఛత్రధరుడు,
ఛత్రధారి: గొడుగు పట్టుకు
న్నవాడు

ఛలం: నెపం; ఉన్నదానిని కప్పి
పుచ్చడం; కపటం; మోసం.

ఛాందసం: వేద సంబంధమైనవి;
లోకజ్ఞానం లేకపోవడం;
చాదస్తం

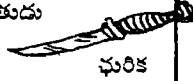
చాత్రుడు: శిష్యుడు.

చాయ: నీడ; ప్రతిబింబం;
కాంతి; పోలిక; చాయా
చిత్రం; ఫోటో

చిద్రం: తప్పు; బెజ్జం; తిట్టడం
చిన్నం: నరకబడినది; వేరు
చేయబడినది; చిన్నా
భిన్నం; ముక్కలు
ముక్కలు

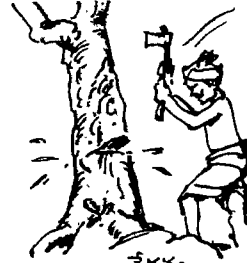
చాత్రుడు

ఘరిక: చిన్న కత్తి

చేదనం: నరకడం; తుంచడం;

చేదించు; నరకు; తుంచు

గలాభా: అల్లరి; జగడం.

గలీబు: తలగడ మొ.వాటికి
తొడిగే గొసెన.

గవాక్షం: కిటికీ.

గవి: గుహ.

గస్తీ, గస్తూ: కావలి; కావలివాడు;
వాచ్ మన్.

గాంగేయుడు: గంగాపుత్రుడు,
భీష్ముడు.

గాడి: బండి.

గాడుపు: గాలి వడగాడ్పు.

గాత్రం: శరీరం; కంఠస్వరం.

గాథ: కథ; గానం; పాట.

గాదం: కన వు, గడ్డి; గడ్డిగాదం.

గాదిలి: ప్రేమ.

గాధేయుడు: గాధి అనేరాజు
కొడుకు, విశ్వామిత్రుడు.

గానుగ: నూనె చెరకురనం తీసే
యంత్రం.

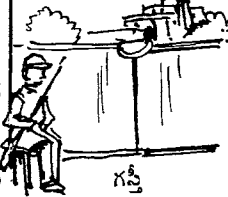
గాబరా: కంగారు; భయం.

గాయకుడు: పాట పాడేవాడు.

గారడీ: ఇంద్రజాలం; విష
మంత్రం.

గారాబం: పిల్లలమీద పెద్దల
కుండే ప్రేమ, వాత్సల్యం;
ప్రియమైనది.

గలీబు

గాడి

గిరి

గాయకుడు

గారాబం

గారె: మీనపపప్పు రుబ్బిచేసే
వడ. వింటే భారతం వినాలి,
తింటే గారెలు తినాలి, కడు
పునిండిన వానికి గారెలు
చేదు.

గార్లభం: గడిద.

గాలం: చేపలు పట్టే పరికరం.

గాలించు: వెదకు.

గిట్టు: చనిపోవు.

గిట్టు: సరిపడు; అనుకూల
మగు. కూలిగిట్టలేదు;
నీళ్ళు గిట్టలేదు.

గిడ్డంగి: సరకులు నిల్వ ఉంచే
చోటు.

గిరాకీ: పెరిగిన కొనుగోలు.

గిరి: కొండ. గిరిధరుడు:
కొండను ధరించినవాడు,
కృష్ణుడు.

గిలి: భయం. పులిపోయినా గిలి
పోలేదు.

గీతం: పాట.

గీర్వాణం: సంస్కృతభాష;
గర్వం.

గుంటక: వేలను చదును చేసే
సేద్యపు పరికరం.

గుండం: నిప్పుల గుంట;
ఏటిలో లోతుభాగం; నుడి
గుండం.

జయంతి: అవతారపురుషులు
పుట్టినరోజు; బుద్ధజ
యంతి, శంకర జయంతి;
గాంధీజయంతి.

జర: ముసలితనం.

జరతారు: వెండి బంగారు మొ.
వాటి పూత పూసిన పోగు
(← ఉ.జర్ + తార్: బంగారు
తీగ).

జరామగణాలు: ముసలిత
నమూ చావూ.

జరి/జరీ: వెండిమొ. వాటిపూత
గల పోగు.

జలచరం: నీటిలో తిరిగేవి; చేప;
మొసలి మొ.వి.

జలజం: నీటిలో పుట్టినది; తామ
రపువ్వు మొ.వి.

జలదం: నీటిని ఇచ్చేది; మేఘం.

జలదరించు: వణకు; భయ
పడు; చలించు.

జలదుర్గం: చుట్టునూ నీరుగల
కోట.

జలధరం: నీటిని మోసేది;
మేఘం.

జలధి: నీటికి ఆధారమైనది;
సముద్రం.

జలపోసనం: వెండి బంగారు
మొ.వాటి పూత (← పా
జర్ పోష్: బంగారుపూత).

జర

జలాశయం

జలచరం

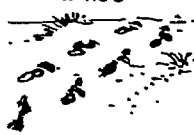
జలజం

జలదం

జాగిలం

జాడ

జలాక్షరం: నీటిమీది రాత;
శాశ్వతం కానిది; వ్యతి
రేకం- శిలాక్షరం.

జలాశయం: చెరువు; సముద్రం.

జవదాటు: మేరమీరు; దాటి
పోవు.

జవనిక: తెర (← ప్రా. జవణియా,
సం.యవనికా).

జవ్వనం: పదారేండ్లకు మీది
వయస్సు (← ప్రా.జవ్వణ-,
సం.యవన-).

జాగా: చోటు; నివాసస్థానం
(← ఉ.జాగా).

జాగారం/జాగరం: మేల్కొని
ఉండడం; జాగ్రత్తగా
ఉండడం.

జాగిలం: వేటకుక్క.

జాగీరు: ప్రభువులు సన్నా
నంగా ఇచ్చిన భూమి (← ఉ.జా
గీర్).

జాడ: గుర్తు; అడుగుల గుర్తు;
దారి; నడవడి; వార్త.

జాడించు: దులుపు; కొట్టు;
చీవాట్లు పెట్టు; బట్టలను
నీళ్ళలో తడిపిపిండు.

జాణ: నేర్పరి; సమర్థుడు;
సమర్థురాలు; నెల్లూరు నెర
జాణ.

జాతర: తీర్థయాత్ర; గ్రామదేవ
తల ఉత్సవం; అల్లరి. పిల్లలు
నానా జాతర చేస్తున్నారు.

జాతిపిత: దేశీయులకు తండ్రి
వంటివాడు; గాంధీజీ.

జాతీయం: జాతికి సంబంధించి
నది; నానుడి.

జానపదం: పల్లెటూళ్ళకు
సంబంధించినది; ఆట
పాటమాట మొ.వి.

జాను: అందమైన; స్పష్టమైనది;
జాను తెనుగు: స్పష్టమైన
తెనుగుభాష.

జావ్యం: ఆలస్యం.

జాబితా: పట్టిక; సరకుల జాబితా
రాయండి.

జాబిల్లి: చంద్రుడు. నిండు
జాబిల్లి: పూర్ణచంద్రుడు.

జాబు: ఉత్తరం.

జామాత: అల్లుడు.

జాము: మూడుగంటల కాలం
(ప్రా. జామ- , సం. యామ).

జాలం¹: ఆలస్యం.

జాలం²: వల; కిటికీ; కపటం;
మాయ; ఇంద్రజాలం.

జాలరి: చేపలు పట్టేవాడు.

జాతర

జాతిపిత

జాను

జాబిల్లి

జాబు

జీర్ణమండలం

జాలరి

జాలి: దుఃఖం; శ్రమ; వేదన;
కోరిక.

జాలు: ప్రవాహం; నది.

జాళువా: బంగారు.

జావ: గంజి.

జావాహిరి/జవాహిరి: రత్నాల
ఆభరణాలు.

జిజ్ఞాస: తెలుసు కోవాలన్న
కోరిక.

జిత్తు: ఉపాయం; మోసం
(ప్రా. జాత్తి, సం. యుక్తి).

జిత్తులమారి: మోసకారి.

జిల: దురద.

జిలిబిలి: ఇంపైనది; సొనగైనది;
జిలిబిలిపలుకులు.

జిహ్వ: నాలుక.

జీతం: వేతనం; కూలి.

జీర్ణక్రియ: తిన్న ఆహారం జీర్ణ
మయ్యే విధానం.

జీర్ణమండలం: తిన్న తిండి శరీ
రంలో జీర్ణమయ్యే భాగం.

జీర్ణరసం: ఆహారం అరగడానికి
జీర్ణమండలంలో ఉకరే
ద్రవం.

జీర్ణించుకొను: అరగించుకొను;
సరిగా అర్థం చేసుకొను.

జీవనం: బతుకుతెరువు.

జీవం

జీవం: ప్రాణం; జీవించి ఉన్నది.
జీవితం: జీవనం; బ్రతుకు; జీవిత
కాలం.

జాలుం: దొర్లవ్యం (<ఉ. జాల్మ).
జాలు: మోసం; అబద్ధం
(<ఉ. రూబ్).

జాలు: సింహం మొ. వాటి మెడ
మీది జుట్టు.

జాలు: ఏనుగు మీద కప్పే
కంబళి.

జెండా: పతాకం.

జెర్రి: చాల కాళ్ళు గల పివవుపు
రుగు.

జేజే: జయం జయం; నమ
స్కారం; దేవత; జయ జయ
ధ్వని.

జేస: బొటనవేలి నుంచి చిటికెన
వేలి దాకా గల కొలత; జేసెడు
పొట్ట.

జోడు: జత; కవచం; మిత్రుడు.

జోడు: యోధుడు (< సం.
యోధః).

జోలి: విషయం; పని.

జోహారు

జాలు

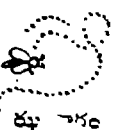
జ్యోతి

జేస

జ్వాల

జుగం

జోడు

జోహారు: నమస్కారం.

జ్యోతి: దాయాది.

జ్యోనం: తెలివి; తెలుసుకొనడం.

జ్యోనేంద్రియం: చర్మం; కన్ను;
చెవి;

నాలుక; ముక్కు; తెలుసుకొ
నడానికి సాధనమైనది.

జ్యేష్ఠుడు: వయస్సులో పెద్ద
వాడు; అన్న.

జ్యోతి: సూర్యుడు; వెలుగు;
దీపం.

జ్యోతిషం: వేదాంగాలు ఆరిం
టిలో ఒక శాస్త్రం.

జ్యోత్స్న: వెన్నెల.

జ్వలనం: మండేది; ప్రకా
శించేది.

జ్వాల: మంట.

ఝంకారం: తుమ్మెదలు చేసే
ధ్వని.

ఝంఝం: వానతో పాలు
ఝమ్మని వీచే గాలి.

ఝరి: సెలయేరు.

ఝషం: చేప.

ఝషం

అ

అంకం: ఒక నాణెం; వెలిగారం.

అంకవాటు: ఒక బంగారు నాణెం.

అంకసాల: నాణేలు ముద్రించే చోటు.

అంకారం: వింటి తాడు చేసే ధ్వని.

అంగువారు: గుర్రం మీది జీను జారకుండా ఉండడానికి బిగుతుగా కట్టే తోలుపట్టెడ.

అక్కరి: మోసకారి.

అక్కు: మోసం; అసత్యం.

అక్కులాడు: మోసగాడు.

అపా: పోస్టు.

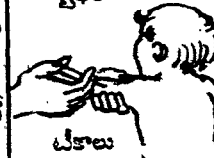
అపాకాయ: బాణాసంచా.

అంగనా: ఒక జాతి గుర్రం.

అంటాం: ఉప్పువేసి చెప్పడం; ప్రచారం.

అట్టభం

అకాలు

అంక

అంకాయ

అపకాయ

అట్టిభం: అట్టి అని కూసే పక్షి, లకుముకిపిట్ట.

అప్పణి: అర్థవివరణ.

అక: అర్థవివరణ.

అకాలు: మశూచిమొ. జబ్బులు రాకుండా ఉండేందుకు నాడే నూదిమందు; అకాలు వేయు: అకాలు పొడిపించు; అకమందు.

అకాకీ: సంగ్రహం. అకాకీగా చెప్పండి.

అంక: తాడి, మామిడి ము.వాటి కాయలలోని విత్తనం..

అంకాయ: కొబ్బరికాయ..

అంకీ: స్థానం; ఇల్లు; జలా శయం. అంకీపెట్టుకొను: నివసించు..

అంకూ: గర్వం; విలాసం, అందం..

అంక్రేం: జెండా..

అంపి: కుళ్ళాయి.

అంపి

తవర: నేర్పరి, జాణ.

రాణం: స్థానం, చోటు. (←ప్రా.

రాణం, నం. స్థాన-).

రాణా

తీవి

రాణా: కావలిష్టలం. పోలీసు
రాణా.

రావు: స్థానం; నివాసస్థలం.

తింగణా: పొట్టివాడు.

తీవి: సాగను; వైభవం, గొప్ప
తనం. రాచతీవి: ప్రభువుల
దర్బా.

తేవ: పద్ధతి, రీతి.

ద

డంకా: డక్క.

డంబం, డంబు: ఆడంబరం,
బడాయి; మోసం; గర్వం.

డంబాలు:

బడాయిమాటలు.

డగ్గుత్తిక: గద్గదస్వరం.

డమరుకం: ఒకచర్మవాద్యం.

డయ్య: అలసిపోవు, డీలాపడు;
చిక్కిపోవు; తగ్గు; పాడగు.

డా: ఎడమది. డాకన్ను: ఎడమ
కన్ను. డాకాలు: ఎడమ
కాలు.

డాచేయి:

ఎడమచేయి.

డాగు: గుర్తు; మచ్చ, మరక,
కళంకం. గుడ్డపై సిరాపడి
డాగు అయింది.

దాలు: కత్తిదెబ్బ తగలకుండా
అడ్డుకునే సాధనం.

దాలు

డింభకుడు

డంకా

డమరుకం

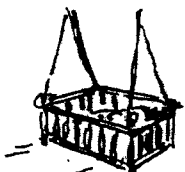
డెక్క

డేరా

డాగు

దౌల

డింకీ: పరీక్షలో ఫెయిలవడం.
డింగరీడు: సేవకుడు; భక్తుడు.
డిండు: తగ్గిపోవు, అలసిపోవు;
లీనమగు; మునిగిపోవు;
చచ్చు.

డింభకుడు: బాలుడు.

డిల్లి, డిల్లీ: భారతదేశానికి రాజ
ధాని (<సం.దేహళీ ఇంటి
గడప) డిల్లీకి డిల్లీపతెకుపల్లె.

డీలా: నీరసం; అలసట;
దుర్బలం.

డెందం: హృదయం; రొమ్ము;
అభిప్రాయం.

డెక్క: గిట్టు.

డేరా: గుడారం.

డొంక: పొద; పల్లపుదారి.

డొక్క: పొట్టు; ఎముకలగూడు;
కడుపు పక్కభాగం.

డొల్లు: దొరలు; వేలాడు;
ఊడిపోవు; తెగిసడు.

డోల: ఉయ్యాల.

డోలీ: ఉయ్యాలవంటి పల్లకీ.

దౌలు: బడాయి, దంభం.

త

తంటా: మోసం; కష్టం; చాడీ.
తంటాలుపడు: కష్టపడు
తంటాలమారి: వంచకుడు;
పాగరుబోతు, చాడీకోరు.

తండం: గుంపు, రాశి, తండతం
డాలు, తండోపతండాలు:
గుంపులుగుంపులు, ఒక
గుంపు తర్వాత మరొక
గుంపు, లెక్కలేనంతమంది.
తంతి: తీగ, టెలిగ్రాం (ప్రా.
తంతీ, సం. తంత్రీ).

తంత్రం: ఉపాయం; రాజనీతి.

తంపర: దట్టం.

తామరతంపర: ఎక్కువగా అభి
వృద్ధిచెందినది.

తగరం: ఒకలోహం.

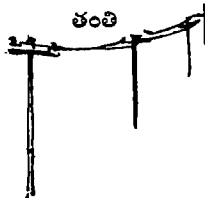
తగరు: పొట్టెలు.

తగవు: తగినది, న్యాయమైనది;
జగడం.

తటపటాయించు: వెనుకముం
దాడు.

తథాగతుడు

తగరు

తపస్సు

తటం: ఏటిగట్టు.

తటస్థం: ఏ పక్షమూ వహించ
కుండా ఉండు, ఉదాసీనం.

తటాకం: చెరువు.

తత్తర: తొందర, కలత.

తత్తరపడు: తొందరపడు.

తత్తరపాటు: తొట్టుపాటు.

తత్త్వం: స్వభావం; సత్యం.

తథాగతుడు: బుద్ధుడు.

తథ్యం: సత్యం.

తద్దై: పండుగదినమైన తదియ.

అట్లతద్దై: ఆశ్వయుజ బహుళ
తదియ.

ఉండ్రాలతద్దై: భాద్రపద బహుళ
తదియ.

తనయ: కూతురు.

తనయుడు: కొడుకు.

తనివి: తృప్తి.

తనూజ: కూతురు.

తనూజుడు: కొడుకు.

తపస్వి: తపస్సుచేయువాడు.

తపస్సు: గట్టి నియమాలతో
చేసే కృషి; వ్రత నియమం;
ఏకాగ్రత.

తప్పిదం: నేరం, పొరపాటు.

తబక: గింజలేని కాయ, తాలూ
తబక.

తబుకు: పళ్ళెం; తాంబూల
పాత్ర.

తమస్సు: చీకటి; అజ్ఞానం.

తరంగం: అల.

తరంగిణి: ఆలలుకలది, నది.

తరణం: ఈదడం, దాటడం.

తరణోపాయం: చిక్కులనుంచి
బైటపడే ఉపాయం.

తరవాణి: పులియబెట్టిన గంజి.

తరుణం: అనుకూల సమయం;
కొత్తది.

తరుణి

తరుణి: స్త్రీ.

తరువు: చెట్టు.

తరువు

తర్కించు: ఊహించు;
తలంచు.

తలియ

తర్జనం: బెదరింపు.

తర్జన: చూపుడువేలు, బెదరించ
డంలోవాడేవేలు.

తర్జన

తర్జుమా: ఒక భాషనుంచి
మరొక భాషలోకి మార్చడం,
అనువాదం.

తల: శిరస్సు.

తలదాల్చు: వినయంతో
గ్రహించు.

తల

తలతిరుగు: గర్వంకలుగు.

తలదాచుకొను: శరణుపొందు,
ఆశ్రయంపొందు.

తబుకు

తరంగం

తరణం

తరువు

తలియ

తర్జన

తల

తలదూర్చు: ప్రవేశించు, అనవ
సరంగా ఒక విషయంలో
జోక్యం చేసుకొను.

తలపైకెక్కించుకొను: ఎక్కు
వగా ఆదరించు.

తలమీదికివచ్చు: ప్రాణాపాయం
కలుగు.

తలపడు: సిద్ధపడు; సమీపించు.

తలపెట్టు: పూనుకొను; తల
పోయి; ఆలోచించు.

తలవంపు: అవమానం.

తలియ, తెలి: కంచం, భోజన
పాత్రం. (ప్రా. థాలియా,
సం. స్థాలికా, స్థాలీ).

తల్లక్రిందులు: తారుమారు.

తల్లడం: బాధ; భయం;
వణకడం

తల్లడించు: వణుకు; జంకు;
దుఃఖించు.

తాండ్ర: ఎండించి ముక్కులుగా
కోసిన పళ్ళరసం, మామిడి
తాండ్ర.

తాంబాళం: వెడల్పాటి పళ్ళెం.

తాకట్టు: కుదువ.

తాకట్టుపెట్టు: కుదువపెట్టు.

తాటించు: ఒకదానితో ఒకటి
తాకించు; కొట్టు.

తాత్కాలికం: ఆకాలమందు
మాత్రమే ఉండేవి; కొద్దికాలా
నికిపరిమితమైనది.

తాత్పర్యం: అభిప్రాయం;
ఆసక్తి.

తామసం: కోపం; ఆలస్యం;
చీకటి.

తామసించు: ఆలస్యంచేయు.

తామ్రం: రాగి; రాగివంటిఎరుపు
రంగు.

తాయం: అరుదైన వస్తువు.

తాయిలం: బుజ్జి గించడానికి
గాను బాలకిచ్చే తిను
బండారం.

తాయెత్తు: అలంకారం కోసం
గాని, దృష్టిదోషం తగలరాద
నిగాని బాలల గొంతునో,
మొలనో, సందిలనోకట్టే
రాగి/వెండిరేకుచుట్ట.

తార/తారక: నక్షత్రం.

తార్కాణం: దృష్టాంతం, నిద
ర్శనం, ఉదాహరణ.

తారతమ్యం: తేడా, ఎక్కువ
తక్కువలు.

తారసం: సంభవించినది; కని
పించినది; ఎదురుపడినది;
సమీపించినది.

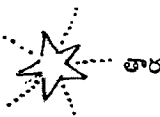
తారసవడు

తాళిబొట్టు

తాయెత్తు

తార

తావడం

తారసవడు: సమీపించు; ఎదురు
గావచ్చు.

తారుమారు: అటుదిటు ఇటు
దటు మారడం, క్రమం
తప్పడం.

తాలిమి: ఓర్పు; ధైర్యం.

తాళపత్రం: తాటాకు, తాటా
కుతో చేసిన చెవికమ్మ.

తాళి: మంగళసూత్రం; పతకం.

తాళిబొట్టు: మంగళసూత్రం
తోకట్టేబంగారునగ; పుస్తె.

తాళిపు: నూనె మొ. నాటిలో
వేయించడం; తిరగబోత.

తాళిక: ఓర్పు, శాంతి; ఓర్పుకో
దగినది.

తాళు: ఓర్పుకొను, సహించు;
నిదానించు.

తావడం, తావళం: సరం,
హారం; భక్తులు-సన్యాసులు
ధరించే రుద్రాక్షలు మొ.
వాటిదండ.

తావరం: స్థానం; స్థిరమైనది
(<ప్రా.థావర-, సం. స్థావ
ర-).

తావలం: స్థానం, ఉండేచోటు;
ఆధారం; అవకాశం;
దృష్టాంతం.

తావి: వాసన; మంచివాసన; పళ్ళు
పాచి; చెడువాసన.

తావికొను: రుచిచూచు; వాసన
చూచు.

తావు: చోటు.

తిగ: మూడు.

తిగకంటి: మూడుకళ్ళు గల
వాడు, శివుడు.

తిట్ట: కుప్ప, గుట్ట; సేనల
గుంపు.

తిత్తిరి: తీతువుపిట్ట.

తిప్ప: దిబ్బ; రాశి; చిన్నకొండ.

తిప్పలు: బాధలు.

తిమింగలం: పెద్దపెద్ద చేపలను
మింగే జలజంతువు.

తిమిరం: చీకటి.

తిరం: స్థిరం, నిశ్చలం; శాశ్వతం
(ప్రా. ధిర-, సం. స్థిర-).

తిరస్కరించు: కాదను; అవమా
నించు.

తిరస్కారం: అవమానించడం;
తిట్టడం.

తిరిపం: బిచ్చం; భిక్షుకవృత్తి.

తిరు: పవిత్రం; మంచిది.

తిరునాళ్ళు: దేవుని ఉత్సవ
దినం (తమిళం: తిరు-,
సం. శ్రీ).

తిరిక

తిలకం

తిప్ప

తిమింగలం

తిరిపం

తిర్లిక: దేవతా విగ్రహాల ముందు
ఉంచే దీపం (తమిళం: తిరు
విళక్కు).

తిలకం: బొట్టు; (శ్రేష్ఠం.

తిలకించు: చూచు; మెచ్చు
కొను; బొట్టుపెట్టు.

తివురు: పూనుకొను; తిరుగు;
త్యరపడు; కుతూహలపడు
తీండ్ర: గట్టికోరిక; కోపం;
వేడిమి.

తీక్షణం: వాడియైనది; చురుకై
నది; వేడిమి.

తీరం: గట్టు, ఒడ్డు.

తీర్థం: పుణ్యకేత్రం; రేవు,
ఘట్టం; పవిత్రజలం.

తీవరం: తొందర; చిరాకు
(నం. తీవ్రం).

తీవ్రం: వాడిమిగలది; వేడిమి
గలది; ఎక్కువైనది.

తుంటరి: చెడ్డవాడు; అల్లరివ్యక్తి.

తుచ్చం: నీచం; చిన్నది.

తుద: చివర; చివరిది; చేటు;
తర్వాత. తుదముట్టు:

ముగిసిపోవు; గతించు.

తునుము: నరకు; తుంచు,
కోయు; చీల్చు; చంపు.

తుపాను: గాలివాన (< ఉర్దూ.
తుఫాన్).

తురంగం: గుర్రం.

తుల: త్రాసు; సమానం తుల
తూగు: సాటియగు.

తులం: ఒకతూనిక, రూపాయి
ఎత్తు.

తులాదానం: తనఎత్తు తూనిక
గల బంగారు మొ.వాటిని
దానంచేయడం.

తులాభారం: తనఎత్తు బరువు
గల బంగారు మొ.వాటితో
తూగిదానంచేయడం.

తులువ: తుంటరి; దుష్టుడు;
అనివేకి.

తుళువ: ఒకదేశం; కృష్ణదేవ
రాయలవంశనామం.

తుషారం: చల్లనిది; మంచు;
తుంపర.

తూ.చా.తప్పకుండా: ఏదీ
పదలివేయకుండా.

తూపు: బాణం.

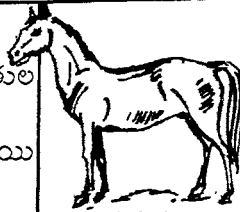
తృణప్రాయం: గడ్డిపోచతో
సమానమైనది; అల్పమైనది.

తృణీకరించు: గడ్డిపోచగా
భావించు, అలక్ష్యంచేయు.

తెగడు: నిందించు; తిరస్కరించు; బెడరించు.

తెగులు, తెవులు: రోగం, జబ్బు;
చీడ.

తెగువ: ఔదార్యం; సాహసం;
నిశ్చయం.

తురంగం

తుల

తేజం

తూపు

తేరు

తొండం

తెన్ను: దారి; విధం, రీతి.

తెప్ప: నీరుదాటేసాధనం.

తెమ్మెర: చల్లటిగాలి; దక్షిణపు
గాలి.

తెరువు: దారి; న్యాయం,
ధర్మం; ఉపాయం. తెరువరి:
దారిని నడచే వ్యక్తి,
బాటసారి.

తెలంగాణం: ఆంధ్రప్రదేశ్ లో
ఒక ప్రాంతం, అదిలాబాద్,
వరంగల్, హైదరాబాద్
మొ. తొమ్మిది జిల్లాలతో
కూడిన దేశభాగం.

తేజం, తేజస్సు: కాంతి;
ప్రతాపం; అగ్ని; బంగారు;
వైతన్యం.

తేజి: మేలుజాతి గుర్రం.

తేరసి: త్రయోదశి (శ్రా. తేరస-,
సం. త్రయోదశి-).

తేరు: రథం.

తేరుకొను: కోలుకొను; తేటగా
అగు.

తేరుగడ: ముగింపు; నేర్పు.

తైలం: నూనె, తిలల (నువ్వులు)
నుంచి తీసిన చమురు.

తొంటిచేయి: ఈచపోయిన
చేయి.

తొండం: ఏనుగు తొండం
(శం. తుండమ్).

తొంబ: గుంపు.

తొక్కిన: అటుఇటు తిరగడం.
తొక్కినలాట.

తొట్టెల: ఉయ్యాల.

తొడవు: ఆభరణం.

తొడుసు: చిక్కు; బాధ;
విసుగు.

తొత్తు: బానిస, ధాసి.

తొయ్యలి: స్త్రీ.

తొరపడం: వద్రంగిబెజ్జాలువేసి
పరికరం.

తొలకరి: వర్షకాలం.

తొలగు: తప్పుకొను; పక్కకి
పోవు; మరలు; దూరమగు.
తొలగించు: పోగొట్టు;
విడుచు.

తొలి, తొల్లి: మొదటి, పూర్వం.

తొలి: కన్నం, తొర.

తొలిమాలు: మొదటి బిడ్డ.

తొలిదిక్కు: మొదటిదిక్కు,
తూర్పు.

తొలినెల: మొదటినెల,
చైత్రమాసం.

తోకచుక్క: ధూమకేతువు.

తోబుట్టువు: తోడబుట్టినవ్యక్తి,
అన్న, తమ్ముడు, అక్క,
చెల్లెలు.

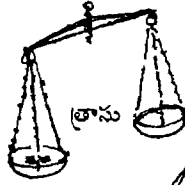
తోడా: చేతికిగాని కాలికిగాని
తోడిగేబిరుదు కడియం.

తోమాలియ

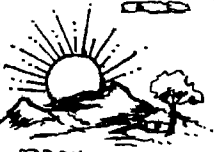
తొడవు

త్రాసు

తుంచు

తొలిదిక్కు

తోకచుక్క

తోడా

తోమాలియ: ఆకులు పువ్వులు
కూర్చికట్టినదండ.

త్యాగం: దానం; వదలిపెట్టడం.

త్రాణ: బలం, శక్తి; జాగరూకత.

త్రాసు: తక్కిన (ఉ. తరాజా).

త్రికం: మూడింటి సమూహం;
ఆ, ఈ, ఏ అనే మూడు
అచ్చులు.

త్రణయనుడు: మూడు
కన్నులుగలవాడు, శివుడు.

త్రిలింగం: శ్రీశైల దాక్షరామ
కాళేశ్వరాలనే మూడు
లింగాల మధ్యగల దేశం;
తెలుగుదేశం.

త్రివేణి: గంగాయమునా సరస్వ
తులనే మూడు నదులు
కలిసే పవిత్రప్రదేశం.

త్రిశంకుస్వర్గం: ఎలూకాని
స్థితి.

తుంగు: తునకలగు; రాలిపోవు;
ముగిసిపోవు.

తుంచు: ముక్కలుచేయు;
చించు; చంపు.

తుళ్ళు: సంతోషంతో గంతులు
వేయు, ఉప్పొంగు; ఎగసి
పాటు. (తుళ్ళిపడు: కోపం
భయం గర్వం మొ. వాటివల్ల
ఎగిరిపడు.

త్రెళ్ళు: రాలు, కూలు;
విరుగు; చచ్చు.

ద

దండ¹: వైపు, పక్క; దగ్గర;
చోటు; తోడ్పాటు.

దండ²: హారం; భుజబలం.

దండన: దండించడం.

దండనాయకుడు: సేనానాయకుడు.

దండప్రణామం: కర్రలాగా నేలపై సాగిలపడి నమస్కరించడం.

దండయాత్ర: శత్రురాజులపై దాడివెడలడం.

దండించు: శిక్షించు.

దండు¹: డబ్బు మొ.వాటిని చందాలెత్తు.

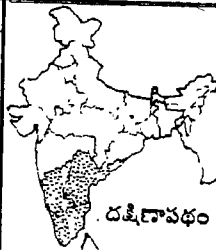
దండు²: సేన; గుంపు.

దంతధావనం: పళ్ళుతోము కొనడం.

దంతం: పల్లు; ఏనుగుకోర.

దంతి: పెద్ద దంతాలు(పళ్ళు) కలది, ఏనుగు.

దక్కు: దొరకు; లొంగు; నిలుచు. దక్కించు: నిలబెట్టు; కాపాడు.

దక్షిణాపథం

దండ

దండప్రణామం

దబ్బనం

దంతధావనం

దంతి

దర్పణం

దక్షిణాపథం: దక్షిణ భారత దేశం.

దక్షిణుడు: నమర్తుడు; తెలిసినవాడు; చురుకైనవాడు.

దగ: దప్పిక; తాపం; అలసట.

దగా: మోసం. దగాకోరు: దగాచేయువాడు, మోసగాడు.

దగుల్పాజి: మోసగాడు; దొంగ.

దట్టుడు: ధీరుడు; శూరుడు.

దడ¹: భయం; వణకు; గుండె మొ.వాటి కదలిక.

దడ²: కొయ్యత్రాసు, తక్కిన.

దప్పి, దప్పిక: దాహం.

దబ్బ: వెదరుబద్ద.

దబ్బనం: గోనెనంచులు కుట్టే పెద్దనూది.

దబ్బర: అసత్యం; మోసరి; తిట్టు; తప్పు.

దయాళువు: దయగలవాడు.

దయిత: భార్య.

దయితుడు: భర్త; ఇష్టుడు.

దరి: గట్టు; తీరం; హద్దు; దగ్గర.

దరిబేసి: దీనుడు; పిసినారి

(< ఉర్దూ. దర్వేష్: ముస్లింసాధువు).

దర్పణం: అద్దం.

దర్పం: గర్వం; ఉత్సాహం.

దర్శకుడు: నేర్పరి; పరిశీలించే
వాడు.

దర్శనీయం: చూడదగినది,
అందమైనది.

దర్శించు: పెద్దలను చూచు.

దళం: సైన్యభాగం; పూవురేకు;
ఆకు.

దళవాయి: సేనానాయకుడు.

దళసరి: మందం, పల్ననకానిది.

దళితం: చీల్చబడినది; అణగ

దొక్కుబడినది; అలూఇలూ
చిమ్మబడినది.

దవ్వు: దూరం; దూరప్రదేశం.

దశ: పది; స్థితి; వరుస; దీపపు
వత్తి.

దసరా: ఆశ్వయుజ శుద్ధ
పాడ్యమి నుంచి దశమివరకు
జరిసే పదిరోజుల పండుగ;
విజయదశమి పండుగ.

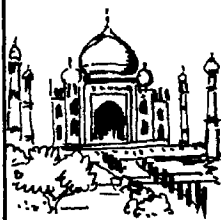
దస్తరం: కాగితాలమూల, వడ్డీ
పత్రాలకట్ట

దస్తా: 24 తావులు, రీముల్
1/20 భాగం.

దస్తూరి: చేవ్రాలు.

దహించు: కాల్చు.

దాపరం: దొంగిలించడం;
మోసం.

దర్శనీయం

దాడి

దసరా

దస్తరం

దస్తూరి

దాల్చి

దాపురం: దాచడం; రహస్యం;
భద్రపరచడం; రహస్య
స్థానం, దాచినసొమ్ము.

దాక్షిణాత్యుడు: దక్షిణ దేశపు
వాడు.

దాక్షిణ్యం: కనికరం; ఒడ్దిక;
వైపుణ్యం.

దాడి: దండయాత్ర.

దాడి: గడ్డం.

దాణా: గుర్రం మొ. వాటికి పెట్టే
ఉడికించిన ఉలవలు
మొ. తిండి.

దాత: దానంచేసేవాడు.

దాది: పెంచిన తల్లి (< సం.
ధాత్రీ).

దాపల: ఎడమవైపు.

దామం: దండ.

దామెన: పెద్దతాడు (< సం.
ధామనీ).

దాయం: జూదంలోని పందెం;
ఆపద.

దాయం: దానం; కట్నం; సారె.

దాయాది: తాత తండ్రుల
ఆస్తిలో భాగం పంచుకునే
వాడు; జ్ఞాతి; కొడుకు.

దాల్చి: నిప్పులగుంట.

దావా: వ్యాజ్యం; దొంగతనం.
దాసు, దాసుడు: భక్తుడు; సేవ
కుడు.

దిక్కు: వైపు; స్థానం; రక్షణ;
తూర్పు మొ. దిక్కు. దిక్కు
మాలిన: దిక్కులేని, ఆధా
రంలేని.

దిక్కుచి: దిక్కులను చూపే
పనిముట్టు.

దిగనన: తక్కువ. ఏండ్లుఎగ
నన, బుద్ధిదిగనన.

దిగాలు: వ్యాకులత. దిగాలు
పడు: చిన్నబోవు.

దిగుమతి: ఇతరదేశాల నుంచి
వలసిన సరకులను తెప్పించు
కోవడం.

దిగులు: భయం; అధైర్యం.

దిటవు: ధైర్యం, శక్తి

దిడ్డి: చిన్నద్వారం, దిడ్డివాకిలి:
చిన్నతలుపు.

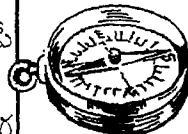
దిడ్డు: నేర్పించు; సరిజేయు;
తిలకం మొ.వి పెట్టుకొను;
సవరించు; వ్రాసిన అక్షరా
లపై తిరిగి వ్రాయు.

దినబత్తెం: రోజువారిబత్తెం.

దినవహీ: రోజువారీ జుమా
ఖర్చులెక్కు.

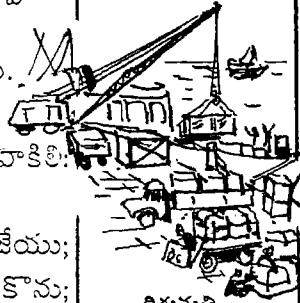
దాసు

దిక్కుచి

దివ్వటీ

దిగుమతి

దినవెచ్చం: రోజువారీ అయ్యే
ఖర్చు.

దినుసు: సరకు; ప్రకారం, రీతి;
రకం; సమానం (<ఉర్దూ.
జిన్).

దిప్పకాయ: కొంటెవాడు.

దివాణం: రాజభవనం; కొలువు
కూటం.

దివి: స్వర్గం; ఆకాశం.

దివియ, దివె, దివ్వె, దీవియ:
దీపం (<ప్రా. దీవియా, సం.
దీపికా).

దివ్వటీ, దివటీ: ఇనుపచువ్వకు
గుడ్డలు చుట్టి ముట్టించే
దీపం (<ప్రా. దీవట్టి, సం. దీప
యష్టి).

దిసంతు: నింద. దిసంతులు
కొట్టు: నిందించు.
దూషించు.

దిష్టి: చూపు, దృష్టి కిసరు,
దృష్టిదోషం. (<సం. దృష్టి).
దిష్టికొట్టు, దిష్టితగులు:
దృష్టిదోషం కలుగు.

దీక్ష: గట్టిపట్టుదల.

దీటు: సవరించు; కదలించు;
సమానం; తగినది. దీటు
వచ్చు: సరిపోవు.

దీనారం: ఒక బంగారునాణెం
(ఇది గ్రీకు భాషాపదం).

దీప్తి: వెలుగు, ప్రకారం.

దీర్ఘనిద్ర: చావు.

దీర్ఘం: పొడవైనది; రెండు
మాత్రలకాలంలో ఉచ్చరించే
అచ్చు. ఆ, ఈ, ఊమె.వి.

దీర్ఘసూక్రమం: చాల నెమ్మదిగా
పనిచేసేవాడు.

దీర్ఘాయువు: చాలకాలం బతికే
వ్యక్తి.

దీలు: బలహీనమగు; ఊడిపడు.

దీలుపడు: బలహీనమగు.

(←ప్రా. సథిల-, సం. శిథిల-)

దీవన, దీవెన: ఆశీర్వాచనం.

దీవి: నీటి నడిమిదిబ్బ, ద్వీపం
(←ప్రా. దీవ-, సం. ద్వీప:).

దుంగ: కాయమొద్దు.

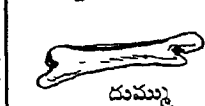
దుండగం: చెడుపని; కీడు:
తప్పు.

దుకాణం: అంగడి (← ఉర్దూ.
దుకాన్).

దుక్కి: దున్నడం; నాగటి
చాలు.

దుడుకు: తొందర; చెడ్డపని;
దుష్టం.

దుడ్డు: డబ్బు; ఒకరాగినాణెం.

దుడ్డు: లావాటికర; గద.

దుత్త: చిన్నమూతిగల కడవ.

దుప్పి: మచ్చలుగల జింక.

దుమారం: పెద్దదుమ్ము,
ఊహించని వార్తవల్ల కలిగిన
అల్లకల్లోలం.

దుమ్ము: ధూళి. దుమ్మెత్తి
పోయి: తిట్టు.

దుమ్ము: ఎముక. దుమ్ముల
గొండి: ఎముకలు కొరికి తినే
ఒక జంతువు.

దురపిల్లు: దుఃఖించు; కలత
నొందు.

దురాచారం: చెడ్డనడవడి, చెడ్డ
అలవాటు; చెడు సంప్ర
దాయం.

దురితం: పాపం; కష్టం.

దుర్భరం: భరించరానిది.

దుర్భావన: చెడ్డతంపు.

దుర్భిక్షం: కరవు; భిక్షదొరకక
పోవడం.

దుర్మతి: చెడ్డబుద్ధి కలవాడు.
మూఢబుద్ధి కలవాడు.

దుర్లభం: దొరకనిది; పొంద
శక్యంకానిది.

దులుపు: రాల్చు; జాడించు;
మేల్కొలుపు; తిట్టు.

దుస్తరం: దాట దానికి వీలు కానిది.

దుహిత: కూతురు.

దూష: దుష్టిక; అలసట.

దూరదర్శనం: దూరంగా ఉన్నవాటిని చూడడానికి వీలైన సాధనం.

దూరదృష్టి: ముందు ఆలోచన కలవ్యక్తి; దూరపు ఆలోచన.

దృక్పథం: దృష్టిమార్గం; అభిప్రాయం.

దృఢవ్రతుడు: గట్టిపట్టుదల కలవాడు.

దృష్టాంతం: ఉదాహరణ.

దెప్పరం: ఆపద; అధిక్యం; చెడు మాట.

దెప్పు: నిందించు; ఎత్తిపాడుచు.

దెస: దిక్కు; వైపు; ఆశ్రయం; చోటు (< ప్రా.దిసా, సం.దిశా).

దెస: స్థితి; కష్టదశ; రీతి. (< ప్రా.దసా -, సం.దశా).

దేవదాయం: దేవునకు సమర్పించినది; దేవతల భాగం.

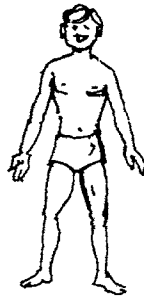
దేవనాగరి: ఒకలిపి, సంస్కృత లిపి.

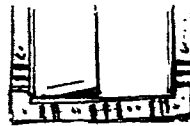
దూరదర్శనం

దేవళం

దేహం

దేహం

దేవమాతృక: మేఘమే తల్లిగా గలది, వాననీళ్ళచేత పంటలు పండేపాలం.

దేవరహస్యం: దేవతలకు కూడ రహస్యమైనది, చాలరహస్యమైనది, Strictly Confidential.

దేవలుడు: దేవతార్చనవల్ల జీవించేవాడు.

దేవళం: దేవునిగుడి (< ప్రా.దేవులం, సం.దేవకులం).

దేవస్వం: దేవతల కర్పించిన సొమ్ము.

దేవి: దేవతాస్త్రీ; రాణి.

దేవేరి: రాణి; భార్య.

దేశాంతరం: వేరేదేశం; ఇంకొక ప్రాంతం.

దేశికుడు: గురువు; బాటసారి.

దేశ్యం: దేశంలో పుట్టినది; తెలుగుభాషా పదాలలో ఒక విభాగం.

దేహం: శరీరం.

దేహళి: ఇంటిగడప.

దైవజ్ఞుడు: జోన్ముడు.

దైవవాణి: దేవతలభాష, సంస్కృతభాష.

దొంతర, దొంతి: ఒక దానిపై
ఒకటిగాపేర్చిన వస్తువుల
వరుస; వరుస.

దోహనం: పాలుపిదకడం; పాలు
పిదికేపాత్ర; కొరినకొరిక
లను నెరవేర్చడం.

దోహలం: ఉత్సాహం; గట్టి
కొరిక.

దౌత్యం: దూతచేయవలసిన
పని, రాయబారం.

దౌహిత్రీ: కూతురుకూతురు,
మనుమరాలు. దౌహి

త్రుడు: కూతురుకొడుకు.

ద్రవం: పరుగెత్తేది; కరగేది;
స్రవించేది; నీటివలె ఫలుచ్చనై
నది. ద్రవించు: కారు.

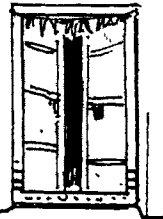
ద్రవ్యం: డబ్బు; పదార్థం; పూత
పూసే వస్తువు.

దొంతర

దోహనం

ద్వారం

ద్రావకం: కరగించేది; కరగేది.

ద్రోపది: ద్రోపది, పాండవుల
భార్య (సం. ద్రోపదీ).

ద్రోహం: కీడుచేసే తలంపు;
హింస; మోసంతోచంపడం.

ద్రోహి: ద్రోహంచేసేవాడు.

ద్వారం: వాకిలి; ప్రదేశం;
ఉపాయం.

ద్వీపద: రెండుపాదాలుగలపద్య
భేదం.

ద్వీపం: చుట్టూ నీరుగల భూ
భాగం. ద్వీపకల్పం: ఇంచు
మించుగా ద్వీపం వంటిది;
కొన్నిదిక్కులలో మాత్రం
నీరుగల భూభాగం.

ద్వీపం

ధనం: డబ్బు.

ధనువు, ధనుస్సు: విల్లు;
పన్నెండు రాసులలో
ఒకటి.

ధన్యవాదం: కృతజ్ఞతను తెలిపే
మాట.

ధమని: రక్తనాళం, గొట్టంలా
బోలుగా ఉండేనరం.

ధర: భూమి, నేల; వెల.

ధరణి: నేల, భూమి.

ధర్మం: ఆచారం; దానం;
న్యాయం; మంచిపని;
స్వభావం.

ధర్మశాల: అన్నదానంకోసం
కట్టినఇల్లు; ధర్మశత్రం.

ధర్మాసనం: న్యాయాధిపతి-జడ్జి
కూర్చుండేపీఠం.

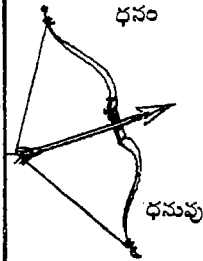
ధవళం: తెల్లటిది; మంచివిద్దు.

ధాత: బ్రహ్మ.

ధారపోయు: దానంచేయు.

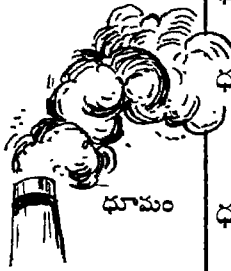
ధనం

ధనువు

ధరణి

ధామం

ధారాళం: అడ్డు లేనిది;
ఔదార్యం; సులభం.

ధారావాహిక: వరుసగా వచ్చేది.
ధిక్కరించు: తిరస్కరించు; బెద
రించు; కాదను. ధిక్కారం:
బెదరింపు, భయపెట్టుడం;
తిరస్కరించడం.

ధీనిధి: బుద్ధిశాలి.

ధీమంతుడు: మంచి బుద్ధి
కలవాడు; విద్వాంసుడు.

ధీరుడు: ధైర్యంకలవాడు; బలం
కలవాడు; పండితుడు; గట్టి
పూనికకలవాడు.

ధురంధరుడు: కార్యభారం
నేర్చు గా నిర్వహించేవాడు.
ముఖ్యుడు.

ధురీణుడు: బరువు మోసే
వాడు; పనులు చేయడంలో
నేర్పరి.

ధూపం: సుగంధ ద్రవ్యాల
నుంచి వచ్చేపొగ.

ధూమం: పొగ; తోకచుక్క.

ధూమకేతువు: తోకచుక్క.

ధూమపానం: పొగతాగడం.

ధూర్జటి: బరువైన జడలుకల
వాడు, శివుడు.

ధూర్జడు: మోసగాడు;
జూదరి.

ధూళి: దుమ్ము. ధూళిగలుపు:
దుమ్ములోకలుపు, నాశనం
చేయు.

ధేనువు: ఆవు. కామధేనువు:
కోరినకోర్కెలను తీర్చే దేవ
లోకపు ఆవు.

ధైర్యం: మనస్సులో కలత
లేకుండడం; భయంలేకపో
వడం.

ధోరణి: పద్ధతి; ప్రవర్తన.

ధ్యానం: ఆలోచించడం; విషయ
మందు మనస్సు నిలిపి తలం
చడం.

ధ్వజం

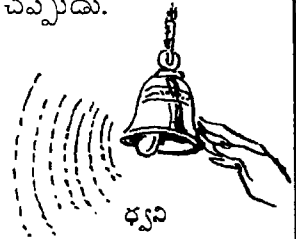
ధ్యేయం: లక్ష్యం; ఉద్దేశించినది.
ధ్రువ: సాధువైన ఆవు; గుర్రపు
సుడి.

ధ్రువం: స్థిరమైనది, కదలనిది,
ఎప్పుడూ ఉండేది; ఎడతెగ
నిది; ధ్రువనక్షత్రం ఉత్తర
ధ్రువం, దక్షిణ ధ్రువం.

ధ్వంసం: నాశనం; కూలడం,
కిందపడడం; జారడం.

ధ్వజం: జండా; ధ్వజస్తంభం;
గుర్తు. ధ్వజారోహణం: దేవ
తొత్సవాలలోను, జాతీయో
త్సవాలలోను పతాకాలను
ఎత్తడం.

ధ్వని: చప్పుడు.

న

నంగ: నంగనాది.

నంగనాది: చతురురాలు; సాహ
సపు సనులు చేస్తూ కూడా
ఏమీ తెలియని దానిలాగా
నటించేస్త్రీ.

నంగి: ముక్కుతో పలుకునది;
స్పష్టంకానిది.

నంజ¹: నంజుకొను పదార్థం.

నంజ²: మాగాణి భూమి
(ఁతమీశం, నంజై).

నంజు: విషం. కూర,
పచ్చడిమొ. వ్యంజనం.

నంజుకొను: తిను, కూరలు
మొ.వాటిని తిను.

నంజుడు: మాంసం; పచ్చడి,
కూర.

నందనుడు: కొడుకు, సంతోషం
కలిగించేవాడు.

నందిని: కూతురు.

నంబి: భక్తుడు, దాసుడు;
దేవుడు, పూజారి.

నకులం

నఖం

నక్కిషీ/నగిషీ: చెక్కడపుపని
(ఁడర్జూ.నక్కి).

నకులం: ముంగిన.

నక్కిజిత్తులు: మోసాలు.

నక్కు: ఒదుగు, దాగు;
బంగారంమొ.వాటిభిళ్ళలేక
ముక్కు; నాగటికర్లు.

నక్రం: మొసలి.

నక్షత్రం: చుక్క.

నక్షత్రమాల: 27 పద్యాల సం
పుటి; 27 ముత్యాలహారం.

నక్షత్రశాల: అంతరిక్షం లోని
గ్రహాల, నక్షత్రాల చలనా
లను, కక్ష్యలను, యంత్రాల
తోడ్పాటుతో చూపే
చోటు. Planetarium.

నఖం: గోరు.

నఖముఖాల: అన్నిదిక్కుల
నుంచి; అన్నివిధాలా.

నగ: భూషణం; పొగాకు దూది
మొ. వాటికంట్లపుమూట.

నగరు: అంతఃపురం; కొలువు
కూటం; దేవాలయం.

నగారా: పెద్దథంకా (ఁడర్జూ.
నగారా).

నగ్గు: ముక్కులు ముక్కులగు;
అణగు.

నచ్చు¹: ఇష్టమగు; నమ్మకం కలుగు.

నచ్చు²: పీడించు; తొందర పెట్టు.

నజరాన: పాలకులను చూడడానికి వెళ్ళినపుడు ఇచ్చే కానుక (<ఉర్దూ. నజరానా).

నజరు: కానుక (<ఉర్దూ. నజర్).

నటన: అభినయం, నాట్యం; కపటప్రవర్తన.

నట్టు¹: ఆగు, నిలుపు. వాడు పాఠం నట్టుత్తూచదివాడు.

నట్టు²ఇల్లు; స్థానం.

నట్టుకొట్టు: వెనుదియు, సందేహించు.

నడబావి: దిగుడుబావి

నడవ: తలవాకిలికి నడిమి

వాకిలికిమధ్యగలచోటు; దారి; మెట్టు.

నడవడి: నడక; ప్రవర్తన; ధర్మం; వృత్తి.

నడుమంతరం: (నడుము+అంతరం) మధ్యలో కలిగినది.

నడుమంత్రం, నడుమంత్రపు సిరి.

నడుముకట్టు: సిద్ధపడు.

నత్తు: సంకుగుల్లలో ఉండే నీటి పురుగు.

నత్తునడక: నెమ్మదిగా సాగేనడక.

నత్తు: స్త్రీలు ముక్కున ధరించే పోగు.

నదం: పడమటి దిక్కుగా ప్రవహించే ఏరు. ఉదా: తపతి సింధు మొ.వి.

నది: ఏరు.

నదీమాతృక: ఏటినీళ్ళచే పంటలు పండే పొలం, నదీముఖం, నదీముఖద్వారం: నది నముద్రంలో కఠినేచోటు.

నన: చిగురు; పువ్వు; మొగ్గ.

ననలెత్తు: పూచు; చిగురించు.

నమాజ: మహమ్మదీయుల దైవ ప్రార్థన (<ఉర్దూ. నమాజ్).

నమూనా: మాదిరి.

నరకేసరి: నరసింహావతారం; నరులలో శ్రేష్ఠుడు.

నర్తనశాల: నాట్యం నేర్చుకునే హాలు.

నలువ: నాలుగు ముగాలు కలవాడు, బ్రహ్మ.

నల్ల: నెత్తురు, రక్తం.

నల్ల: నలుపు; మచ్చ; తప్పు; బొగ్గు.

నల్లపూస

నల్లపూస: నల్లటిగాజుపూస.
 నల్లి: నెత్తురుతాగేది.
 నవ: తొమ్మిది, నవగ్రహాలు, నవధాన్యాలు, నవరత్నాలు, నవరాత్రులు.
 నవసీతం: చెన్న.
 నవారు: పట్టెమంచానికి అల్లే పట్టెడ.
 నస: దురద; గొణుగుడు.
 నాంచారు: వైష్ణవదేవత, (స్త్రీ) (<తమిళం.నాచ్చియార్).
 నాంది: ఆనందం; మొదలు.
 నాచు: నీటిలోనిపాచి, నీటిలో పుట్టే తీగ.
 నాగరి: ఒకలిపి.
 నాగరికత: మంచిపౌరులు జీవించే పద్ధతి. Civilization.
 నాగలి, నాగేలు: పొలందున్న పనిముట్టు (<ప్రా. ణంగల, సం. లాంగం-).
 నాగసరం: పాములవాడు ఊదే బుర్ర (<ప్రా. నాగసర, సం. నాగసర్).
 నాడి: రక్తనాళం.
 నాడీమండలం: శరీరంలోని నాడుల నిర్మాణం.
 నాడు: దినం; గ్రామం; దేశం.

నల్లి

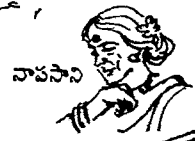

నాణెం

నవారు

నాచు

నాగరి

నాగలి

నాగసరం

నాడీమండలం

నాణెం: రూపాయ మొ. నాణెం.
 నాణ్యం: వస్తువులమంచిచెడ్డలు; శ్రేష్ఠత్వం.
 నాతం: బత్తెం, Allowance.
 జీతనాతాలు: Pay and Allowance.
 నాదం: ధ్వని
 నాదారు: చిక్కిపోయిన; బీదవాడు (< ఉర్దూ. నాదార్)
 నాన: సిగ్గు; అవమానం (<ప్రా. నాణ, సం. జ్ఞాన-). నాన గండ, నానగేడి: సిగ్గులేని మనిషి
 నానుడి: లోకోక్తి సామెత (నాడు+నుడి).
 నాపసాని: పెద్దముత్తైదవ.
 నాపసానికబుర్లు: ఆరిందా మాటలు.
 నామకరణం: పేరు పెట్టడం.
 నామం! పెట్టినపేరు.
 నామవాచకం: పేర్లను తెలిపేది.
 నామం: నుదుట పెట్టుకొనే బొట్టు, కస్తూరినామం, గీరు నామం, మూడునామాలు.
 నాము: పొగరు, గర్వం.
 నాము: లేతపైరు; గింజలేని ఎన్ను.

నాయంకరం: చిన్నభూభాగం
పైపాలనాధికారం
నార: పీచు (గోగునార, జనప
నార); చెట్లపైనిబెరడు; నార
తోనేసినబట్ట.

నారచీర: నారతోనేసినచీర.

నారసం: బాణం; ఇనుపఊచ
(< ప్రా.నారాచ-, సం.
నారాచ-).

నారి: స్త్రీ; భార్య.

నారి: వింటితాడు; నరం.

నారు: మొక్కలు మొలవడానికి
చల్లెవిత్తులు; బంతినారు,
వంగనారు; చిన్నమొలకలు.
నాళిక: గొట్టం; తామర మొ.
వాటికాడ.

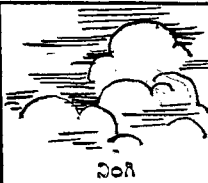
నాప: ఓడ.

నావికుడు: ఓడను నడపే
వాడు; ఓడలో పనిచేసే
వాడు.

నాసి: తక్కువరకం.

నాసిక: ముక్కు; ఒక పట్టణం
పేరు.

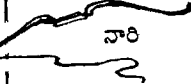
నాస్తికుడు: దేవుడుగాని, పర
లోకంగాని లేదనే నమ్మకం
కలవాడు; వేదాలను నమ్మని
వాడు.

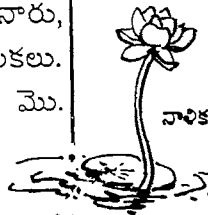
నింగి

నికేతనం

నారి

నాళిక

నాప

నాసిక

నింగి: ఆకాశం; స్వర్గం.

నికరం¹: రాశి; మొత్తం;
సమూహం.

నికరం²: మంచిది, శ్రేష్ఠం.

నికేతనం: ఇల్లు.

నిక్కం, నిక్కువం: నిజం,
సత్యం; స్పష్టం.

నిగారం: మెరుగు, కాంతి.

నిగ్గు: కాంతి; కీరణం; జిడ్డు;
సారం.

నిగ్రహం: అడ్డగించడం; ఓడిం
చడం; దండించడం; సాధిం
చడం.

నిగ్రహించు: ఆపు, అదుపులో
పెట్టు.

నిదర్శనం: ఉదాహరణ.

నిదానం¹: నెమ్మది.

నిదానం²: మూలకారణం;
రోగం ఫలానా అని నిర్ణయిం
చడం.

నిధానం: ఆధారం; పాతిపెట్టిన
సొమ్ము.

నిపుణత: నేర్పు.

నిపుణుడు: నేర్పరి.

నిమిత్తం: కారణం; గుర్తు;
శకునం.

నిమిషం: రెప్పపాటంత
కాలం, 60 సెకండ్లకాలం.

నిమ్మలం: తగ్గినది; నెమ్మది;
స్వాస్థ్యం.

నిరంకుశం: (నిర్ + అంకుశం) -
అంకుశం లేనిది; అడ్డులే
నిది; అడ్డగించరానిది.

నిరంకుశత్వం: అడ్డులేక
పోవడం.

నిరక్షరామ్యులు: చదువురాని
వాడు.

నిరర్థకం: అర్థంలేనిది; సనికి
రానిది.

నిరవధికం: అవధిలేనిది, కాలని
ర్థ్యం లేనిది. పరీక్షలు నిరవ
ధికంగా వాయిదావేశారు.

నిరశనం (నిర్ + అశనం): అశ
నంలేనిది, భోజనం లేనిది;
ఉపవాసం.

నిరశనదీక్ష: నిరాహారదీక్ష.

నిరసనం: తిరస్కరించడం,
ఖండించడం, వ్యతిరేకిం
చడం, అసమ్మతిని
తెల్పుడం.

నిరాఘాటం: అడ్డులేనిది, ఎదు
రులేనిది.

నిరాడంబరం: ఆడంబరంలేనిది.

నిరాధారం: ఆధారంలేనిది.

నిరుద్యోగి: పనిలేనివాడు;
ఉద్యోగం లేనివాడు.

నిరూపించు: నిర్ణయించు;
ఆధారాలతో రుజువుచేయు.

నిరోధించు: అడ్డగించు.

నిర్వరం: సెలయేరు.

నిర్వారణం: నిశ్చయించడం.

నిర్బంధం: బలాత్కారం;
గట్టిగా కట్టివేయడం; చెర
సాలతో ఉంచడం.

నిర్మించు: (గ్రంథాలను)
రచించు; ఇల్లు మొ. వాటిని
కట్టు.

నిర్మూలం: మూలంలేనిది;
ఆధారంలేనిది; పూర్తిగా
నశించినది.

నిర్వాణం: మరణం, శ్రీకృష్ణ
నిర్వాణం.

నిర్వచనం: మాటాడనిది;
చచనంలేనికావ్యం.

నిర్వాణం: ఆరిపోయినది;
మరణం; ముక్తి, బుద్ధుని
మహానిర్వాణం.

నివాళి, నివాళి: ఆరతి.

నివేదించు: ఎరిగించు, విన్న
వించు; అప్పగించు; నమ
ర్పించు.

నివేశనం: ఇల్లు, శిబిరం.

నివ్వటిల్లు: నెరవేరు; ఎక్కువగు; పెరుగు; వ్యాపించు.

నివ్వెర: ఆశ్చర్యం; మిక్కిలి భయం.

నిశాచరుడు: రాత్రులందు తిరిగేవాడు; దొంగ; రాక్షసుడు.

నిశానీ: వేలిముద్ర; జండా; గుర్తు (< ఉర్దూ. నిశానీ).

నిశానీదారు: చదువురానివాడు.

నిషేధం: మరలించడం; కూడదని ఆపడం.

నిష్క్రమణం: ఇంటి నుంచి వెడలిపోవడం. మహాభినిష్క్రమణం: బుద్ధుడు ఇల్లు వదిలిపోవడం.

నిష్ఠ: ఆసక్తి; ధర్మం మొ. వాటిపై శ్రద్ధనియమనిష్ఠలు.

నిష్పత్తి: రెండు సంఖ్యలకు గల సంబంధం.

నిష్ఠులం: ఫలంలేనిది; ప్రయోజనం లేనిది.

నిసర్గం: సహజం; స్వభావం.

నిస్త్రాణం: త్రాణలేనిది, బలం లేనిది.

నిస్సృహ: ఆశలేనిది.

నీచు: నీచుడు, చెడ్డవాడు.

నివేశనం

నిశానీ

నిష్ఠ్యం

నిష్ఠులు

నీచు: చెడువాసన.

నీరదం: నీటిని ఇచ్చేది, మేఘం.

నీరధి: నీటికి స్థానం, సముద్రం.

నీహారం: మంచు.

నుడి: మాట.

నుడికారం: చమత్కారమైన మాట; పలుకుబడి.

నుదురు: నొసలు.

నుదుటికన్ను: శివుని నొసటి కన్ను.

నూపురం: కాలిలందె.

నృత్యం: నాట్యం, ఒడిసీ, కథక్, కథకళి, కూచిపూడి, భరతనాట్యం, మణిపురి మొ.వి. కొన్ని

నృత్యరీతులు.

నృపాలుడు, నృపుడు, రాజు.

నెగడు: వృద్ధిచెందు; గర్వించు; ప్రవర్తిల్లు.

నెగ్గు: జయంపొందు; నెరవేరు; కార్యసిద్ధిని పొందు.

నెచ్చెలి: ప్రాణస్నేహితుడు, ప్రాణస్నేహితురాలు.

నెట్టం, నెట్టెం: గుండ్రటి తల పాగా.

నెత్తం: జూదం; పందెం. నెత్త పలక: జూదమాడే బల్ల.

(ప్రా. నేత్రం, సం. నేత్ర- కళ్ళు
వంటి గుర్తులు కలది).

నెత్తం: కొండమీది చదునైన
ప్రదేశం; గ్రామనెత్తం: ఉమ్మ
ఉమ్మడిబీడు.

నెపం: పంక; నింద; కారణం;
తప్పు.

నెమకు: వెదకు.

నెమరువేయు: మింగిన ఆహారాన్ని
పశువులు మరల
నోటిలోనికి తెచ్చుకొని
నమలు; జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొను.

నెయ్యం: స్నేహం; ప్రీతి; ఆసక్తి;
చుట్టరికం.

నెయ్యడు, నెయ్యరాలు: ఇష్ట
మైనవ్యక్తి.

నెరియ, నెరె, నెరె: నేలపగులు,
బీట; చీలిక.

నెల: మాసం; చంద్రుడు. నెల
పంక: బాలచంద్రుడు.

నెలత: స్త్రీ; భార్య.

నెలపు: పరిచయం; సుందరమైనది.

నేత్రం

నెమరువేయు

నెరియ

నెల

నెళపు: రహస్యం; గట్టి; అలవాటు; పరిచయం. నెళవరి: గుట్టుతెలిసినవాడు.

నేత: నాయకుడు; అధిపతి.

నేత్రపర్వం: కన్నుల పండుగ.

నేత్రం: కన్ను; కవ్వపుతాడు; వస్త్రం.

నేస్తం: స్నేహం; మిత్రుడు.
నేస్తకత్తె, నేస్తకాడు.

నైజం: సహజం; తనది.

నైష్ఠికుడు: నిష్ఠకలవాడు.

నైసర్గికం: స్వభావసిద్ధంగా ఉన్నది.

నొంచు: నొప్పించు; చంపు.

నొగ: బండికాడి కట్టే కర్ర.

నొగులు: నొప్పిపడు; నలగిపోవు; బాధ.

నొసలు: నుదురు.

నోము: వ్రతం; పూజ; పూజించు.

నొక: ఓడ, నొకాశ్రయం: ఓడలు నిలిచేచోటు.

నొబత్తు: ఒక చర్మ వాద్యం.

న్యూనం: తక్కువైనది.

ప

పంకజం: బురదయందు
పుట్టేది, కమలం.

పంకం: బురద; బురదనేల;
పట్టుదల.

పంకా: పెద్దవీచన (< ఉర్దూ.
పంఖ).

పంకించు: చలించు, భయపడు
(< ప్రా.పంఖ- రెక్క, వైపు,
సం.పక్ష).

పంక్తి: వరుస.

పంగం: పన్ను, భాగం
(< ప్రా.పంగ- గ్రహించు స్వీక
రించు, సం.ప్రగహ-).

పంగించు: కోపగించు; దెప్పి
పొడుచు.

పంచాంగం: తిథివార నక్షత్ర
యోగకరణాలు అనే ఐదిం
టిని తెలిపే గ్రంథం.

పంచాక్షరి: 'నమఃశివాయ' అనే
ఐదు అక్షరాలుగల
మంత్రం.

పంచాయతి

పంకజం

పంజరం

పంతులు

పంక్తి

పక్కిరు

పంచాయతి: (ఐదుగురు
సభ్యులతో కూడిన) గ్రామ
పాలనా వ్యవస్థ.

పంచారం: విస్తారం, అతి
శయం. (< సం.ప్రచార-),
పంచారిండు: విస్తరించు;
వ్యాపించు.

పంజరం: పక్షులను ఉంచే
గూడు.

పంజు: కాగడా, దివటీ.

పంతం: పట్టుదల; పోటీ;
పౌరుషం; ప్రతిజ్ఞ.

పంతులు: చదువులు చెప్పే
అయ్యవారు.

పంద: పిరికివాడు; చెడ్డవాడు;
సామరి, పందతనం: పిరికి
తనం; సామరితనం.

పందెం: జగడం, ప్రతిజ్ఞ.

పంపు: భాగం; పొలం.

పంబు: ఎక్కువగు; చెలరేగు;
వ్యాపించు.

పంబు: గట్టిగా ఈడ్చి కట్టే
వాడు.

పక్కిరు: ముస్లిం బిచ్చగాడు,
సాధువురుషుడు (< ఉర్దూ. ఫ
క్కిర్).

పక్క: వైపు, దిక్కు, పార్శ్వం;
పడక.

పక్షుం: పార్శ్వం; మిత్రుడు
(ప్రా.పక్ష- భాగం, రెక్క,
పక్ష, సం-పక్ష-).

పక్షుర, పక్షైర: గుర్రం మొ.
వాటికి తొడిగే కవచం.
(ప్రా.పక్షర-, సం.ప్రక్షర-).

పక్షు: పక్ష్యం; ఎండినది,
వరుగు; ఎండుమెతుకు.
(ప్రా.పక్ష-, సం.పక్ష-).

పక్షం: పక్షిరెక్క; పక్క; తెగ;
సైన్యం; పల్లెదు రోజుల
కాలం. పాండవపక్షం కౌరవ
భిక్షం.

పగడం, పవడం: నవరత్నాలలో
ఒకటి. (ప్రా.పవాళ-, సం.
ప్రవాళ-).

వగ్గం: తాడు (< ప్రా.వగ్గహ-,
సం.ప్రగ్గహ-).

వగ్గ: శక్తి; డంబం, గొప్పలు
చెప్పుకొనడం(సం.ప్రజ్ఞా).

వవరించు: ప్రసరింపజేయు;
చాచు, నవరించు, సిద్ధప
రుచు, అమర్చు (< ప్రా.ప
సార-, సం.ప్రసార-).

పచ్చడం: ఉత్తరీయం,
దుప్పటి, వస్త్రం (< ప్రా.
పచ్చడం, పచ్చడం: వస్త్ర

విశేషం, సం. ప్రచ్ఛద- కప్పు
కొనునది.

పజ్జ: వెనుక; చోటు; దగ్గర
(< ప్రా.పచ్చా: తర్వాత,
వెనుక, మిగిలింది, సం.ప
శ్చాత్).

పజ్జ: దారి, దోవ. (< ప్రా.పజ్జా:
మార్గం; సం.పద్యా: దారి).

పటాహాసం: డాంబిక
ప్రదర్శనం.

పటాణి: యవనుడు, యవన
దేశపు గుర్రం.

పటాపంచలు: చెల్లాచెదరు;
చినిగినది.

పటాలం: సైన్యంలో భాగం.

పటికం. రత్నవిశేషం. (< సం.
స్పటిక-).

పటేలు: గ్రామాధికారి (మరాఠీ.
పటేల్, ప్రా.పట్టవాల-,
సం.పట్టపాల-).

పట్ట: చెట్టుమొ. వాటి తొక్క,
నార; నారతోనేసిన గుడ్డ;
ఇనుం మొ. వాటి బద్దె;
నవారు.

పట్టణం: నీటి ఒడ్డునగల జనా
వాసం.

పట్టం: అధికారపీఠం; డిగ్రీ;
బిరుదు.

పట్టి: కొడుకు; కూతురు.
 పట్టి: పొలం; పొలంలో భాగం.
 పట్టింపు: పట్టుదల, పంతం.
 పట్టి: వస్తువుల పట్టిక.
 పట్టుగొమ్మ: ఆధారం.
 పడగ: జెండా, టెక్స్టం (<ప్రా.ప
 డాగా, సం.పతాకా).
 పడగ: పాముపడగ (<ప్రా.ప
 డాగా, సం.ఫణక-).
 పడవాలు: సేనాపతి (<ప్రా.భడ
 వాల-, సం.భటపాల-).
 పడిగం: తమ్మపడిగ (<ప్రా.పడి
 గహ-: పాత్రం; పశ్చరం;
 సం.ప్రతిగహ-, పత
 ద్రహ-).
 పడిసెం: రొంప, జలుబు.
 పడిహారే: ద్వారపాలకుడు; సేవ
 కుడు. (<ప్రా.పడిహార-,
 సం.ప్రతీహార-).
 పడ్డ: తొలిచూలి అవు లేక గేదె;
 దూడ.
 పణిహారి: ద్వారపాలకుడు,
 వాకిటికావలివాడు.
 పతకం: రత్నాలుపొదిగిన బిళ్ళ;
 ప్రతిభకు గుర్తింపుగా ఇచ్చే
 వెండి/బంగారు బిళ్ళ.
 పతాకం: జెండా.

పత్రం

పడగ

పడిహారి

పహ

పతకం

పతాకం

పత్రం: ఆకు; కాగితం; దస్తా
 వేజు; పక్షిరెక్క.
 పత్రిక: కాగితం; తాటాకు; వార్తా
 పత్రిక; అహ్వన పత్రిక.
 పథికుడు: బాటసారి.
 పదను: సరియైన సమయం;
 పద్దతి; పరిపక్వం.
 పదను: తడి, విత్తులు చల్లడానికి
 అవసరమైన తేమ.
 పదను: వాడియైనది; వాడిమి.
 పదం: పాదం; పద్యపాదం;
 అధికారస్థానం; పాట.
 పదవి: అధికారస్థానం; దారి.
 పదార్థం: వస్తువు; పదం యొక్క
 అర్థం.
 పదిలం: గట్టిది; సురక్షితం;
 నిలుకడ; జాగరూకత
 పనస: ఏబైమాటలుగల వేద
 భాగం (<ప్రా.పణ్ణాస,
 పన్నాస: ఏబై; సం.పంచా
 శత్).
 పనస: పనసచెట్టు, పండు.
 పనిముట్టు: వేర్వేరు వృత్తులకు
 చెందినవారు తమ పనులు
 చేయడంలో వాడేపరికరం.
 పన్నాగం: ఎత్తుగడ, కుట్ర.

పన్నిదం: పందెం, జూదం
మొ.వాటిలో పందెం
ఒడ్డడం; పట్టుదల (<ప్రా.ప
ణిదం, సం.పణిత-).

పబ్బం: పండగ, ఉత్సవం;
భోజనం (<ప్రా.పబ్బ-), సం.
పర్వ-).

పయనం, పైనం: ప్రయాణం,
బైలుదేరడం (<ప్రా.పయా
ణం; సం.ప్రయాణ-).

పరమతం: ఇతరులమతం. పర
మతసహనం: ఇతర మతాల
పట్లసహనంకలిగిఉండడం.

పరమహంస: ఉత్తమపదం
పొందిన సన్యాసి. రామకృష్ణ
పరమహంస.

పరస: యాత్రకైవచ్చే జనుల
గుంపు (<ప్రా.పరిసా: సభ,
గుంపు; సం.పరిషత్-).

పరమాణువు: అతి సూక్ష్మమైన
అణువు, atom.

పరస్పరం: అన్యోన్యం, ఒకరికొ
కరు.

పరాక్రమం: శౌర్యం, దేహబలం;
ప్రయత్నం పరాక్రమించు:
శౌర్యంచూపు.

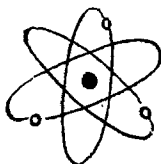
పరాగం: పుప్పొడి.

పబ్బం

పరమహంస

పరమాణువు

పరిచారిక

పరాజయం: అపజయం, ఓడి
పోవడం; అవమానం.

పరాన్నభుక్కులు: ఆహారం
కోసం తక్కిన మొక్కల
మీద, జంతువులమీద
ఆధారపడేజీవులు.

పరాభవం: అవమానం; తిర
స్కారం.

పరావర్తనం: వెనుకకు
మరలడం.

పరికించు: పాటించు, లెక్క
చేయు; పరిశీలించు, ఆలో
చించు, వెదకు, తెలుసు
కొను, చూచు. (<ప్రా.ప
రికా, సం.పరీక్ష-).

పరికీర్తించు: పొగడు;
పేర్కొను.

పరిక్రమించు: వెడలిపోవు, వెను
దిరుగు.

పరిగణించు: లెక్కించు;
తలంచు.

పరిచర్య: సేవ; ఆరాధనం.

పరిచారిక: సేవకురాలు.

పరిచ్ఛేదం: గ్రంథభాగం.

పరిజ్ఞానం: తెలివి.

పరిణమించు: మారు;
లీనమగు.

పరిణామం: మార్పు.

పరిత్రాణం: రక్షించబడినది.

పరిధి: ఆవరణం; చుట్టురేఖ.

పరిపాటి: విధం, రీతి;

సాధారణం. ACENO. 19271

పరిభ్రమణం: వర్తులం యుక్త

చుట్టుకొలత; చుట్టూ

తిరగడం.

పరిమళించు: మంచి వాసన
వ్యాపించు.

పరివర్తన: మార్పు; మరలి
రావడం.

పరివేష్టించు: చుట్టూ
కూర్చుండు.

పరిశోధన: బాగుగా శోధిం
చడం; కొత్తవిషయాలను
కనుక్కోవడానికి శాస్త్రీ
యంగా చేసే ప్రయత్నం.

పరిహాసం: నవ్వులాట, వెక్కి
రింత.

పరుషవర్ణాలు: కచటతప
మొ.వి.

పర్యవసానం: ముగింపు;
ఫలితం.

పర్యాయం: ప్రకారం; వంతు;
అనుక్రమం.

494.8133
Don

19271

50-00

పరిశోధన

పర్వం: ఉత్సవం, పండుగ;
మహాభారతంలోని గంధ
విచ్చేదభాగం.

పలవు, పనవు: ఏడ్చు (<ప్రా.ప
లావ-, సం.ప్రలావ-).

పలాయనం: పారిపోవడం. పలా
యనమంత్రంపరించు.

పలుప: నోటికి వచ్చినట్టు
మాటాడేవాడు; దుష్టుడు.

పల్లకి, పాలకి: మనుషులు మోసే
పాలకి (< ప్రా.పలిఅంక,
పల్లంకి, సం.పర్వంక-).

పల్లటం: కష్టం; చంచలత. (<ప్రా.
పల్లట: తలకిందులు,

సం.పర్వస్త-:
తలకిందైనది).

పల్లనం: అంబారి, గుర్రపుజీను.
<ప్రా.పల్లాణం: జీను).

పల్లవం: చిగురు, చిగిరించిన
కొమ్మ. పల్లవించు:

చిగురు; అతిశయించు.
పవడం: రూ.పగడం: పగడం.

(< ప్రా.పవాల-, సం.ప్ర
వాల-).

పవనం: గాలి.

పశ్చాత్తాపం: చేసినతప్పు తెలు
సుకొని దుఃఖపడడం.

పస: చెవ; నేర్పు; శక్తి, వాసన;
కాంతి; పద్ధతి.

పసదనం: బహుమతి; ఆన్నం.
(< సం. ప్రసాదనమ్).

పసదనం: అలంకారం,
భూషణం (< సం. ప్రసాద
నమ్).

పసిడి, పైడి: బంగారం.

పహార: గస్తుతిరగడం; కావలికా
యడం.

పాండవబీడు: చాలాకాలంగా
దున్నబీడు.

పాచిక: జూదమాడేసారె; పన్ను
గడ. (< ప్రా. పాసక-, సం. పా
శక:).

పాటకుడు: పాటపాడేవాడు,
గాయకుడు.

పాటించు: అవలంబించు; ఆచ
రించు; అనుకరించు.

పాడి: న్యాయం, ధర్మం;
ఆచారం. (< ప్రా. పాడి,
సం. పాటీ).

పాడి: క్షీరం, పాలు; ఆవుల
మంద. పాడిఆవు, పాడి
పంటలు.

పాతర: నాట్యంచేసే స్త్రీ,
నర్తకి. (< సం. పాత్రవ:;
నటుడు).

పాతర

పాదం

పాటకుడు

పావకోళ్ళు

పాతర: ధాన్యం మొ. వి నిల్వ
చేయడానికితవ్విన గొయ్యి.
పాతిక: నాల్గోభాగం; ఇరవైఐదు
(< సం. పాదికా: నాల్గో
వంతు).

పాదం: కాలి అడుగు; మంచం
కాలు; పద్యపాదం.

పామరుడు: తెలినిలేనివాడు;
చదువురానివాడు.

పారతంత్ర్యం: ఇతరులమీద
ఆధారపడిఉండడం.

పారితోషకం: బహుమతి.

పారుబోతు: పారిపోయే స్వభా
వంకలవాడు, పిరికివాడు.

పాలపుంత: పాలవెల్లువలా కని
పించేనక్షత్రాలగుంపు.

పాలనుడు: రాక్షసుడు (< ప్రా. ప
లాన-: మాంసంతినేవాడు,
సం. పలాశ:).

పాలనుడు: చెడ్డవాడు;
మూఢుడు. (< ప్రా. బాలిన-,
సం. బాలిశ:).

పాలు: క్షీరం.

పాలు: భాగం; లోకువ; పక్షం.

పావకోళ్ళు: కర్రచెప్పలు.

పావడం, పావడా: లంగా, వస్త్ర
విశేషం. (< ప్రా. పావుడ-:
స్త్రీలుకట్టుకునే వస్త్రం
సం. ప్రావృత-).

పావడలో: కానుక, నజరానా.

(< ప్రా. పాహుడం: కాన్క, సం. ప్రాభృత-).

పావు: నాల్గోవంతు; ఒకకొలత
(< ప్రా. పాడు, సం. పాద-).

పాశ్చాత్యులు: పడమటి దేశాల
వారు.

పించం, పించెం: నెమలిపురి
(< ప్రా. పించం, సం. పించ-).

పించె: మడతపెట్టి వెనుకకు
దోపుకునే దోవతికొంగు.

పిడివాదం: మొండితనం;
మొండిగా వాదించడం.

పిచ్చారి: వినాయకుడు
(< తమిళం. పిచ్చెయార్).

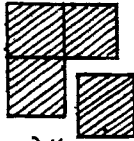
పీఠం: పదవి; పీట; సంస్థ
పీడ: బాధ; కీడు. పీడించు:
బాధించు.

పీడనం: ఒత్తిడి. అల్పపీడనం.

పీతాంబరుడు: పసుపు పచ్చ
బుట్టలు కట్టేవాడు, విష్ణువు.

షీయూషం: అమృతం.

పీరు: మొహరం పండగలో
పూజించే విగ్రహం. పీరు
జాదా: పీర్లను పూజించే
వాడు.

పా

పం

పి

పీ

పి

పుంజ: మెట్టభూమి, వానలతో
పండేనేల.

పుంజి: సమృద్ధి; నాల్గురెట్లు;
నాలుగు.

పుంజు: కోడిపుంజు; పక్షులలో
మగది.

పుంత: సన్నటిదారి.

పుక్కిలి: బుగ్గలోపలి భాగం.
పుక్కిలించు: నీళ్ళు మొ. వా
టిని పుక్కిటిలో చప్పుడ
య్యేటట్లు కదలించు.

పుక్కిటిపురాణం: ఆధారం
లేని కథ.

పుచ్చె: తలపురై, పునుక;
కొబ్బెర మొ. వాటిపిందె.

పుటం: దొన్నె; దొన్నెవంటి
పాత్ర. పుటాకారం: లోపలికి
వంగిన ఆకారం.

పుట్టం: వస్త్రం. (< ప్రా. పుట్ట;
సం. పుత్రకా).

పుట్టి: బుట్ట; ఏరుదాటడానికి
వాడే పెద్దబుట్ట. పుట్టిము
నుగు: చెడు, ధ్వంసముగు.
పుట్టిమునుక: నష్టం,
చెరుపు.

పుట్టి: ధాన్యంకొలత. పోకకు
పుట్టెడు.

పుట్టు: పుట్టుక, జన్మం. పుట్టు
భోగి: పుట్టినప్పటినుంచి
సుఖాలను అనుభవించే
వాడు.

పుడమి: భూలోకం; రాజ్యం;
నేల. (ప్రా.పుడమి, సం.
పుధివీ).

పుత్తడి¹: బంగారం.

పుత్తడి²: కొయ్య, గుడ్డ మొ.
వాటితో చేయబడ్డబొమ్మ.
(ప్రా.పుత్తలియా, సం.పుత్త
లికా).

పుత్రిక: కూతురు.

పుత్రుడు: కొడుకు.

పునశ్చరణం: పదే పదే
మంత్రాన్ని చదవడం.

పునాది: ఆధారం; బలానికై
గోడకు అడుగుభాగాన
పెట్టేగోడ (< ఉర్దూ.
బున్యాద్).

పున్నెం: పుణ్యం; పవిత్రం.
(ప్రా.పుణ్ణం, సం.పుణ్యం).

పుప్పాడి: పూలలోనిపాడి.

పురంధి: మగడు పిల్లలుగల
ఇల్లాలు.

పురం: పెద్దపట్టణం.

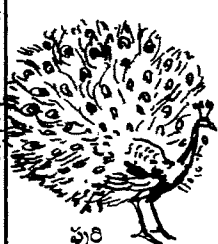
పురాణం

పుడమి

పురాతనం

పురి

పుప్పాడి

పురస్కారం: పూజించడం;
కానుక, బహుమతి. పురస్క-
రించు: పూజించు; ముందు
ఉంచుకొను.

పురాణం: పూర్వం జరిగినవని
చెప్పే కథ. పురాణాలు పద్యేని
మిది. మత్స్యపురాణం,
కూర్మపురాణం, బ్రహ్మపు-
రాణం మొ.వి.

పురాణీంచు: పెరుగు, వర్ధిల్లు.

పురాతనం: పూర్వకాలం
నాటిది.

పురి¹: నెమలి పించం;
ఉత్సాహం; గోనెనంచులు
కుట్టేతాడు. పురికొల్పు:
ప్రేరేపించు.

పురి²: నగరం.

పురుడించు: పోల్చు; సాటి
యగు.

పురుషకారం: మానవ
ప్రయత్నం.

పురోగతి: ముందుకు పోవడం;
అభివృద్ధి.

పురోగామి: ముందు నడచే
వాడు; ముఖ్యుడు.

పులకండం: కలకండ, పటికి
బెల్లం.

పులుము: కప్పు; పూయు;
నలుము; కొట్టు; మోస
పుచ్చు.

పులుసు: పుల్లటిది; గర్వం.

పుష్కరం: 12 సంవత్సరాల
కాలం; 12 సంవత్సరాలకు
ఒకసారి ఆయా నదుల
పేరిట జరిగే ఉత్సవం.
కృష్ణా పుష్కరాలు, గోదావరి
పుష్కరాలు.

పుష్కరిణి: కోనేరు.

పుష్కలం: నమ్మద్ది; ఎక్కువ.

పుష్టి: పెరుగుదల; బలం.

పుష్టై: మంగళసూత్రం, తాళి
బొట్టు.

పూజ్యం: పూజించదగినది;
సున్నం, శూన్యం. వాడికి
బుద్ధి పూజ్యం.

పూను: ప్రయత్నించు; ప్రారం
భించు; ఉద్దేశించు; పట్టు
కొను.

పూర్ణాంకం: నిండు అంకె,
ఒకటి, రెండు.. మొ.వి.

పూస: గాజు లోహం మొ.వాటి
గుళిక. పూసగ్రుచ్చినట్లు:
వరుసగా, వివరంగా. పూస
యెముక: వెన్నెముక, కశే
రుక.

పెంట

పుష్కరిణి

పెందరం

తొలి పుత్ర

పెండెం

పూస

పృథివి. పృథివి: భూమి, నేల.
పృథివీపతి: రాజు.

పెంట: పేడ మొ.వాటి కుప్ప;
చెత్త: పనులదొడ్డి; లేనిపోనిచీ
దర. పెంటకుప్ప: కనవు
కుప్ప.

పెంట: పెద్దపట్టణాన్ని ఆను
కొని ఉన్న చిన్న ఊరు,
పేట; అంగడివీధి; స్థానం.
(నం.పింరా).

పెందరం, పెండెరం,
పెండేరం: పెద్దపండితులు,
కవులు, పేరుగల వీరులు
కాలికిధరించే అందె. గండ
పెండేరం.

పెండెం: కంపతలుపు, గడ్డి
మోపు.

పెచ్చు: ఎక్కువ; కొనరు; అధిక
ప్రసంగం.

పెడ: పక్క. పెడచెవినిబెట్టు:
శ్రద్ధగా వినకుండు. పెడ
దారి: తప్పుదారి.

పెత్తనం: అధికారం; మునలి
తనం.

పెద్దరికం: ఘనత; గౌరవం;
వివేకం.

పెన్నిధి: పెద్దనిధి; గొప్ప
నిక్షేపం.

పెన్నుద్ది (పెను+ఉద్ది): పోటీ
చేసేవారి నాయకుడు, జట్టు
పెద్ద.

పెర: తేనెపట్టు. పెరతేనె: పెర
నుంచి తీసినతేనె.

పెరుమాళ్ళు: విష్ణువు; దేవుడు.

పేట: పట్టణంలో ఒకభాగం;
అంగడివీధి. మా. పెంట.

పేచీ: చిక్కు, బాధ; గొడవ,
తగాదా. పేచీకోరు:

తంటాలమారి.

పేరంటం: శుభకార్యాలలో
ముత్తైదవలను పిలవడం
మొత్తైదవలు చేసేవేడుక.

పేరింటాలు: ముత్తైదవ.

పేరణి: కుండపైచేసేనృత్యం.

పేరు: అతిశయించు; దట్ట
మగు; గడ్డకట్టు (పెరుగు
మొ.వి. తోడుకొను).

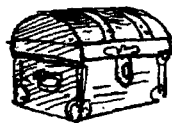
పేరు: పెద్దపేరకమ్మ: పెద్దనది
(కృష్ణానది), పేరీదు:

ఖర్చూరపుచెట్టు, పేరడవి:

పెద్ద అడవి, పేరాకలి:

గొప్పఆకలి, పేరాన:

ఎక్కువఆకలి, పేరామని:

పెన్నిధి

పెరుమాళ్ళు

పేరు

పేరంటం

పైకం

పేర

గొప్పవనంతకాలం,
పేరోడ: పెద్దటడ, పేరో
లగం: పెద్ద కొలువు
కూటం.

పేరు: నామం, ప్రఖ్యాతి, కీర్తి,
ప్రతిష్ఠ. పేరుగాంచు: కీర్తిని
పొందు. పేరెక్కు: అతిశ
యించు. పేరొందు: ప్రఖ్యా
తినిగాంచు. పేర్కొను:
పేరుపెట్టిపిలుచు, పొగడు.
పేరుంగరం: పేరు చెక్కిన
ఉంగరం.

పేరు: దండ, హారం. ముత్యాల
పేరు: ముత్యాలుకూర్చిన
దండ.

పేరెం: పరుగు. గుర్రం మొ.
వాటినడకలలో భేదం.

పేలాలు: నిప్పునెగలో వేగించిన
మొక్కజొన్న మొ.వాటి
గింజలు. పేలగింజ, పేల
పిండి.

పైకం: డబ్బు; వెల; ఒకనాణెం.

పైచేయి: ఎక్కువది. తరగతిలో
అందరికంటె పైచేయి.

పైద: పిల్లవాడు.

పైద: బంటు; సేవకుడు.

పైద: స్త్రీ. (త. పైదల్).

పైనం: ఫయనం, ప్రయాణం.

పైరు: చేను; పంట; ధాన్యం.

పొంకం: సొందర్యం; కాంతి;

గొప్పది.

పొంగలి: పాలుచేర్చి పొంగించిన
అన్నం; మకర సంక్రాంతి
పండుగ.

పొంగు: మించు; వ్యాపించు;
సంతోషించు, గర్వం,
సంతోషం; ఒకచర్మవ్యాధి.

పొంత: సమీపం; ఒడ్డు; వైపు;
ప్రసక్తి.

పొందిక: స్నేహం, చేరిక;
స్వభావం.

పొందు: స్నేహం; చనవు;
తోడ్పాటు; సంతి; అనుభ
వించు; ఆశ్రయించు, ఏక
మగు.

పొడము: పుట్టు, ఉదయించు;
జరుగు; కనబడు; బయలు
పడు.

పొడుపుకథ: రహస్యమైన అర్థం
గల చిక్కుప్రశ్న; ariddle.

పొత్తం: పుస్తకం. (<ప్రా. పొత్తం,
సం. పుస్తక-).

పొత్తరం, పొత్తం: పచ్చళ్ళు
మొ.వాటిని మూరే

గుండ్రాయి. (<ప్రా. పత్తర-
సం. ప్రప్తర-).

పైరు

పొంగలి

పొంక

పొడము

పొత్తం

పొత్తం

పొత్తరం

పొత్తి: మెత్తటి గుడ్డముక్క;
బొమ్మలకు కట్టెగుడ్డ
ముక్క; బట్టబద్దె. (<ప్రా.
పోత్తి, సం. పుత్రికా).

పొత్తు: స్నేహం; సహపంక్తి
భోజనం; వివాహ
సంబంధం.

పొదలు: వర్షిల్లు; కలుగు; విక
సించు; ప్రకాశించు;
పొంగు: విజృంభించు;
వ్యాపించు.

పొది: బాణాలపొది; ఖైర సాధ
నాలు ఉంచేతోలు సంచి;
మోపు, వరుస.

పొదుపు: మిత్రవ్యయం; వృద్ధి.
డబ్బు పొదుపు జనాభా
అదుపు.

పొన్న: బంగారం.

పొన్న: రోకలి మొ.వాటి
కొనలో అమర్చే లోహ
వలయం.

పొరలు, పొద్దు: అటునిటు
దొరలు; తిరుగు; ప్రవర్తిల్లు.
పొంతుదండాలు: మొక్కు
బడికినేలపై దొడ్లుతూచేతు
లుమోడ్చిచేసే దండాలు.

పొరి: చంపడం. పొరిగొను:
చంపు; నాశనంచేయు.

పారుగు: దగ్గర; పక్క; పక్కన ఉన్నది. ఇరుగు పారుగు: రెండు పక్కలఉన్నవారు. ఇరుగు పారుగుతో చెలిమి ఇంటికిబలిమి.

పాలకువ: జాడ, నూచన; చప్పుడు.

పాలతి, పాలతుక: స్త్రీ.

పాల, పాలను: మాంసం. పాల దిండి, పాలనుదిండి: మనుషులను చంపి వారిమాంసం తినేవాడు, రాక్షసుడు.

పాలికలను: యుద్ధభూమి.

పాలికేకలు: పంట పెరుగుదలకై 'పాలో' అని వేసే పెద్దకేకలు; పెద్దకేకలు.

పాలిమేర: ఊరిహద్దు.

పాలియు: చచ్చు; నశించు; పాడగు.

పాల్లు: గింజలేని ధాన్యం; తప్పు; అబద్ధం; నిస్సారం. పాల్లు మూట: అనత్యం.

పాసగు: నెరవేరు, సరిపడు; దొరకు; కలుగు; సాధ్యమగు; కలసిఉండు. పాసగు డుకాడు: మధ్యవర్తి బేరం కుదిర్చేవాడు.

పారుగు

పాలతి

పాలికేకలు

పాటం

పాజా

పోకిరి, పోకిరీడు: చెడ్డవాడు, తుంటరి.

పోటి: స్పర్థ; ద్వేషం; సాటి, సమానం.

పోటు: దెబ్బ, యుద్ధం; సముద్రపు సాంగు.

పోడిమి: అందం; మేలు; సుఖం; గౌరవం; సంపద; శక్తి; పరాక్రమం; రూపం; నడవడి.

పోడు: తుప్పలు పెరిగిన అడవి నేల, చిట్టడవి. పోడుగట్టు: అడవినేలలోని తుప్పలు మొ. వాటిని నరకి చదును చేయు. పోడుసేద్యం: పోడునేలలో చేసే వ్యవసాయం.

పోతరం: గర్వం, మదం. పోతర మెత్తు: గర్వించు. పోతరీడు: మదించినవాడు.

పోరాటం: యుద్ధం; జగడం.

పోరు: యుద్ధం; జగడం; కలహించు; పిల్లలు ఏడ్చు; ఎదిరించు. పోరుపెట్టు: ఆకలిచేగాని, బాధచేగాని పసి పిల్లలు ఏడ్చు.

పాజా: సైన్యం; పంక్తి; వరుస. (ఉర్దూ. ఫౌజ్).

పౌరుడు: పురంలో నివసించే
వాడు; ఒకదేశానికి చెందిన
వాడు.

పాష్టికం: శరీరానికి బలాన్ని కలి
గించేది. పాష్టికాహారం:
బలం కలిగించే తిండి.

ప్రకంపనం: ఎక్కువగా కదలిం
చునది.

ప్రకటన: వెల్లడిచేయడం; పది
మందికీ తెలిపడం.

ప్రకృతం: ఇప్పటివిషయం;
ఇప్పుడు.

ప్రఖ్యాతి: ప్రసిద్ధి, కీర్తి; పొగడ్త.

ప్రగతి: పురోభివృద్ధి.

ప్రజాస్వామ్యం: దేశపాలనలో
ప్రజలందరూ భాగంకలిగి
ఉండడం.

ప్రణాళిక: అభివృద్ధిని సాధించడా
నికి తయారుచేసిన
పథకం. పంచవర్ష
ప్రణాళిక.

ప్రతాపం: పరాక్రమం; శక్తి;
ఉత్సాహం; కాంతి;
వేడిమి.

ప్రతారణం: మోసగించడం.

ప్రతిఘటించు: ఎదిరించు.

ప్రతిజ్ఞ: ఏదైనా ఒక పనిని తప్పక చే
స్తానని గట్టిగా చెప్పడం.

ప్రతిప

ప్రతిమ

ప్రత్యక్షి

ప్రమద

ప్రతిప: ప్రతిజ్ఞ, శపథం; పోలిక
(సం. ప్రతిజ్ఞా).

ప్రతిపక్షం: ఎదిరిపక్షం. Opposi-
tion.

ప్రతిపాదనం: నిరూపించడం;
వివరించడం.

ప్రతిభ: వికసించే బుద్ధి.

ప్రతిమ: రాయి మొ. వాటితో చేసి
నబొమ్మ.

ప్రతివాది: వాదికి ఎదురు పక్షం
వ్యక్తి.

ప్రతిష్ఠ: కీర్తి; నిలకడ; గౌరవం;
దేవతా విగ్రహాలను
నిల్పడం.

ప్రతీకారం: పగతీర్చుకొనడం.

ప్రత్యక్షి: పోటీచేయువాడు; ప్రతి
వాది; శత్రువు.

ప్రదర్శనం: విశదంగా చూపిం
చడం.

ప్రబలు: వర్షిల్లు, అతిశయించు,
ఎక్కువగు.

ప్రబోధం: చక్కగా
బోధించడం.

ప్రమద: స్త్రీ. ప్రమదవనం:
ప్రమదావనం. అంతఃపుర
స్త్రీలు విహరించే ఉద్యాన
వనం.

ప్రమాణం: కొలత; హద్దు; సరి
యైన ఆధారం; శపథం.

ప్రమాదం: ఏమరిపాటు;
మిక్కిలిమత్తు; అపాయం.

ప్రయోగం: వాడుక; నాటకాదు
లను ప్రదర్శించడం; ఆచ-
రించడం. ప్రయోగశాల:
ప్రయోగాలు జరిపేచోటు,
Laboratory.

ప్రయోజనం: ఉపయోగం.

ప్రల్లదం: పరుషపుమాట; చెడ్డ
పని; పనికిరానిమాట. ప్రల్ల-
దుడు: చెడ్డవాడు; పాగరు
బోతు; దుండగుడు.

ప్రల్లదురాలు: దుష్టురాలు.

ప్రవచనం: అర్థం చెప్పి చక్కగా
వివరించడం.

ప్రవర్తనం: నడవడి.

ప్రవాసం: పరదేశ నివాసం.

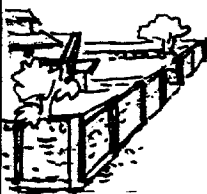
ప్రసంగం: చర్చావిషయం; ఉప-
న్యాసం. ప్రసంగించు:
ప్రస్తావించు; విస్తరించి
చెప్పు.

ప్రసన్నం: నిర్మలం; దయగలది;
సరియైనది.

ప్రసరించు: వ్యాపించు; పుట్టు;
ప్రవర్తించు.

ప్రసాదం

ప్రసారం

ప్రసంగం

ప్రసాదం

ప్రసవం: కాన్పు; బిడ్డ; పువ్వు;
పండు. ప్రసవించు: బిడ్డను
కను; పువ్వుపూచు.

ప్రసాదం: అనుగ్రహం; తేట
దనం; దేవతలకు నివేదించి
నది; పెద్దలుతినగామిగిలిన
అన్నం మొ.వి. ప్రసా-
దించు: దయతో ఇచ్చు.

ప్రసారం: వ్యాపింపజేయడం;
వ్యాపించడం; వెలువరిం-
చడం.

ప్రస్తుతించు: మిక్కిలి కొని
యాడు.

ప్రస్థానం: దండయాత్ర.

ప్రహరి: చుట్టుగోడ, ప్రాకారం;
కాపుదలకై ఊరుకోటు
మొ.వాటి చుట్టు తిరు-
గుతూ జాముజాముకూ-
గంటలుకొట్టేబంటు.

ప్రహసనం: పెద్దనవ్వు, పరి-
హాసం; హాస్య ప్రధానమైన
దృశ్యకావ్యం.

ప్రాచీనం: చాలాకాలంకిందటిది.

ప్రాణసంకటం: గొప్ప అపద.

ప్రాథమికం: మొదటిది; మును-
పటిది.

ప్రాధాన్యం: ప్రధానత్వం, గొప్ప
తనం.

ప్రాధేయపడు: వేడుకొను.

ప్రారంభించు: మొదలుపెట్టు.

ప్రాసాదం: రాజభవనం.

ప్రీయం: ఇష్టమైనది; ఎక్కువవెల
గలది.

ప్రియవచనం: ఇచ్చకపుమాట.

ప్రియదర్శనం: చూడడానికి
ఇంపైనది; సుందరం.

ప్రీతి: సంతోషం; తృప్తి; ప్రేమ;
స్నేహం.

ప్రెగ్గడ, ప్రగడ, ప్రగ్గడ, ప్రెగడ:
మంత్రి. ఎర్రాప్రెగ్గడ.

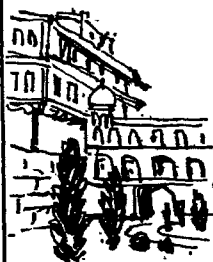
ప్రేలు: వదరు; చెడుమాట
లాడు. ప్రేలరి: వదరు
బోతు.

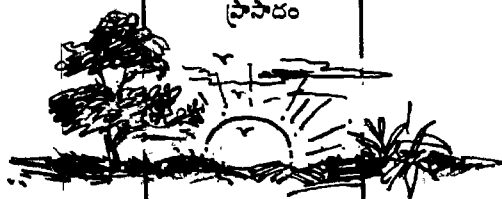
ప్రేలు

ప్రాధేయపడు

ప్రాసాదం

ప్రగ్గడ

ప్రేలు: కాలిపోవు; వేడిచేకాగి
బద్దలగు; భయంతో అదరి
పడు. (ప్రేలు: కాలు); వేగ
జేయు, ప్రేలుడ పదా
ర్థాలు.

ప్రాద్దు: నూర్చుడు; సమయం;
రోజు; పూట. ప్రాద్దులు:
ప్రసవదినాలు.

ప్రాచు: రక్షించు; పెంచు;
పాలించు.

ప్రాడ: సమర్థుడు; అధికుడు,
చతురుడు. చతురస్రీ.
(సం. ప్రౌఢ-).

ప్రాలు: పట్టణం; లోకం; స్థానం.
పెదప్రాలు, నిడుబ్రాలు,
అమ్మనబ్రాలు.

ఫ

ఫణం: పాముపడగ.

ఫరమానా: రాజశాసనం, ఉత్తర్వు. (ఉర్దూ. ఫర్మానా).

ఫలం: పండు; పంట; సరిణామం; ఫలితం, ఫలసాయం: పంట.

ఫలకం: పలక.

ఫాలం: నుదురు. ఫాలనేత్రుడు, ఫాలాక్షుడు: నుదుటిపై కన్నుగలవాడు, శివుడు.

ఫలకం

ఫాలం

ఫస్సునం

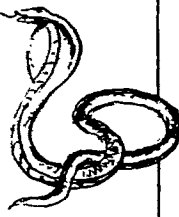
ఫణం

ఫరమానా

ఫలం

ఫూత్కారం

ఫిరాయిండు: మారు.

పుష్పసం: ఊపిరితిత్తి. పుష్పసం ధమని గుండెనుంచి చెడు రక్తాన్ని ఊపిరి తిత్తులకు తీసుకపోయే రక్తనాళం. పుష్పసనీర: ఊపిరితిత్తుల నుంచి మంచిరక్తాన్ని గుండెకు తీసుకుపోయే రక్తనాళం.

ఫూత్కారం: పాము బుస్సునుని బుసకొట్టడం.

ఫేరవం: నక్క.

ఫేష్యో: ఖజానా అధికారి (మరాఠీ. ఫీష్యో).

ఫేరవం

ఫేష్యో

బ

బంటు: సేవకుడు, ధరిచార
కుడు; శిష్యుడు; భక్తుడు..

బంటరి: శూరుడు.

బంటరికం: దాస్యం.

బంటుతనం: పరాక్రమం.

బంట్రోతు, బంట్రోతు:
(బంటు+రొతు) సేవకుడు;
శూరుడు.

బండరి, బండారి: ఖజానా అధి
కారి.

బండరు, బండారం, బండారు:
ఖజానా, కోశాగారం; డబ్బు
(<ప్రా. భాండా ఆర, నం.
భాండాగార-).

బండాటం. మూలిధనం;
నామిష్ట్యం.

బంట: వరుస; భోజనానికి
మూర్ఖునె వారి వరుస.
(<ప్రా. పంతి, నం. పంక్తి-).

బంద, బందా: లొంగిపోయి
నాడు.

బందాకోరు: స్వాధీనమైన
వాడు

బందీఖానా: చెరసాల.

బందిపోటు: ఆపి దోచు
కొనడం.

బందిపోటుదొంగ: దోపిడీ
దొంగ.

బందు: చుట్టుకొనడం; ఆపివే
యడం, దుకాణాలు మొ.
మూసివేయడం.

బందుగు, బందువు: చుట్టం,
బంధువు.

బందూకు: తుపాకి.

బందె: పశువులచెరసాల, బందెల
దొడ్డి.

బందోబస్తు: ముందు జాగ్రత్తగా
రక్షణ కోసం చేసిన
ఏర్పాటు; కట్టుదిట్టం
(<ఉర్దూ. బందోబస్తీ).

బక్క: అల్పం, నీచం; కృశించిన
వాడు. బక్కచిక్కు, బక్క-
టిల్లు: కృశించు.

బగ్గం: చెడినది, పాడై
నది (<ప్రా. భగ్గం, నం.
భగ్నం).

బమ్మ

బమ్మ: కోశాధికారి; నర్తకుడు
(< ప్రా. బేస్సు, సం.
త్రైశ్య-).

బమ్మెన: పైస్తాత; మోసం;
రింగు, గుర్తు (< ప్రా. పచ్చ
ద్దా, సం. ప్రచ్చన్న-).

బమ్మాయి: గర్భిణి..

బమ్మిగట్టు: కాలిబొమ్మ.

బమ్మగడ: క్షీణించినది;
బిడతనం.

బమ్మలు: మారు; మార్పు;
జవాబు. చేబడులు.

బమ్మిరులు: చెబిచివారు.

బమ్మం: అవమానం; అప
జయం; ఆపద (< ప్రా.
భమ్మం, సం. భమ్మమ్).

బమ్మకాడు: గాయకుడు; వీణ
వాయిచేవాడు; సంగీతం
నేర్పేపంతులు..

బమ్మకారం: గానం, సంగీతం.

బమ్మి: చిన్నదబ్బి.

బమ్మమా: చెక్కలు మొ. వాటికి
బెజ్జాలు వేసే పనిముట్టు.

బమ్మవనం: దైర్యం; పట్టుదల;
ఉత్సాహం.

బమ్మి: హద్దు; గీత; పక్క..

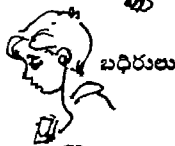
బమ్మిగోల: ఏనుగులను తోలే
వెదురు కర్ర.

బరిసె

బలశాలి

బధిరులు

బయకాడు

బరణి

బరమా

బస్తి

బరిసె: బల్లెం..

బలకరం: బలం కలిగించేది;
దృఢమైనది.

బలగం: బంధువర్గం; సేవకులు;
పైత్యం; గుంపు.

బలశాలి: బలం కలవాడు.

బలదూరు: దిగదుడుపు
(< ఉర్దూ బలదూర్).

బలా, బలారె, బళా, బళారె:
మెచ్చుకోవడం.

బలిమి: బలం; పరాక్రమం; బలా
త్కారం.

బలియుడు: బలవంతుడు,
శూరుడు; నమద్దుడు.

బల్లిదం: బలంగలది..

బల్లిదుడు: బలవంతుడు;
శూరుడు, గొప్పవాడు.

బలి, బలిర, బలిరా, బలిరే, బళి:
పొగడేమాట.

బవరం: యుద్ధం (< ప్రా. పహార,
సం. ప్రహార-).

బవరి, బవిరి: గుండ్రనిది (< ప్రా.
భమర, సం. భమర-).

బస: విడిది, నివాసం (< ప్రా.
బస, సం. వస, వాస-).

బస్తా: గోనెనంచి; ఒక కోలత.

బస్తీ: పట్టణం (< ఉర్దూ, బస్తీ,
సం. వనతి-).

బహిష్కారం: వెలివేయడం.

బహుమతి, బహుమానం:

గొప్పగౌరవం, కానుక.

బహువచనం: రెండు అంత

కంటేవస్తువులనుతెలిపేది.

బహుకారిండు: సన్మానించు;

బహుమతి ఇచ్చు.

బాకా: ఊదేవాద్య విశేషం.

బాకీ: అప్పు.

బాకు: కత్తి.

బాగాలు: వక్కలు, పోక

చెక్కలు.

బాజు: వరుస.

బాజుబండు: సందిట కట్టుకొనే

భూషణం.

బాట: దారి; ప్రదేశం.

బాటసారి: దారినడచేవాడు.

బాడిగ, బాడుగ: అద్దె, కిరాయి,

జీతం. (<ప్రా. భాడగ,

సథ. భాటక-).

బాడిస: కొయ్యలుచెక్కే పని

ముట్టు.

బాడువ: పల్లపునెల.

బాన: పెద్దకుండ, పాత్ర (<ప్రా.

భాణ, సం. భాజన-).

బానసం: వంటసాల; వంట,

(<ప్రా. మహాణసం, సం.

మహానస-).

బహుమతి

బార

బాకా

బాజు

బాట

బావి

బాడిస

బాన

బానట

బాపురే: మెచ్చుకొనడం, ప్రశంసార్థకం.

బాము: పుట్టుక; కష్టం (<ప్రా. భవ, సం. భవ-).

బారా: అడ్డంగా చాచిన రెండు చేతులతోడి రొమ్ము కొలత

బారా: వన్నెండు. (<ప్రా. బార హ, సం. ద్వాదశ-).

బారు: వరుస; బంతి; గుంపు; పొడుగైనది బారులుదీరు: వరుసగా ఏర్పడు.

బారువ, బారువు: ఇరవైమణు గులతూకం.

బాలకుడు: పదారేళ్ళలోపు వయస్సుగల అబ్బాయి.

బాలిక: చిన్నవయస్సుగలది; ఆడపిల్ల.

బావి: మెట్లనూయి; చెరువు (<ప్రా. వావి, సం. వాపీ).

బాస: మాట; శపథం, ఒట్టు; ఒడంబడిక, ప్రతం (<ప్రా. భాసా, సం. భాషా-).

బాసట: తోడు, నహాయం (<ప్రా. పాసట్ట, సం. పార్షత్త-).

బాహుత్తరి: డెబ్బైరెండు (<ప్రా.
బాహుత్తరి, సం,
ద్విసప్తతి).

బాహుటం: బయట పడినది;
బహిరంగం.

బింకం: గర్వం, బిగువు, పట్టు
దల.

బింగీలు: గుంజిళ్ళు.

బిందువు: చుక్క, బొట్టు,
సున్న. అర్థబిందువు: అర
సున్న. పూర్ణబిందువు:
నిండుసున్న.

బిందె: సన్నటిమూతిగల
ఠోహపాత్ర.

బికారి: దరిద్రుడు; భిక్షుకుడు;
అసమర్థుడు (<ప్రా.
భిక్వారి, సం. భిక్షకారి-).

బిచ్చం: తిరిపెం, భిక్ష. (<ప్రా.
బిచ్చా, సం. భిక్ష) బిచ్చ
గత్తె, బిచ్చగాడు, బిచ్చ
మెత్తు.

బిడారం, బిడారు: నివాసం,
శిడిచి వర్తకుల గుంపు..

బియ్యం: సగ్గు, (<ప్రా. వీడా,
సం. వీడా).

బిన: మీటు, యంత్రపుకీలు.

బిగం: తాళం..

బిగపుచెవి: తాళపుచెవి.

బీట: పగులు. బీటలుతియు,
బీటలుపోవు: పగులు, బద్ద
లగు.

బీటిక: బీట, పగులు.

బీడు: దున్ననినేల, బంజరునేల.

బీతు: భయం (< సం. భీత:).

బీతుగొను: భయపడు.

బుంగ: చిన్నమూతిగలకుండ.

బుగ్గ: చెక్కిలి, చెక్కిలి ఠోపలి
భాగం.

బుగ్గ: ఎల్లప్పుడు నీరుపైకి
ఉబికిచోటు; నీటిబుడగ.

బుజ్జగ(వ)ము: ఉపలాలనం,
బుజ్జగించు.

బుడతకాళిలు: బుడతకాల్
(పోర్చుగీసు) దేశంనుంచి
దిగుమతైనబట్టలు.

బుడుగు: పొట్టి.

బుడుత: చిన్న, లేత; బాలిక;
బాలుడు. బుడుతడు:
పిన్నవాడు.

బువ్వ, బువ్వం: అన్నం,
భోజనం; సహభోజనం.

బువ్వంబంతి: పెళ్ళివారు
కలిసి భోజనంచేయడం. (<
ప్రా. భోవ-, సం. భోగ-)

బూటకం: మోసం; అబద్ధపు
మాట.

బూమె: మోసం, వంచన;
మాయమాట, అబద్ధం;
మారువేషం (< ప్రాచీన
మియా, సం. భూమికా).

బెట్టిదం: తెగువ; గర్వం;
క్రూరం; పరుషవచనం.
బెట్టిదుడు: క్రూరుడు;
శూరుడు. బెట్టిదురాలు:
కఠినురాలు.

బెట్టు: బింకం; అతిశయం;
గర్వం.

బెడద: కష్టం; చిక్కు; గొడవ;
నింద.

బెల్లి: మోసం. బెల్లించు: మోస
పుచ్చు; ముఖస్తులిచేయు.
బెల్లింపు: ఉబ్బించడం;
అతిగా పొగడడం.

బేడలు: పొట్టుతీసిన కాయ
ధాన్యాలపప్పు. కందిబేడలు,
సెనగబేలు మొ.వి.

బేడా: గర్భాలయం చుట్టూ
ఉండేమండపం.

బేడిగె: పన్ను.

బేరం: కొనుగోలు అమ్మకాలకు
సంబంధించినది;
వాణిజ్యం. బేరమాడు, బేర

బేహరం

బొంది

బొక్కన

బొత్తి

బొమ్మ

సారం. బేరి: వర్తకుడు-
చూ. బేహరం.

బేసి: సరిసంఖ్య కానిది. 1, 3, 5
మొ.వి. (< ప్రా.విసమ-,
సం.విషమ-).

బేహరం: క్రయ ఏకరయ
వ్యాపారం. (< ప్రా.వవహార-,
సం.వ్యవహార-.)

బొంకు: అబద్ధమాడు; అబద్ధం;
తప్పు.

బొంది: శరీరం.

బొందు: దారం; గింజపట్టుని
పైరు.

బొక్కణం: బొక్కెన, బకెట్;
విభూతి సోనుకునెనంచి;
జోలె; తాంబూలపుతిత్తి.

బొక్కనం: ఖజానా, కోశా
గారం; పెట్టె; మూల.

బొక్కెన: నీళ్ళుతోడే సాధనం;
గుర్రంనోటికి తగిలించే
దాణానంచి.

బొట్టె: కొడుకు; కూతురు.

బొత్తి: దొంతి, దొంతర.

బొప్పి: దెబ్బతగలడంవల్ల కలిగే
బుడిపి.

బొబ్బరలు: అలనందలు.

బొమ్మ¹: చిత్రం; ఆటబొమ్మ.

బొమ్మ²: బ్రహ్మ. (<ప్రా. బంభ-, సం. బ్రహ్మన్).

బొమ్మ³: కనుబొమ్మ, బొమ్మ ముడి (<ప్రా. భుముల-, సం. భూః).

బొమ్మరం: బొంగరం (<ప్రా. భమ్మర-, సం. భమరక-).

బొరియ: కన్నం, కలుగు; గొయ్యి; పుట్టు.

బొరుగులు, బోరులు: మరమ రాలు.

బోకి: ముక్కలైన మట్టిపాత్ర; జలగడుగు రోనె.

బోగం: సోభ్యం; వెల (<ప్రా. భోగ-, సం. భోగ-).

బోద: పక్షి మొదలైనవాటివల్ల బోదడు: బాలుడు. (<సం. పోతః).

బోదె: స్తంభంమీది భాగం; చెట్టు బోదె.

బోనం: అన్నం, ఆహారపదార్థం; దేవతలకు పెట్టేవేద్యం. (<ప్రా. భోణం, సం. భోజన-), బోనకత్తె: వంటలక్క. బోన పుట్టిక: అన్నముంచేగంప.

బొను: పెంపుడు జంతువులు ఉండడానికి చుట్టు కమ్ముల మర్చి చేసినపెట్టె; కూర

బొమ్మరం

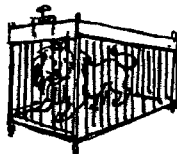
బొరియ

బ్రహ్మముడి

బ్రహ్మి

బొను

మృగాలను పట్టిబంధించడానికివాడేకపటయంత్రం.

బోర: రొమ్ము; కడుపు.

బోరెం: దూది మొ.వాటి మూట.

బోసి: నోటిలోపళ్ళు లేనిది; అలంకారం లేనిది. బోసి నోరు, బోసిమెడమొ.వి.

బ్రదిమి, బ్రదుకు: జీవనోపాయం; జీవితకాలం.

బ్రతుకు: జీవించడం; జీవించు; బ్రదుకుతెరువు;

జీవనంచేసే మార్గం, వృత్తి.

బ్రహ్మముడి: పెళ్ళి సమయంలో వధూవరుల వస్త్రాల కొంగులను చేర్చి పురోహితుడు వేసేముడి.

బ్రహ్మరథం: బ్రాహ్మణులు మోసే పల్లకి, రథం మొ.వి.

బ్రహ్మరథంపట్టు: గొప్పగా గౌరవించు.

బ్రహ్మర్షి: బ్రహ్మతత్త్వం తెలిసిన ఋషి.

బ్రహ్మలిపి: బ్రహ్మరాత, ఎవరికీ తెలియనిలిసి

బ్రహ్మస్వం: బ్రాహ్మణుల బాగం.

బ్రహ్మస్త్రం: గొప్పశక్తిగల బాణం. తిరుగులేనిది.

భ

భంగం: అవమానం; చీలిక, కోత; భ్రష్టత. ఓడిపోవడం. భంగపడు: అవమానం పొందు. భంగపరుచు: అవమానించు.

భగీరథుడు: స్వర్గం నుంచి గంగా నదిని భూమికి తెచ్చిన ఒక రాజు. భగీరథ ప్రయత్నం: గొప్ప ప్రయత్నం.

భజనం: పూజ, ఆరాధన; చుట్టూచేరి ఎక్కువగా పొగడడం.

భరతంశిట్టు: అంతుతేల్చు.

భవనం: ఇల్లు; పుట్టుక.

భాండాగారం: నరకులు నిలువ చేసే గది.

భిన్నత్వం: వేర్వేరు లక్షణాలు అలవాట్లు కలిగి ఉండడం.

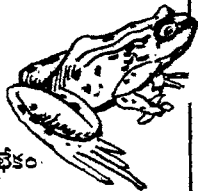
భిన్నత్వంలో ఏకత్వం మన ప్రత్యేకత.

భీతి: భయం. దైవభీతి; పాపభీతి.

భూతం: పిశాచం; గడచిన కాలం.

భూమిక: మారువేషం; వేషం.

భూషణం: నగ, అలంకారం; సాగడ్డ.

భేకం

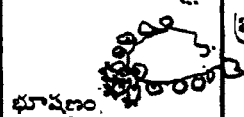
భజనం

భ్రమణం

భ్రమరం

భూషణం

భృగుపాతం: కొండమీది నుంచి దూకి ప్రాణాలర్పించడం, ఒక రకం మొక్కుబడి.

భృత్యుడు: పోషించదగినవాడు; సేవకుడు.

భేకం: కప్ప.

భేదనం: చీల్చడం; విడదీయడం; విరోధం పుట్టించడం, కలతలు కలిగించడం.

భేదం: తేడా, తారతమ్యం; మార్పు; నాల్గు ఉపాయాలలో మూడవది, శత్రుపక్షం వారిలో పరస్పర విరోధం పెట్టడం.

భేషజం: ఆరోగ్యకరం; రోగాలు పోగొట్టేది, మందు; అహంకారం.

భ్రమ: కోరిక; గుండ్రంగా తిరగడం.

భ్రమణం: తిరగడం; కదలిక; ఘటకు.

భ్రమరం: తుమ్మెద.

భ్రాంతి: పొరపాటు; తప్పు అభిప్రాయం; కోరిక.

భ్రాత: సోదరుడు.

మ

మంకు: మొండితనం,

మూర్ఖత్వం; అవివేకి.

మంగలం: వేపుడుపెనం.

మంగలం: క్షేమం; శుభం; శుభ
సమయం.

మంగళమాత్రం: తాళిబొట్టు.

మంగళహారతి: శుభకరమైన
ఆరతి.

మంచె: పాలాలలో కట్టిన ఎత్తైన
చప్పరం (< ప్రా.
మంచియా, నం. మంచె).

మంజన, మందసం: చిన్నపెట్టె
< ప్రా. మంజసా, మంజా
సా, నం. మంజాసా).

మంట: అగ్నిజ్వాల; కోపం;
కాలడంవల్ల కలిగే నొప్పి.

మంటగలియు: చెడిపోవు.

మంటమారి: కోపవ్యభావం కల
వ్యక్తి

మంటినూనె: మంటినుంచి
తీసిన చమురు, కిరననా
యిలు.

మండ

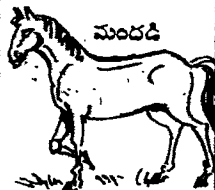
మండి

మంచె

మంద

మందడి

మండ: చిన్నకొమ్మ.

మండ: చీలమండ; మనికట్టు.

మండలం: దేశ విభాగం; 40
రోజుల కాలం; గుంపు;
సూర్యచంద్రుల బింబం.

మండలికుడు: చిన్న దేశభాగా
నికి పాలకుడు.

మండి: దుకాణం; బజారు.

మంతనం: రహస్య ఆలోచన;
ఏకాంతం (< ప్రా. మంతనా-
నం. మంత్రణమ్).

మంతరం, మంత్రం: కాన్పునకు
నంబంధించిన జ్ఞానం.

మంతరసాని, మంత్రసాని:
సుఖంగా కాన్పుజరిపే
ఉపాయంతెలిసిన స్త్రీ.

మంతి: ప్రసంగం; ప్రస్తావన.
మాటామంతి.

మంతరి, మంతు: మంత్ర, ఆలో
చన చేప్పేవాడు. (< నం.
మంత్రీ).

మంద: ఆవులు మొ. వాటి
గుంపు.

మందవట్టు: పశువులు వుండే
చోటు.

మందడి: గుర్రం; గుర్రపుసాల
< ప్రా. మందురా, నం.
మందురా).

మందబుద్ధి: తెలివితక్కువవ్యక్తి.
మందం: బలుపు; దళసరి; లావై
నది.

మందల¹: జీవనం; ప్రాణం.
మందల²: మేర, హద్దు; సమీపం;
దారి; రీతి, విధం.

మందలవిడుచు: ప్రాణంతో
విడిచిపెట్టు.

మందలించు: చీవాట్లుపెట్టు,
హెచ్చరించు; నిర్ధారణచేసి
చెప్పు; ఆజ్ఞాపించు.

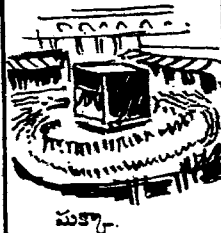
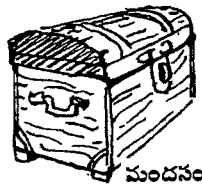
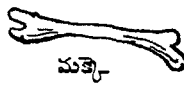
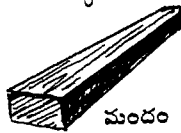
మందలించు: చీవాట్లుపెట్టడం.
మందనం: పెద్దపెట్టె (< ప్రా.
మంజుసా, మంజూసా, సం.
మంజూషా).

మంపు: మత్తు; మిడిసిపాలు.

మకరం: మొసలి, 12 రాసులతో
ఒకటి.

మకుటం: కిరీటం; శతకపద్యా
లతో చివరవచ్చే పదం
-భాస్కరా, సుమతీమొ.వి.

మక్కా, మక్కా: అరేబియాదేశం
లోని ఒక పట్టణం; పైగం
బర్ మొహమ్మద్ జన్మ
స్థానం; ముస్లింల పవిత్ర
యాత్రాక్షేత్రం.

మక్కి: ఈగ (< ప్రా. మక్కి-
సం. మక్కికా).

మక్కికిమక్కిగా: ఉన్నదున్న
ట్లుగా.

మక్కు: చచ్చు; రూపుచెడు;
కృశించు.

మక్కించు: చంపు; చెరుచు;
గెల్పు.

మక్కువ: ప్రేమ; మైత్రి;
వాత్సల్యం.

మక్కె: ఎముక. ఖక్కెలు
విరుచు.

మచ్చరం: ఈర్ష్య; పగ; పట్టు
దల; పోటీ (< ప్రా. మచ్చర-
సం. మత్పర).

మచ్చరించు: పోటీచేయు;
ద్వేషించు.

మచ్చిక: ప్రేమ; చనవు;
స్నేహం.

మచ్చు¹: మిద్దె; డాబా.

మచ్చు²: ఆకర్షించు; మచ్చు
మందు.

మచ్చు³: ఒరగట్లు, బంగారు
వన్నె పరిశీలించడంలో ఉప
యోగించే గీటురాయి; ఉదా
హరణ.

మచ్చెం: చేప (< ప్రా. మచ్చ, సం. మత్స్య-).

మజిలీ: విడిది; దూరప్రయాణంలో ఆగేచోటు.

మజ్జనం: స్నానం; మునగడం (< ప్రా. మజ్జణం, సం. మార్జనం).

మట్ట: అవులు మొ. వాటితోక; తాటి చెట్టు మొ. వాటి కమ్మ.

మట్టు: తొక్కు; అణగదొక్కు; బాధించు; పడవేయు; ప్రదేశం; మేర.

మడక: నాగలి.

మడమ: చీలమండకిందిభాగం.

మడవ: పాదులకు నీరు పారే కాలువ.

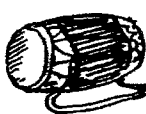
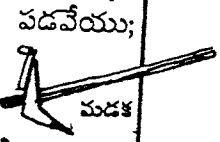
మడి: మాగాణి పొలంలోని కయ్య; పొలం; మడి వస్త్రం; మడిమాన్యలు.

మడినంచి: మడి బట్టలుంచు కునే నంచి.

మడుగు: అణగు; వంగు.

మడుగు: తెల్లటిబట్ట; కుభ్రత.

మడుగు: కొలను; నరన్న.

మడుగు: రెట్టి. కోటిమడుగులు: కోటిరెట్లు.

మతం: అభిప్రాయం; నమ్మినది; ఉపాయం; జ్ఞానం; దేవునిపై నమ్మకం

మతి: బుద్ధి; కోరిక.

మతిభ్రమ: పొరపాటు.

మతిమంతుడు: తెలివిగలవాడు.

మత్కుణం: నల్లి.

మత్స్యం: చేప.

మథనం: కవ్వంతో చిలకడం.

మదం: గర్వం; మత్తు.

మది: బుద్ధి; మనస్సు (< ప్రా. మది-, సం. మతి:).

మదింపు: అంచనా, ఇంత అని వెల మొ. వాటిని ఊహించడం.

మదుపు: పెట్టుబడి.

మద్దతు: తోడ్పాటు.

మద్దెల: మృదంగం (< ప్రా. మద్దల, మద్దలా, సం. మద్దలం).

మద్యం: కల్లు; సారాయి.

మధురం: తీయనిది; ఇంపైనది.

మధువు: తేనె; పంచదార; కల్లు; తీపి.

మధ్య: నడుమ.

మధ్యం: నడిమిది; మధ్యభాగం.

మనవి: విజ్ఞప్తి.

మనువు: జీవనం; నడత; వివాహ సంబంధం

మనోహరం: అందమైనది; ఇంపైనది.

మన్నన: గౌరవం; నియమం; ఆదరం.

మన్నించు: ఆదరించు; గౌరవించు, క్షమించు (<ప్రా. మణ్ణణం, సం. మాన్య-).

మన్నిక: ఎక్కువకాలం ఉండడం.

మప్పు: మరపు; అలవాటు చేయు.

మబ్బు: మేఘం; చీకటి; తెలివి లేనితనం.

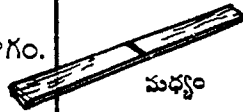
మభ్యపెట్టు: మోసంచెయు; తెలివిగా తప్పించు.

మమత: ప్రేమ; మమకారం.

మయూరం: నెమలి.

మర: కీలు; తిరుగుడుచీల; యంత్రం.

మరమేకు: తిరుగుడుచీల, స్క్రూ. మరగు: అలవాటు పడు; మచ్చికపడు; లొంగి పోవు; కోరుకొను.

మధ్యం

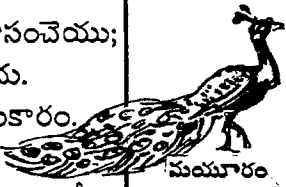
మరుగుజ్జు

మం

మబ్బు

మయూరం

మశకం

మరమేకు

మరలు: వెనుకకు తిరుగు.

మరియాద: మర్యాద; నియమం; సంప్రదాయం; కట్టుబాటు (<సం. మర్యాదా).

మరుగుజ్జు: పొట్టివ్యక్తి; గూను గలవ్యక్తి.

మరుడు: మన్మథుడు (<ప్రా. మార, సం. మారక, స్మరక).

మరులు: ప్రేమ; పిచ్చి; అజ్ఞానం.

మర్యాద: హద్దు; నీతి; న్యాయ మార్గం; గౌరవం.

మల: కొండ; అడవి. ఎర్రమల, తిరుమల.

మలచు: విగ్రహాలను చెక్కు; దిద్దు; తయారుచేయు.

మల్లగుల్లాలు: వాదులాడడం.

మళిగ, మళిగె: అంగడి.

మశకం: దోమ.

మనక: కొద్ది నలుపు; మునిచీ కటి. మనక వెలుతురు.

మననం: శ్మశానం (<ప్రా. మసాణం, సం. శ్మశానమ్).

మసలు: ఆలస్యంచేయు; వెనుకకు తిరుగు.

మసాలా: తాళింపుసామాను.

మసాలాగారె.

మసీదు: ముస్లింల ప్రార్థనా
మందిరం.

మసూచి: స్పృటకం; అమ్మవారి
జబ్బు.

మస్తా, మసలు: మురికి.

మస్తా: నమ్మద్ది; మత్తు.

మహత్తు, మహత్వం: గొప్పది;
పవిత్రమైనది; బలం.

మహనీయుడు: గొప్పవాడు.

మహలు: మేడ (< ఉర్దూ.
మహల్).

మహాత్ముడు: గొప్పకీర్తి
కలవాడు; ఘనత చెందిన
వాడు; పుణ్యాత్ముడు.
గాంధీమహాత్ముడు.

మహాభాగుడు: గొప్ప భాగ్య
శాలి; చాలపవిత్రమైనవాడు;
కీర్తిమంతుడు.

మహావీరుడు: జైనమత స్థాప
కుడు; గొప్పశూరుడు.

మహి: భూమి.

మహిళ: స్త్రీ.

మహిషం: దున్నపోతు.

మహిషి: ఎనుం, గేదె, బర్రె.

మహీధరం: కొండ.

మసీదు

మసూచి

మహిళ

మహాత్ముడు

మహిషం

మహిషి

మహీపతి: రాజా.

మాగాణం: రాజ్యం; దేశం.

మాగాణి: నీటి ఆధారంతో
పండే పొలం; పల్లపు భూమి.
మాతరపితలు, మాతాపితలు:
తల్లిదండ్రులు.

మాతామహి: తల్లి తల్లి,
అమ్మమ్మ.

మాతామహుడు: తల్లితండ్రు.

మాతృభాష: తల్లిభాష.

మాదిరి: నమానం; పోలిక;
పద్ధతి. (< సం. మాతృకా).

మాదిరిసేయు: పోల్చు.

మానవుడు: మనుష్యుడు.

మానవి: స్త్రీ.

మానవం: మనుష్యులకు సంబం
ధించినది.

మానవత, మానవత్వం: సాటి
మనుష్యులను
ఆదరించడం.

మానికం: మాణిక్యం (< ప్రా.
మాణిక్యం, సం.
మాణిక్య-).

మానికె: ఒక కొలత. (< ప్రా.
మాణీ, సం. మానికా).

మానిసి: మనిషి (< ప్రా. మాణున
-, సం. మానుష-).

మాన్యం: పన్ను లేకుండ
కవులకు, పండితులకు
పూజ్యులకు రాజులు మొ.
వారు ఇచ్చిన భూమి.

మారాం: పెంకెపట్టు.
మారాంచేయు: ఏదైనా కావాలని
చిన్నపిల్లలు పట్టు
పట్టు.

మార్గం: దారి; ఉపాయం;
పద్ధతి.

మార్గదర్శకం: దారిచూపిం
చేది; ఆదర్శం.

మార్జాలం: పిల్లి.
మార్జవం: నెమ్మది; మెత్తదనం.

మార్చలం: శత్రుసైన్యం.
మాల: దండ; వరుస.

మాలకరి: పువ్వుదండలు కట్టే
వ్యక్తి.

మాలిమి: చనవు, ఎక్కువ
పరిచయం; వాత్సల్యం.

మాలిమి: ఓడనడవేవాడు.
మాలిగ: మేడ; మిద్దెటిల్లు.

మావటిడు, మావతుడు: ఏను
గును నడవేవాడు (< ప్రా.
మహామత, సం. మహామా

త్ర-).

మావి, మావిడి: మామిడిచెట్టు.

మాసం

మారాంచేయు

మార్జాలం

మాల

మావటిడు

మామిడి

మాసం: ఒక కొలత, రెండు
న్నరచిన్నాలయెత్తు (< ప్రా.
మాస, సం. మాష).
మాసం: నెల; చంద్రుడు.

మించు: ప్రకాశించు; పెరుగు;
జయించు; మెరపు; కిరణం.

మిడిమేలం: గర్వం.

మిడిసిపడు: పైకివిగురు;
గర్వించు.

మిడిసిపాటు: గర్వం.

మిడుత: శలభం, పంటలు పాడు
చేసే పురుగు. మిడుతల
దండు.

మిణుగురుపురుగు: చీకటిలో
తళతళమెరిసే పురుగు.

మితం: పరిమితిగలది.

మితి: గడువు; హద్దు; కొలత;
మితిమీరినఖర్చు.

మిత్తి: మృత్యుదేవత; చావు
(< సం. మృత్యు).

మిత్రుడు: స్నేహితుడు.

మిత్రభేదం: స్నేహాన్ని చెడ
గొట్టడం.

మిత్రలాభం: స్నేహితులను
సంపాదించు కోవడం;
మిత్రులవల్ల కలిగే మేలు.

మిన్న, మిన్నా: మంచిది;
ఎక్కువ.

మిన్ను: ఆకాశం. కన్నా
మిన్నాకనిపించదు: కిందా
మీదాకనపడదు.

మిన్నేరు: ఆకాశగంగ.

మిరాసి: వంశపరంపరగా వచ్చే
హక్కు (< ఉర్దూ. మీరాస్)
మిరాసిదారు

మిరియం: మిరియపుగింజ
(< ప్రా. మిరిలం, సం. మరీ
చమ్).

మిసిమి: కాంతి; వెన్న; సంపద;
నున్ననిది.

మిసుకు: కదలు; భయపడు.

మీనం, మీను: చేప.

ముంగిలి: వాకిటికి ఎదురుగా
ఉండే ప్రదేశం; అంగణం;
ముంగిటి నిధానం: ఎదుట
నున్న సంపద; ముంగిటి
ముత్యం: ఎదుటనున్న
ముత్యంవంటిది.

ముంజి: దర్బల మొలతాడు.

ముంజె: లేత తాటికాయలోని
గిజారు. తాటిముంజెలు.

ముందంజ: ముందడుగు.

ముక్కిడి: ముక్కులేని వ్యక్తి

ముక్తాయింపు: ముగింపు.

ముఖముఖి: సమక్షంలో.

ముచ్చ: స్పృహలేకుండడం;
తెలివి తప్పడం; ముచ్చము
డుగు; చేష్టలు లేకుండు
(< ప్రా.ముచ్చా,
సం.మూర్ఖా).

ముచ్చట: కోరిక; ప్రేమ; వార్త;
కులాసాగా చెప్పుకునే
మాట; వేడుక; అచ్చట
ముచ్చట.

ముచ్చిక: టెంకాయ మొ.వాటి
తొడిమ కింది బిళ్ళ.

ముచ్చిలికా: ఒడంబడికవ్రతం.

ముతా: కొన్ని పల్లెల గుంపు;
గుంపు; (< ఉర్దూ.ముతా).

ముడుపు: డబ్బు; డబ్బు
మూట; దేవతలకైముడుపు
గట్టిన సాము.

ముత్తెం, ముత్తియం, ముత్యం:
ముత్యం (< ప్రా.ము
త్తియం, సం.మౌక్తికమ్).

ముదం: సంతోషం.

ముదల: ఆజ్ఞ; లక్ష్యం.
ముదలించు; ఆజ్ఞాపించు;
ఎదిరించు; ప్రశ్నించు.

ముది, ముదిమి: ముసలితనం.
ముదియు; ముసలితనం
పొందు; నడలిపోవు.

ముద్రణం: అచ్చుపని; ముద్రించిన ప్రతి; ముద్రణాలయం: అచ్చువేసే చోటు; ముద్రాక్షరం: ముద్రవేసిన అక్షరం; ముద్రారాక్షసం: అచ్చువేయడంలో దొర్లిన తప్పు.

మునుం: నరుస; ఎదురు; ఎదుటి భాగం.

మున్నరక (మున్ను + అరక): తొలిదుక్కి.

మున్నీరు (మున్ను + నీరు): మొదటి నీరు, సముద్రం.

మున్ను: పూర్వం; మొదలు. ముప్పిడి (మూడు + పిడులు): ఒక విధమైన బాకు.

ముప్పిరి (మూడు + పిరులు): మూడుపిరులు గలది; ముప్పిరి; ముప్పిరిగొను: ఎక్కువగు.

ముప్పు: ముసలితనం; ఆపద; హాని.

ముబ్బడి: ముమ్మడి; మూడు రెట్లు; ముమ్మడి: మూడవ. ముమ్మరం: అధికం; తీవ్రం; సాంద్రత.

ముమ్మొన: మూడు మొనలు కలిది, ముమ్మొనవాలు: త్రిశూలం.

మురళి

మునుం

ముళ్ళపంది

ముసుగు

ముమ్మొన

ముస్తాబు

ముమ్మొలు (మును + మోలు): మూర్ఖులలో మొదటివాడు.

మురళి: పిల్లంగోవి.

మురిపెం: ముద్దు; సంతోషం; చక్కదనం.

ముల్లియ, ముల్లె: మూలు; వెల, విలువ (< ప్రా. ముల్లియ, సం. మూల్యక).

ముళ్ళపంది: ఒళ్ళంతా ముళ్ళపండ్ల అడవి పంది. ఏడుపంది.

మువ్వన్నె: మూడు వన్నెలు (రంగులు) గలది; మువ్వన్నెజెండా.

ముష్కరుడు: చెడ్డవాడు; దీనుడు; మూర్ఖుడు.

ముష్టి: పిడికిలి; పిడికెడు బియ్యం; బిచ్చం. ముష్టివాడు: బిచ్చగాడు.

ముసుగు: ఒంటిపై కప్పుకునే వస్త్రం; అడ్డు.

ముసురు: ఎడతెగనివాన.

ముస్తాదు, ముస్తీదు: తయారు కావడం, సంసిద్ధం (< ఉర్దూ. ముస్తాద్).

ముస్తాబు: అలంకరణం.

ముహూర్తం

ముహూర్తం: కొద్ది సమయం;
48 నిమిషాల కాలం; ఏదైనా
వేడుకకు నిర్ణయించిన
సమయం.

మూక: గుంపు; సైన్యం.

మూర: రెండుజేనల కొలత.

మూర్ఛుడు: తెలివితేనివాడు;
ఎవరు ఎన్నివిధాల చెప్పినా
విననివాడు.

మూర్ఛ: తెలివికోల్పోవడం.

మూల: కొప్పు.

మూల: విదిక్కు; రెండు
దిక్కుల మధ్య గలది;
కోణం; గొంది; చాటైన
తావు.

మూలం: మొదటిది; ఆధారం;
చెట్లవేరు; కింది భాగం;
కారణం.

మూలగ. మూలుగు: ఎవలకల
మూల ఉండే మాంస
కారం.

మూల్యం: వెల; పెట్టుబడి
ధనం.

మూషికం: ఎలుక.

మృగం:

జంతువు; అడవి జంతువు.

మృగతృష్ణ: ఎండమావులు.

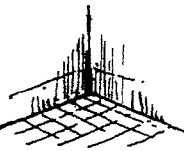
మృగనాభి: కన్నూరి.

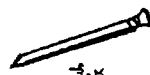
మృదంగం

మెట్టు

మూల

మేకు

మేయ

మూషికం

మృగనాభి

మృగ్యం: వెదకదగినది; లేనిది.

మృదంగం: మద్దెల.

మృదువు: మెత్తనిది; మంచిది.

మొండుగా: ఎక్కువగా.

మెక్కు: ఎక్కువగా తిను.

మెట్టపంట: వర్షాధారంతో
పండే పంట.

మెట్టు: తొక్కు; అణగదొక్కు;
(అడుగు) పెట్టు; తిరుగు;
ప్రవేశించు; సోపానం; పాద
రక్ష. మెట్టిన ఇల్లు: అత్తవా
రిల్లు.

మేకు: ఇనుం మొ. వాటితో చేసిన
చీల, ఏకు మేకైనది.

మేదకుడు: వెర్రిబాగులవాడు.

మేధ: తెలివి; బుద్ధి. మేధావం
తుడు: గొప్ప తెలివిగల
వాడు.

మేను: శరీరం; పుట్టుక; పక్క;
మేనుమరచు: పరవశమగు.

మేయు: పశువులు మొదలైనవి
గడ్డినిభక్షించు. మేత: పశుప
క్షల ఆహారం.

మేర: హద్దు; దూరం; క్రమం;
న్యాయం (< ప్రా. మేరా, నం.
మర్యా), మేరమీరు: హద్దు
దాటు.

మేలం: పరిహాసం. మేలమాడు:
గేలిసేయు, పరిహాసించు.

మేలిమి: శ్రేష్ఠత; ఆధిక్యం;
(ప్రేమ; మంచిబంగారం).

మేలు: గొప్పతనం; ఉపకారం;
సుఖం; లాభం; శుభం;
(శ్రేయస్సు; అందం; సారం;
మంచిది. మేలుబంతి: విద్యా
ర్థులువరవడిదిద్దేఒజ్జుబంతి,
వరవడి.

మేషం: గొర్రె; మేషరాశి. మేషి:
ఆడుగొర్రె.

మైకం: మత్తు.

మైత్రి: స్నేహం; దయ.

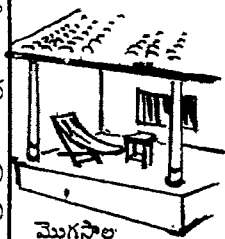
మైదానం: బయలు నేల. గంగా
సింధుమైదానం.

మైనం: తేనెతీయగా మిగిలిన
జిగురు (<ప్రా. మయణం,
నం. మదనం), మైనపు
జిడ్డు: మైనపు గుడ్డు. మైనపు
వత్తి: మైనంతో చేసిన వత్తి.

మైల: మురికి; చీకటి; మురికి
గుడ్డు. మైల సంత: చేపలు
మొ, అమ్మే సంత.

మైలారు: క్షై నంప్రదాయంలోని
ఒక స్థానిక దేవత. మైలారి:
మైలారు దేవుని పూజించే
వాడు.

మొకం(గం): -ముఖం (నం.
ముఖమ్).

మొక్క¹: మొలక; చిగురు;
మొక్కామోడా

మొక్క²: మొద్దుబారిన మొన;
మొనచెడినది. మొక్కపడు:
చెడు. మొక్కపరచు: అవ
మానించు; చెరుచు. మొక్క
పాటు: అవమానం; పరా
భవం.

మొక్కబడి: మొక్కు తీర్చు
కోవడం. మొక్కుబడిగా:
తప్పదన్నట్లుగా.

మొగం: నోరు; ముఖం; ముందు
భాగం(<నం. ముఖమ్).

మొగమోటం, మొగమోటమి:
సంకోచం (మొగము + ఓ
టమి).

మొగసాల, మోసాల: ఇంటి
ముందు చావడి (<నం.
ముఖశాలా).

మొగిలు, మొగులు: మేఘం.
మొగిలుదారి: ఆకాశం.

మొట్టు: పిడికిలితో తలపై
పొడుచు (<ప్రా. ముట్టి,
నం. ముష్టి).

మొదపు: ఆపు; పొడిఆపు.

మొన: సైన్యం; యుద్ధం; కొన;
కత్తివాదర; ముందు
భాగం. మొనగాడు:
ముఖ్యుడు; శూరుడు;
సేనాపతి.

మొప్పె: మూర్ఖుడు.
మొర, మొర: అర్థధ్వని;
రక్షించుమని ఏడుస్తూ
కోరడం.

మొరకు, మొరకు:
మూర్ఖుడు; కూర్చుడు;
మోటుమనిషి,
మొసరు: పెరుగు.

మొహరం: షియాతెగముస్లింలు
జరుపుకునే పది రోజుల పీర్ల
పండుగ.

మొహరీ: ఒక బంగారునాణెం
(< ఉర్దూ. మొహర్).

మొహరు: ముద్ర (< ఉర్దూ-
ముహర్).

మోకరించు: మోకాళ్ళు నేలకు
ఆవేటట్టు ముందరికి
వంగు.

మోట: కపిలే; ఎడ్లనుకట్టి నీళ్ళు
తోడేసాదనం.

మోటు: చాటు ప్రదేశం; కర్రకై
పది.

మోడ్పు: చేతులుజోడించు,
మొక్కు; కళ్ళు మూసు
కొను.

మోతాదు: ఒకసారి ఇచ్చేమం
దు; ఎచ్చుతగ్గులు కా
నిది (< ఉర్దూ. మోతాద్).

మోపు

మోము

మొహరి

మోసు

మోట

మోడ్పు

మోతాదు

మోపు: ఆనించు; లేనిది
కల్పించు; గుచ్చు;
మోయడం; గుంపు; కట్టు;
మూట; బరువు.

మోము, మొగం: ముఖం
(< ప్రా. ముహం, నం.
ముఖ-).

మోస, మోసం: తప్పు;
అనత్యం; అజ్ఞానం; పొర
పాటు; అపాయం; వంచన
(< ప్రా. మోసం, నం.
మోష), మోసపుచ్చు;
మోసగించు.

మోసు: మొలక.

మోహం: మూర్ఛ; అజ్ఞానం;
వలపు.

మోహరం: యుద్ధం; సైన్యం;
గుంపు (< ప్రా. మోహరం,
నం. మోఖరి), మోహ
రించు: ఎదిరించు.

మోనం: మాట్లాడకుండడం.

మోలీ: ముస్లిం పండితుడు.

మ్రోకు, మాను: చెట్టు.

మ్రోల: ముందు; ఎదుట;
నమీపం.

య

యంత్రం: కొద్ది కాలంలో
తక్కువ శ్రమతో పెద్ద
పనులు చేయడానికి ఏర్పర
చిన సాధనం, మర.

యజనం: యజ్ఞం.

యజమానుడు: ఇంటి పెద్ద.

యతి: సన్యాసి.

యత్నం: పూనిక; పట్టుదల.

యత్నించు: పూనుకొను.

యథాతథం: నిజంగా జరిగి
నట్లు; ఉన్నదన్నట్లు.

యథార్థం: సత్యమైనది; తగి
నది; సరియైనది.

యథావిధి: తగినట్లు.

యథాశక్తి: శక్తికొంది.

యథేచ్ఛగా: కోరినట్లుగా, ఇష్టం
వచ్చినట్లుగా. కావలసినం
తగా.

యథోచితం: తగినట్లు.

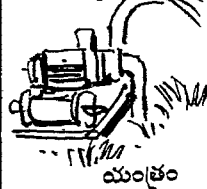
యవనిక: తెర.

యశం, యశస్సు: కీర్తి.

యశస్వి: కీర్తిగలది.

యాచకుడు: బిచ్చగాడు.

యాతన: తీవ్రమైన బాధ.

యాత్ర: ప్రయాణం; జాతర;
గొప్ప ఉత్సవం; తీర్థ
యాత్ర, దండయాత్ర, విహార
యాత్ర.

యాత్రికులు: తీర్థయాత్రలు
చేసేవారు.

యావచ్చక్తి: శక్తికొంది.

యావజ్జీవం: బతికి ఉన్నంత
కాలం.

యుక్తం: కూడుకొన్నది; సరి
యైనది.

యుక్తి: ఉపాయం; పన్నుగడ.

యువజనులు: పదారు మొదలు
ముప్పయ్యేంతల వయస్సు
గలవారు.

యోగక్షేమం: సంపాదించడం
దానిని భద్రపరచడం.

యోగ్యత: అర్హత. యోగ్యతా
పత్రం: అర్హతలను ధృవీక
రించే కాగితం. యోగ్యుడు:
తగినవాడు; మంచి గుణాలు
కలవాడు.

యోజనం: కలపడం; ఆమడ
దూరం.

యోధుడు: వీరుడు. స్వాతంత్ర్య
త్ర్యయోధులు: దేశ

స్వాతంత్ర్యం కోసం

పోరాడినవారు.

యోవనం: పడుచుదనం.

ర

రంకులరాటం: గుండ్రంగా తిరిగే ఉయ్యాల (ప్రా. రంఖాలి + రహట్టా: గుండ్రంగా తిరిగే యంత్రం), దీనిని 'రంగుల రాటం' అని మార్చారు.

రంకె: ఎద్దు మొ.వి కావించే అరపు; కేక.

రంధ్రాన్వేషి: తప్పులు వెదకే వాడు.

రంపు: కలకలం; లేనిపోని గొడవ.

రక్కసి, రక్కసుడు: రాక్షసుడు (< ప్రా. రక్తన, సం. రాక్షస).

రక్తం: నెత్తురు. రక్తపాతం: నెత్తురు చిందడం; ప్రాణ హాని. రక్తప్రసరణం: శరీరంలో నెత్తురు ప్రవహించడం.

రక్ష: రక్షించడం; కావలి; తాయెత్తు; రక్షకుడు; రక్షించేవాడు; కావలివాడు.

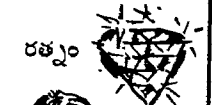
రచ్చ

రంకులరాటం

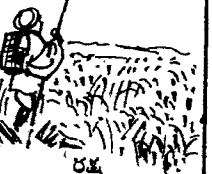
రణం

రత్నం

రక్తం

రక్ష

రచ్చ: రాజమార్గం; స్థానం; ఊరి పెద్దలు కూర్చునే చోటు; కొలువు; సభ; కొట్లాట (< ప్రా. రచ్చా, సం. రథ్యా) రచ్చబండ: ఊరిలో పది మంది పెద్దలు కూర్చుండే అరగు.

రజతం: వెండి.

రట్టు: నింద; అపకీర్తి; ఆపద; అల్లరి; చొరవ. ఇంటిగుట్టు రోగం రట్టు.

రడ్డి, రెడ్డి: గ్రామాధికారి; ఒకతెగ వారి పట్టుపుపేరు (< ప్రా. రద్దీ: గ్రామముఖ్యుడు).

రణం: యుద్ధం. రణ రంగం: యుద్ధభూమి.

రతనం: మణి, రత్నం (< సం. రత్నమ్).

రత్నం: విలువైన వస్తువు; శ్రేష్ఠ మైనది. పుత్రరత్నం; స్త్రీరత్నం; నవరత్నాలు. రత్నగర్భ: గర్భంలో రత్నాలు కలది, భూమి. రత్నాకరం: రత్నాల గని; సముద్రం. శబ్ద రత్నాకరం: రత్నాల వంటి మాటలకు స్థానం.

రథం: తేరు. రథయాత్ర: రథోత్సవం: రథంపై ఉత్సవవిగ్రహాలను ఉంచి ఊరేగించడం. రథన: అల్లరి; గోల; ఆలోచించకుండా పనిచేయడం.

రమారమి: దాదాపు; సుమారు. రవళి: చప్పుడు; అందెల రవళి, మువ్వల రవళి.

రవాణా: సరకు-సామానులు ఒక చోటినుంచి మరొక చోటికి పంపడం. రవాణా సాధనాలు, రవాణా సౌకర్యాలు.

రవుతు, రొతు: గుర్రంపై స్వారి చేసే వ్యక్తి (<ప్రా. రావుత్త-, సం. రాజపుత్ర-).

రవ్వ: వజ్రం.

రవ్వ: నింద; చెడుపని.

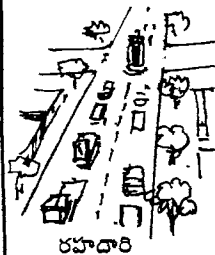
రవ్వ: గోధుమలు మొ.వాటి సన్నటిపొడి.

రసీదు: చెల్లు పత్రం (ఆంగ్లం: Receipt)

రస్తా: దారి.

రహదారి: రాజమార్గం.

రాకాసి: రాక్షసి; రాక్షసుడు; భయంకరం (<ప్రా. రక్తసీ, సం. రాక్షసీ).

రాచ: రాజసంబంధమైనది. రాచ కూతురు; రాచకొడుకు, రాచబిడ్డ, రాచవారు (<ప్రా. రాచ-, సం. రాజ-). రాజధాని: ప్రధాననగరం; రాజనివాసం.

రాజనీతి: రాజ్యపాలకులు తెలుసుకోవలసిన మేలకువ.

రాజస్వం: రాజసంబంధమైన ఆస్తి; సామంత రాజులు చెల్లించే కప్పం.

రాజీవం: జింక; ఏనుగు; ఒకానొక చేప; కమలం.

రాజు: ప్రభువు; కొన్ని తెగలవారి పట్టపు పేరు (<సం. రాజ-).

రాట్నం: నీరు తోడే యంత్రం; చెరకు గానుగ; నూలు వడికే సాధనం (<ప్రా. రహట్ట-, సం. అరఘట్ట-).

రాణి: భార్య; రాజుభార్య (<ప్రా. రాణీ, సం. రాణ్ణీ). రాణి వాసం: అంతఃపురం.

రాణించు: శోభించు; సంతసించు; ఇష్టపడు.

రాణువ: సైన్యం; రాజపరివారం (<ప్రా. రాణయ-, సం. రాజ్ణ-).

రాయడు: నాయకుడు; రాజు
(<ప్రా. రాయ-, సం.
రాజ-).

రాయబారం: దూతచేసే పని
(<ప్రా. రాయభార-, సం.
రాజభార:), రాయబారి:
రాయబారం నడపేవాడు,
దూత.

రాయలసీమ: అనంతపురం,
కడప, కర్నూలు మొ.
జిల్లాలు కలిసిన పశ్చిమాంధ్ర
ప్రాంతం.

రాయసం¹: రాచరీవి.

రాయసం²: రాజలేఖ; రాయస
కాడు; లేఖకుండు.

రావు: రాజు; ఒక తెగవారి పట్టపు
వేరు; ఒక ఉపనామం
(<మరాఠీ: రావు, ప్రా.
రావో, సం.రాజ).

రాశి: గుంపు; కుప్ప; మొత్తం;
మేషం మొదలైనవి.

రాష్ట్రం: దేశభాగం. రాష్ట్రపతి:
దేశాధ్యక్షుడు.

రాసి: కుప్ప; మొత్తం (<ప్రా.
రాసి, సం. రాశి).

రంబ, రిమ్మ: తిక్క, ఉన్నాదం.
రిమ్మతెగులు (<సం. రిఫ్-).

రిక్క

రుమాలు

రాశి

రూక

రిక్క: నక్షత్రం. రిక్కల దొర:
చంద్రుడు (<ప్రా. రిక్త-,
సం. ఋక్ష-).

రిచ్చ: విసుగు; ఏమీతోచని స్థితి.
రిచ్చపాటు: చేష్టలు లేకుం
డడం; భయపడడం.

రిత్త: వట్టిది; శూన్యం; లేనిది;
అబద్ధం; వ్యర్థం (<ప్రా.
రిత్త-, సం. రిక్త).

రీతి: విధం, పద్ధతి.

రుగ్గు: రోగ పడినది. రుగ్గుడు:
జబ్బుగా ఉన్నవాడు, రోగి.
రుగ్గుత: రోగం.

రుద్రాక్షపిల్లి: మోసగాడు.

రుద్రాణి: రుద్రుని భార్య;
పార్వతి.

రుమాలు: తలగుడ్డ; జేబురు
మాలు.

రుప్పు¹: విసరు; వీచు; చల్లు.

రుప్పు²: వేదపఠనంలోని
అవృత్తి; వల్లవేయడం
(<ప్రా. రూప-, సం.
రూప-).

రుమం: చెల్లించవలసిన పైకం.

రూక: ఒకానొక నాణెం (<ప్రా.
రుక్క-, సం. రుక్మ-).

రూఢి: ప్రసిద్ధి; సంప్రదాయం.

రూపు: ఆకారం; చక్కదనం;
శరీరం; విధం (<సం.
రూపమ్), రూపుమాపు:
చంపు; నాశనంచేయు.

రెంటం: జమిలినేత.

రెట్టి: రెండురెట్లు. రెట్టింపు:
ఎక్కువచేయు, రెట్టింపు:
రెండురెట్లుకావడం.

రెబ్బ, రెమ్మ: చెట్టు చిన్న
కొమ్మ, ఉపశాఖ.

రేఖ: గీత; వరుస. రేఖాగణితం:
క్షేత్రగణితం.

రేజీకటి: రాత్రిపూట చూపునరి
గాలేనికంటిజబ్బు.

రేడు: ఏలిక, రాజా.

రేతిరి, రాతిరి: రాత్రి.

రేపు: ఓడలు, పడవలు నిలిచే
తాపు; నదులుమొ. వాటిలో
జనులు దిగడానికి వీలుగా
ఏర్పరిచిన దారి; చాకిరేపు.

రైతు: సేద్యగాడు.

రొంప: రొమ్ముకు సంబం
ధించిన జబ్బు; పడిసెం.

రొంపి: బురద.

రొక్కం: డబ్బు; నగదు.

రొక్కం: నిర్బంధం. రొక్కం
చు: నిర్బంధించు.

రొచ్చు: మురికి; తిరస్కారం;
నింద; కుళ్ళిన గడ్డి మొ.
వాటివల్ల ఏర్పడిన బురద.

రొడ్డు: ఎడమ. రొడ్డుచేయి:
ఎడమచేయి.

రొద: పిట్టలు మొదలైనవి చేసే
ధ్వని; కలకలం (<సం.
రుతమ్).

రొప్పు: ఆయాసంతో వగర్చు;
అదలించు;

బాధించు (<ప్రా.
రుప్పణ-, సం. రోపణ-
).

రో, రోయి: శుల్కం; తాకట్టు;
చేబదులు; డబ్బు.

రోదసి: ఆకాశం; అంతరిక్షం.
రోదసినాక: రోదసిలో
ప్రయాణం చేయడానికి
అనువైన సాధనం.

రోషం: కోపం.

రోసం: కోపం (<ప్రా. రోస-,
సం. రోష-) రోసగాడు:
కోపదారి మనిషి,
రోసించు: కోపపడు.

ల

లంక: దీవి; తలవాకిలి పక్కగది.

లంకపాగాకు: లంకలలో
పైరయ్యే పాగాకు.

లంకణం: జ్వరం మొదలైనవాటి
వల్ల చేసే ఉపవాసం (< ప్రా.
లంఘణమ్, సం. లంఘన-).

లంకించు: దొరకించుకొను;
దొంగిలించు; తగులుకొను;
ధరించు.

లంకించు: అనుమానించు.

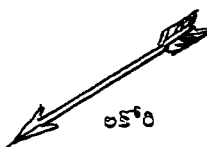
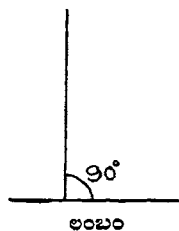
లంకె: రెండింటిని కూడగట్టిన
కట్టు; సంబంధం; కూడిక.

లంకెపలుపు: రెంటిని అంట
గట్టేవాడు. లంకెపీట: పశువు
లను పెనవేసే మానిపలక.

లంగరు: ఓడ నిలిచే దానికై దాని
అడుగున దిగవేసే నాగలి
వంటి ఇనుపసాధనం.

లంఘించు: దాటు.

లంపట: శ్రమ; ఆపద. లంపట
పడు: శ్రమపడు.

లంపు: దొంగమేత. లంపుల
మారి: దొంగమేత మేసే అల
వాటు కలది.

లంబం: పొడవైనది; నిలువుగీత;
అక్షాంశరేఖ. లంబరేఖ: ఒక
సరళరేఖ మీద 90° కోణం
చేసే నిలువుగీత.

లంబిక: కొండనాలుక.

లంకారి: బాణం.

లక్క: ఒకానొక చెట్టు బంక.
లక్కపిడత, లక్కయిల్లు,
లక్కబొమ్మ (< ప్రా. లక్ష్మ,
సం. లాక్ష).

లక్ష: నూరువేలు.

లక్ష్యం: గుర్ర; స్వర్ణం.

లగ్న: కోటను ముట్టడించి పైకి
పాకడం; ముట్టడి. లగ్నలూ
పట్టు: వశపరుచుకొను.

లగ్న: మేలు; క్షేమం.

లగ్నం: ముహూర్తం; కలసినది;
స్థిరమైనది.

లఘువు: తేలిక; చులకనిది; వడి
గలది; శీఘ్రం.

లచ్చి: లక్ష్మీదేవి; సంపద (< ప్రా.
లచ్చీ, సం. లక్ష్మీ).

లడాయి: జగడం; యుద్ధం
(< ఉర్దూ. లడాయి).

లజ్జ: సిగ్గు (< సం. లజ్జా).

లత: తీగ; కొమ్మ. లతాంతం:

పువ్వు.

లక్ష్మక: లక్ష్మరసం (< ప్రా. అలక్ష్మ-, సం. లక్ష్మక-).

లద్ది: గుర్రం, ఏనుగు మొదలైన వాటి పెంట. లద్దిపురుగు: చివికిన కర్రలలో ఉండే తెల్లటి క్రిమి.

లప్ప: ముద్ద; చిన్నపాత్ర. చక్కర లప్ప: పంచదార ముద్ద.

లబ్బం: పొందబడినది, సంపాదించినది; భాగించగా గాని, హెచ్చవేయగా గాని వచ్చిన సంఖ్య.

లబ్బి: లాభం; ఆదాయం.

లబ్బి: మహమ్మదీయులలో ఒక తెగ (< ఉర్దూ. లబ్బీ, అరబ్బీ).

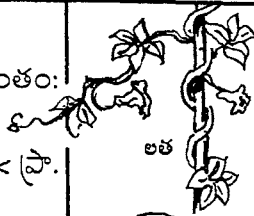
లలన: స్త్రీ.

లలాటం: నౌనలు; నుదురు.

లలితం: అందం; సాగను; మంచిది; తేలికైనది, లలిత సంగీతం.

లవణం: ఉప్పు.

లహరి: అల. ఆనందలహరి: కరుణాలహరి.

లత

లద్ది

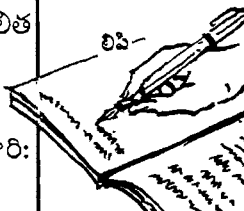
లాగ

లాబి

లలాటం

లిపి

లాగ: బొరియ; కన్నం.

లాఠీ: (పోలీసుల చేతి)దుడ్డు గర్ర.

లాడం: గుర్రాలగొరిజలకుకొట్టే ఇనుప తగడుబిళ్ళ.

లాతం, లాతాం: సన్యాసులు చేత పట్టుకునే కర్ర.

లాయం: గుర్రాలను కట్టేసే చోటు; గుర్రాలశాల.

లాలాజలం: నోటిలో ఊరే ఉమ్మి నీరు.

లాలస: తీవ్రమైన కోరిక; ప్రార్థన; క్రీడ. లాలసం: తీవ్రమైన కోరిక కలది, ఆసక్తి కలది.

లాలి: ఉయ్యాల. లాలిపాలు: ఉయ్యాలలో పిల్లలను ఉంచి నిద్రబుచ్చేటపుడు పాడే పాలు.

లాలించు: బుజ్జగించు.

లావు: బలం; ధైర్యం; సాహసం; సామర్థ్యం; స్థూలం; పెద్ద.

లాహిరీ: మైకం, మత్తు; మత్తు కలిగించేది.

లిఖించు: వ్రాయు. లిఖితం: వ్రాసినది; పుస్తకం.

లిపి: వ్రాత; అక్షరాలు.

లిబ్బి: నిధి; డబ్బు; రాశి.

తీనం: కరగిపోయినది; కలసి
పోయినది; ఆధారపడినది.

తీల: ఆట; వినోదం; సాగము;
విధం.

లుబ్బుడు: పిసినారి, లోభి;
వేటకాడు.

లూటే: దోపిడీ; దవడపుండు.

లెంక: యోధుడు; పరిచార
కుడు; తెలుగులెంక.

లెప్పం: సున్నం మొదలైన
వాటితోచేసే పూత (<ప్రా.
లేప్పం, సం. లేప్ప-).

లెస్స: గొప్ప; మేలు; మంచిది;
శ్రేష్ఠం. దేశ భాషలందు
తెలుగు లెస్స.

లేకి: అప్రయోజకుడు. లేకి
(బ్రతుకు: పేదరికం.

లేఖ: జాబు, ఉత్తరం; గీత.

లేడి: జింక.

లేబరం: దీనం; శూన్యం;
ప్రయోజనం లేనిది.

లేమ: (స్త్రీ), (<ప్రా. లామా,
సం. రామా).

లేమి: పేదరికం; లేకపోవడం.
కలిమిలేములు కావడి
కుండలు.

తాంప

లెంక

లేడి

లేఖ

లేమ

లేవడి: చిక్కిపోవడం; బీద
తనం; కష్టం.

లేహ్యం: నాలుకతో నాకదగినది;
పెదవులతో పీల్చదగినది.

లొంప: కొంప; చిన్న ఇల్లు.

లొచ్చు: తక్కువ. హెచ్చు
లొచ్చులు: ఎక్కువ తక్కు
వలు.

లొటారం: వట్టిది; సారంలేనిది;
కన్నం; మట్టియిల్లు (< ప్రా.
లోటార-, సం. లోష్టాగార-
), లోనలొటారం పైన
పటారం.

లొట్ట: అణగిపోయినది; లొత్త;
కన్నం (< ప్రా. లొట్ట-, సం.
లోష్ట-), లొట్ట కన్ను: అణ
గిన కన్ను.

లొట్టి: కల్లుతీసే ముంత. లొట్టి
ముచ్చు: ఎలుగుబంటి;
తాగుబోతు.

లొట్టిపిట్ట: ఒంటె.

లోకకంటకుడు: లోకానికి
నొప్పి కలిగించేవాడు;
దుర్మార్గుడు.

లోకబాంధవుడు: సూర్యుడు;
విష్ణువు; శివుడు.

లోకమాన్యుడు: ప్రజలచే
గౌరవించబడినవాడు. లోక
మాన్య బాలగంగాధర
తిలక్.

లోకోక్తి: సామెత.

లోగిలి: ఇంటి లోపలిభాగం.

లోగుట్టు: రహస్యమైన ఆలో
చన; రహస్యం. లోగుట్టు
పెరుమాళ్ళకెరుక.

లోటు: తక్కువ; నష్టం.

లోపించు: తక్కువ పడు; మరు
గుపడు.

లోయ: రెండు కొండల మధ్య
భాగం.

లోకమాన్యుడు

లోహం.

లోలకం: కదలేది; వేలాడదీయ
బడిన లోహపుబిళ్ళ.

లోప: లోయ.

లోహం: ఇనుం, బంగారం, రాగి,
వెండి మొ.వి.

లోకానికి: లోకహితం; లోకా
చారం. లోక రాజ్యం: అన్ని
చుటాలను నమానంగా గౌర
వించే రాజ్యం.

లోకం: తెలివితేటలు, బతక
నేర్చిన తెలివి.

వ

వంకా: వంకర; వంపు; తప్పు;
చెడ్డవని; చిన్నవాగు. వంకలు
దిద్దు: ఆత్మేపించు; తప్పులు
నరిచేయు. వంకలుదీర్చు:
చక్కదిద్దు.

వంక: పక్క; వైపు; దిక్కు;
చోటు; కారణం.

వంక: ఇబ్బంది; కష్టం.

వంకర: వంపు; అడ్డాదిడ్డిమాట.

వంకరకొంకర: ఎక్కువవంక
రయైనది, వంకరటింకర:
రకరకాలైన వంకరలు కలది.

వంక: వంకర కత్తి.

వంక: స్త్రీలు సరిదిట ధరించే
నగ.

వంగనం: వంశం; తెగ; జాతి
(< ప్రా. వంసో, సం. వంశ-).

వంచ: వీటిమడుగు; దారువు.

వంచన: మోసం.

వంజ: గొడ్డుటావు; గొడ్డాలు.

(< ప్రా. వంజూ, సం.
వంజ్య).

వందనం

వంశి

వంక

వంకి

వడ

వంత: చింత; బాధ; ఏడుపు.

వందనం: నమస్కారం.

వంశం: తరతరాల కుటుంబం;
వెదురు.

వంశి: పిల్లంగోవి. వంశీధరుడు:
పిల్లంగోవి ఊదేవాడు,
కృష్ణుడు.

వకాలతు: న్యాయవాది; వకీలు
పని.

వక్కణం, వక్కణం: వివరణం;
చెప్పడం (< ప్రా. వక్కణం,
సం. వ్యాఖ్యాన-).

వక్త: చక్కగా మాట్లాడేవాడు;
బోధకుడు.

వగవు: రుఖం; పగ; కీడు.

వజీరు, వజీరుడు, వజ్రీదు:
మంత్రి, యోధుడు,
సామంత రాజు (< ఉర్దూ.
వజీర్).

వట్టం: తరుగు; నష్టం;
తక్కువ (< ప్రా. వట్టం-
సం. వృత్త-).

వట్టు: ఇంకిపోవు; ఎండిపోవు;
చిక్కిపోవు (పశువులు)
పాలు లేనివగు.

వడ: వేడిమి; తాపం; బడలిక;
దప్పిక; వడగాడ్పు. వడ
గాలి: వేడిగాలి.

వడ²: గారె.

వడపోయు: నీరు మొ.వాటిని
గుడ్డతో తేర్చు.

వడి: వేగం.

వడియం: భోజనంలో నంజు
కునే వరుగు (<ప్రా. వడియం, సం. వటకమ్).

వడుకు: దూదిని నూలుగా
తీయు.

వడుగు, వడుపు: బ్రహ్మచారి,
ఉపనయనం (<ప్రా. వడుగ-;
సం. వటుకః).

వడ్డి: పెరుగుదల; నెలకు నూటి
కింత అని నిర్ణయించిన
పెచ్చుధర (<ప్రా. వడ్డి-
సం. వృద్ధి), వడ్డికాసుల
వాడు: తిరుపతిలోని
దేవుడు.

వడ్డంగి: కర్రపనిచేసే వ్యక్తి
(<ప్రా. వడ్డగి, సం. వర్ణకి-).

వత్తి: దీపం వత్తి (<ప్రా. వత్తి, సం.
వత్తి).

వదాన్యుడు: గొప్పదాత.

వదినె: అన్నభార్య; భార్య అక్క
(<సం. వధూనీ).

వధువు: పెండ్లికొమార్తె.

వడపోయి

వడుకు

వన్యప్రాణులు

వడ్డంగి

వధువు

వనం: అడవి; చెట్లగుంపు;
తోట. వనమహోత్సవం:
చెట్లను నాటే కార్యక్రమం.

వన్నె¹: రంగు; కాంతి; ప్రసిద్ధి;
చక్కదనం (<ప్రా. వణ్ణి, సం.
వర్ణక, వర్ణికా). వన్నె
వాసి: పేరుప్రతిష్ఠలు, వన్నె
తెచ్చు: కీర్తితెచ్చు.

వన్నె²: ఒకానొక కులం; తెగ
(<ప్రా. వణ్ణి-సం. వహ్ని/
వృష్టి).

వన్నె³: అడవికి చెందినది, ఆట
వికజాతి (<సం. వన్య-).

వన్నె⁴: గుర్రాల్ని ఎక్కడానికి
రెండు పక్కలా అమర్చిన
ఇనుపమెట్టు (<ప్రా. వహణ-
, వణ్ణి-సం. వహి, వహ్నిః
మోసేది).

వన్యప్రాణులు: అడవిలో నివ
సించే పక్షులు, మృగాలు
మొ.

వయోజనులు: వయస్సులో
పెద్దవారు; వయస్సు వచ్చిన
వారు. వయోజనవిద్య.

వరపుడం: దాన్యం; సేవ.

వరహా: వరాహము (ద్రగల ఒక
బంగారు నాణెం. అయ్యవా
రికి చాలు అయిదు వరహాలు.

వరాహం: పంది.

వరివన్య: పూజ; సేవ.

వరుడు: పెండ్లికొడుకు.

వర్గం: విభాగం (పేద-ధనిక వర్గాలు); వర్ణమాలలో హల్లుల విభాగం (కవర్గం; చ వర్గం మొ.వి); ఒక సంఖ్యను దానిచేతనే గుణించగా వచ్చే సంఖ్య.

వర్జించు: విడుచు.

వర్ణమాల: ఒక భాషలోని అక్షరాలు, Alphabet

వర్ణం: రంగు; జాతి; అక్షరం.

వర్తకం: వాణిజ్యం; కొనుగోలు అమ్మకాలు జరిపే వృత్తి.

వర్తమానం: జరుగుతున్న కాలం; వార్త.

వర్తులం: గుండ్రటిది.

వర్తమాన మహావీరుడు: జైన మత స్థాపకుడు.

వల: కుడి. వలకన్ను: కుడికన్ను వలవలి: కుడివైపు.

వలస: ఉన్నప్రాంతం వదలి ఇంకో ప్రాంతానికిపోయి స్థిర పడడం.

వలిపిరి: వానజిల్లు; నీటితుంపర.

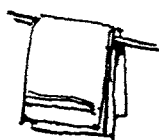
వలువ: వస్తుం.

వరాహం

వరుడు

వర్ణం

వర్తులం

వర్తమానమహావీరుడు

వసంతం

వల్లభుడు: గొప్పవాడు; రాజు.

తెలుగు వల్లభుడు: శ్రీకాకుళ తేత్రంలోని దేవుడు, ఆంధ్రవల్లభుడు.

వల్లించు: నేర్పు; పఠించు. వల్లె వేయు: మరల మరల చదువు.

వల్వం: వస్తుం.

వళంద, ఒళాందా: హోలండ్ దేశం Holland (Netherlands)

వశం: లోబడినది; చెప్పినట్లు చేసేది; మచ్చికైనది; లోకువ; లోబడడం. వశవర్తి: లోబడినవాడు; సేవకుడు.

వశీకరణం: లోబరుచుకొనడం; ఆకర్షించే సాధనం.

వస: ఒకానొక ఔషధం. వసతా గిన పిట్ట, వసపిట్ట: తెగవాగుడు వ్యక్తి.

వసంతం¹: వైశ్రవైశాఖ మాసాల కాలం, వసంత రుతువు.

వసంతం²: పసుపు-సున్నం కలపగా ఏర్పడే ఎర్రటి నీరు. వసంతాలాడు: వసంతాన్ని ఒకరి మీద ఒకరు చల్లుకొను.

వనది: జైనుల - బౌద్ధుల
ఆలయం, బనది (< సం.
వనతి:).

వసూలు: జమ; పోగుచేయడం
(< ఉర్దూ. వసూల్).

వస్త్రాదు: ఉపాధ్యాయుడు; జెట్టి;
ముల్లుడు (< ఉర్దూ.
ఉస్తాద్).

వాక్యం: పూర్తి అర్థాన్ని ఇచ్చే
మాటలకూర్పు.

వాగ్దానం: (ఒక పనిని) చేస్తానని
మాట ఇవ్వడం.

వాఙ్మయం: సాహిత్యం, వాక్కు-
లతో కూడినది.

వాచకం: నోటితో చెప్పేది;
వివరించేది; పాఠ్యగ్రంథం.

వాటం: ఫిటవాలైనది; అను
కూలమైనది.

వాడ: వీధి; పేట; వరుస; ఇండ్ల
వరుస (< ప్రా. వాడ, సం.
వాట-).

వాణి: మాట; విద్య; సరస్వతీ
దేవి.

వాణిజ్యం: వర్తకం; వ్యాపారం.

వాతావరణం: ఎండ-గాలి-వాన
మొ.వాటికి సంబంధించి
నది.

వానరం

వస్త్రాదు

వామి

వాయసం

వాణి

వాదు: కలహం; నింద; అబద్ధం;
వాదం. వాదులాడు:
పోట్లాడు.

వాదోడు: మాటసాయం;
చేదోడు వాదోడు.

వానరం: కోతి.

వామనం: పొట్టిది; కురచమైన
నది; చిన్నది. వామనుడు:
పొట్టివాడు.

వామి: గడ్డిమేటి.

వాయనం: పండుగ; పేరం
టాలలో ముత్తైదవకిచ్చే
కానుక. కొంగువాయనం,
చేటవాయనం, మూసివా
యనం (< ప్రా. వాయణం,
సం. వాయనమ్).

వాయవ్యం: పడమరకు-ఉత్తరా
నికి మధ్యగల మూల.

వాయసం: కాకి.

వాయి: నోరు; కొన; కత్తివాదర.
నోరూ వాయాలేసివాడు.

వాయిదం: వాద్యం (< సం.
వాద్యమ్).

వాయువు: గాలి.

వారణాసి: వారణ అసి అనే
రెండు నదులు కలిసిన పుణ్య
క్షేత్రం, కాశి.

వారది: వంతెన.

వారం: ఆదివారం మొ. వారాలు;
ఏడు రోజుల కాలం; తడవ,
పర్యాయం.

వారసత్వం: తాతముత్తాతల
నుంచి వరుసగా వచ్చేది,
ఆస్తిహక్కు.

వారసులు: ఔరసులు; దాయా
దులు; తర్వాతి హక్కుదా
రులు (< ఉర్దూ. వారిస్).

వారిధి: సముద్రం.

వారువం: గుర్రం; వాహనం
(< ప్రా. వాడవా, సం.
వాడవం).

వార్త: సమాచారం; ప్రసిద్ధి; నీతి.
వార్తాపత్రిక: సమాచారం
తెలిపేది. నీలివార్త: అబద్ధపు
సమాచారం.

వాలకం: పద్ధతి; వేషం; మోసం,
వాలకం నచ్చలేదు. వాల
కాలు: వేషాలు, ఒక జానపద
కళారూపం.

వాలం: తోక.

వాల్మీకి: శ్రీమద్రామాయ
ణాన్ని సంస్కృత భాషలో
రచించిన కవి, ఆదికవి.

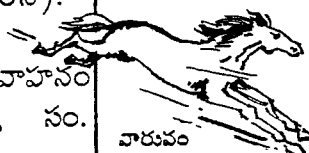
వాసం, వాస: ఇంటికప్పునకు
ఆధారంగా వేసే కర్ర,
దూలం (< ప్రా. వంస-, సం.
వంశ-).

వారం

వాసన

వారువం

వాలం

వండు

వికలాంగులు

వాసి: గొప్పతనం; లాభం;
అందం; కీర్తి; ప్రసిద్ధి; పరా
క్రమం. వాసికెక్కు: ప్రసిద్ధి
చెందు.

వాసెన: కుండ మొదలైనవాటి
మూతికి కట్టే గుడ్డ; నొప్పి
తగ్గడానికి తలకు కట్టే గుడ్డ
(< ప్రా. వాసణం, సం. వాస
నమ్).

వాస్తవం: నిజం.

వాహిని: నది; సైన్యం.

వింగడం: సుందరం; విశాలం.
వింగడించు: వేరుపరచు;
దూకు (< ప్రా. విఘడణం,
సం. విఘటన-).

వింజం: వింధ్య పర్వతం. వింజ
మాకిడు, వింజంబాకిడు
(వింజము + ఆక
ఇడు = వింధ్యపర్వతం అడ్డు
పెట్టు) (< ప్రా. వింఝు-,
సం. వింధ్యః).

విందు: ఆతిథ్యం, పిండి వంటల
తోడి భోజనం; బంధువు;
సంతోషం. ప్రియములేని
విందు పిండి వంటల చేటు.

వికలాంగులు: ఏదో ఒక అవయవ
లోపం కలవారు.

వికాసం: పెరుగుదల; వికసించడం.

వికృతి: మార్పుచెందినది; మారినది. తెలుగుభాషలోని కొంతభాగం సంస్కృత భాషకు వికృతి.

విఖ్యాతి: కీర్తి.

విగ్రహం: బొమ్మ; కలహం; పోట్లాట.

విచారణ: సాక్ష్యాలతో పరిశీలించడం; ఆలోచన.

విచారం: ఆలోచన; పరిశోధన; బాధ.

విచ్చు: (పూవులు) వికసించు; చీలిపోవు; విడిపోవు; తెరచు.

విచ్చేయు: (పూజ్యులు) వచ్చు; పోవు; కూర్చుండు.

విజయం: గెలుపు.

విజ్ఞానం: శాస్త్రీయమైన జ్ఞానం
Science

విడియం, వీడెం: తాంబూలం, పాన్ బిడా (< ప్రా. వీడియా, సం. వీటికా).

విడ్డూరం: ఉపద్రవం; వింత; మూర్ఖత (< ప్రా. విడ్డూరీ, సం. విడ్వర).
వితరణం: దానం; ఉదార

గుణం.

విదుషి

విగ్రహం

విచ్చు

విద్యుత్తు

విడియం

వితరణం

విత్తం: డబ్బు; ఆస్తి. విత్తవంతుడు: ధనవంతుడు.

విదుషి: విద్వాంసురాలు.

విదూషకుడు: హాస్యంగా మాట్లాడి నవ్వించేవాడు; హాస్యగాడు.

విదేశం: వేరేదేశం. విదేశీయులు: ఇతర దేశాలవారు.

విద్దియ, విద్దె: చదువు, బడాయి మాట; మాయ (< సం. విద్యా).

విద్య: చదువు. విద్యలేనివాడు వింత పశువు. విద్యాదాత: గురువు. విద్యావంతుడు: బాగా చదువుకొన్నవాడు.

విద్యుత్తు: మెరపు; విద్యుచ్ఛక్తి. విద్యుల్లత: మెరపుతీగ.

విధానం: శాసనం; శాస్త్రవిధి; పద్ధతి. విధానసభ: శాసనసభ.

వినయం: మంచి నడవడి; అణకువ; క్రమశిక్షణ.

వినియోగించు: ఉపయోగించు.

వినుతి: పొగడ్డు; స్తోత్రం; కీర్తి.

వినోదం: ఆనందం; వేడుక; కాలక్షేపం. వినోదయాత్ర.

విన్నపం: మనవి (< ప్రా. విణ్ణపం, సం. విజ్ఞాపన -).

విన్నానం: నేర్పు; సామర్థ్యం
(ప్రా. విణ్ణాణం, సం. విజ్ఞానమ్).

విపరీతం: వ్యతిరేకం; ఎక్కువ.

విపులం: విశాలం; ఎక్కువైనది; సమృద్ధి.

విష్లవం: కొట్టుకొని పోవడం; శాసనాలను తెక్కచేయక పోవడం.

విభాగం: పంపకం; వాటా; విడిపోవడం.

విభాజకం: భాగహారంలో విభజించే సంఖ్య.

విముక్తి: విడుదల.

విముఖుడు: ఇష్టం లేనివాడు; ఎదిరించినవాడు.

వియ్యంకుడు: వియ్యమందినవాడు; వధూవరుల తండ్రులు ఒకరికొకరు వియ్యంకులు వియ్యంకురాలు, వియ్యపురాలు.

వియ్యం: వివాహసంబంధంవల్ల ఏర్పడ్డ చుట్టరికం (ప్రా. వేవాహిత, సం. వైవాహిక-).

విరటుడు: విరాట దేశపురాజు (సం. విరాట-).

విరమించు: చాలించు; వదలుకొను.

విన్నానం

విలపించు

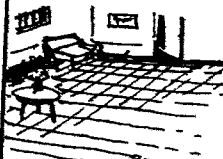
విష్లవం

వివాదం

విశారదుడు

విశాలం

విరామం: తెరపి; ఖాళీ. విరామ సమయం.

విరాళం: చందా.

విరి: పువ్వు. విరిచెండు: పూలబంతి.

విరుద్ధం: వ్యతిరేకం; అసమ్మతి; అడ్డు.

విలపించు, విలాపించు: ఏడ్చు; దుఃఖించు.

విలసిల్లు: ప్రకాశించు; సంతోషించు.

విలాతి, విలాయతి: దేశం; పరదేశం.

వివరణం: వివరించడం; స్పష్టంగా తెల్పడం; వర్ణించడం.

వివాదం: జగడం; వ్యాజ్యం.

వివేకం: మంచిచెడ్డలను నిర్ణయించే శక్తి.

వివ్వచ్చుడు: అడ్డునుడు (ప్రా. బీభచ్చు-, సం. బీభత్స-).

విశారదుడు: నేర్పరి; బుద్ధిమంతుడు.

విశాలం: పెద్దది; వెడల్పయినది; సమృద్ధి.

విశేషం: ప్రత్యేకించి చెప్పుకోదగినది; వార్త.

విశేషణం: నామవాచకం యొక్క
గుణాన్ని తెలిపేది, adjective.

విశేష్యం: నామవాచకం, noun.

విశ్రమించు: శ్రమతీర్చుకొను,
అలసట తీర్చుకొను.

విశ్వం: ప్రపంచం. విశ్వంభర:
భూమి. విశ్వజనీనత:
ప్రపంచ ప్రజలందరకూ
హితమైన భావన.

విశ్వాసం: నమ్మకం.

విషమించు: అపాయం తెచ్చు;
మార్పుచెందు.

విషూచి: విరేచనాల జబ్బు,
కలరా.

విసం: విషం (< ప్రా. విన-,
సం.విష-).

విసరు: ఆడించు; తిప్పు; పొడి
చేయు; గాలివీచు. విసరు
రాయి: తిరుగలి.

విసర్గ: సంస్కృత వర్ణమాలలో
ఒక అక్షరసంకేతం, రెండు
నిండు సున్నలు ఒకదాని
కింద ఒకటిగా గుర్తించే లిపి
సంకేతం(ః).

విసర్జించు: విడుచు.

విస్మయం: ఆశ్చర్యం; గర్వం.

విస్మరించు: మరచిపోవు.

విహారం: వినోదంకోసం తిర
గడం; బౌద్ధులమఠం; రాజ
గృహం.

వీడ్కోలు: పోవడానికి అనుమ
తించడం.

వీనులు: చెవులు. వీనుల
విందుగా: చెవులకు ఇంపుగా.

వీపు: వెన్ను.

వీరం: శౌర్యం; పరాక్రమం. వీర
మాత: వీరులను కన్నతల్లి.

వీషన: విననకర్ర.

వీసం: పదహారోభాగం. (< ప్రా.
వీసం: ఇరవై, సం.వింశతి).
వీసమంత: చాలకొంచెం.

వీసె: నూటిరవై తులాల
తూనిక. (< ప్రా. వీసియా,
సం.వింశికా).

వృక్షం: చెట్టు.

వృత్తం: గుండ్రంగా ఉండేది;
సంగతి, చరిత్ర. వృత్తలేఖిని:
వృత్తాలు గీసే పరికరం.

వృత్తి: కుటుంబపోషణకై అవలం
బించే పని (కమ్మరి, కుమ్మ
రి, జాలరి, వడ్రంగం,
వ్యవసాయం మొ.వి.).

వృద్ధి: పెరుగుదల; మంచిస్థితి.

వృద్ధుడు: ముసలివాడు.

వృశ్చికం: తేలు.

వృషభం: ఎద్దు.

వృష్టి: వాన. అతివృష్టి: చాల ఎక్కువగా కురిసేవాన. అనా వృష్టి: చాలతక్కువగా కురిసే వాన.

వెంగలి: అవివేకి, మూర్ఖుడు; వెర్రివాడు.

వెంపర: పీడ, బాధ. వెంపర లాడు: పీడించు; హింసించు; పాకులాడు.

వెకలి: అర్థంకానిది; వెర్రిది; వెర్రి వాడు. వెకలితనం: అవివేకం.

వెగడు: తడబాటు; భయం: దుఃఖం. వెగడుపడు: తొట్లు పడు, భయపడు.

వెచ్చం: ఖర్చు; చిల్లరసరకుల అప్పు; చిల్లరసరకు. (<ప్రా. వేచ్చ-, సం.వ్యయ), వెచ్చ పెట్టు: ఖర్చుచేయు. వెచ్చించు: ఖర్చుచేయు.

వెజ్జ: వైద్యుడు (<ప్రా.వెజ్జో, సం.వైద్యః).

వెటకారం: ఎత్తిపాడుపు.

వెనకయ్య: గణపతి, వినాయ కుడు. (<సం.వినాయకః).

వెన్ను: వీపు. వెన్నునిరుగు: ధైర్యం పోవు. వెన్నెముక: వీపునడిమి ఎముక.

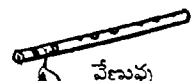
వృశ్చికం

వృషభం

వృష్టి

వేణువు

వెజ్జ

వెన్ను

వెరపు: ఉపాయం; నేర్పు; విధం.

వెరవరి: ఉపాయశాలి.

వెరసి: మొత్తంలేక్క.

వెలది: (స్త్రీ).

వెలితి: కొరత, తక్కువ; నిండ నిది.

వెల్లి: ప్రవాహం; వరుస. పాలవెల్లి: milkyway.

వేకువ: తెల్లవారుజాము. వేగు: తెల్లవారు; ఉదయించు.

వేగిరం: తొందర; వేగం. వేగిరప రుచు: తొందరచేయు. వేగిర పాటు: తొందర.

వేగు: గూఢచారి; రాజకీయ రహస్య సమాచారం. వేగుల వాడు: గూఢచారి.

వేడుక: వినోదం; గట్టికోరిక; ఉబలాటం; పండుగ.

వేణువు: పిల్లంగోవి.

వేతనం: జీతం; కూలి.

వేదన: బాధ.

వేదం: ఋగ్వేదం యజుర్వేదం సామవేదం అధర్వవేదం వేదం నాల్గువిధాలు. వేద వాక్యం: మీరరానిది. వేదాం గాలు: శిక్ష వ్యాకరణం చందస్సునిరుక్తం జ్యోతిషం కల్పం అన్నవి ఆరువేదాం గాలు.

వేదవ్యాసుడు: సంస్కృతభారత
కర్త , వేదాన్ని నాల్గు భాగా
లుగా విభజించిన ఋషి.

వేదిక: శుభకార్యాలు, సభలు
- సమావేశాలు జరపడానికి
తయారుచేసిన ఎత్తైన
అరగు, stage.

వేధించు: బాధించు, పీడించు.

వేసలి: జడ; జుట్టు; కొప్ప.

వేనోళ్ళు: వెయ్యి ముఖాలు,
వెయ్యినోళ్ళు. వేనోళ్ళు

చాలు: బాగా

ప్రచారించేయు.

వేము: వేపచెట్టు.

వేలం: ఏలం, అమ్మకంలో ఒక
రకం.

వేలుచు: హోమం చేయు.

వేలుపు, వేల్పు: దేవత; ఇలు

వేల్పు: గృహదేవత.

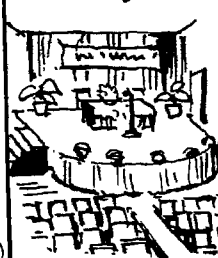
వేళాకోళం: పరిహాసం, నవ్వు
లాట.

వేసంగి, వేసగి, వేసవి: ఎండల
కాలం.

వేసడం: ఒకజాతిడేగ; కంచరగా
డిద (<ప్రా.వేసరో, సం.వే
సరః).

వేదవ్యాసుడు

వేదిక

వేసలి

వేము

వేసడం

వేసం: నటన; మాయ; వేషం
(<ప్రా.వేస-, సం.వేష-). వేస
గాడు: వేషాలు వేసేవాడు.
పదివేసములసామి: పది అవ
తారాలెత్తినదేవుడు, విష్ణువు.

వేసారు: విసుగుచెందు; బాధ
పడు; శ్రమపడు.

వైతాళికుడు: స్తోత్రం చేసేవాడు,
జాతిని మేలుకొల్పేవాడు.
వీరేశలింగం పంతులు నవ
యుగవైతాళికుడు.

వైనం: ఉపాయం; వివరణ;
కారణం.

వైభవం: సంపద; మహిమ, గొప్ప
తనం.

వైరం: పగ; ద్వేషం. వైరి: పగ
వాడు, శత్రువు.

వ్యంజనం: హల్లు, consonant.

వ్యవకలనం: తీసివేత; విడ
దీయడం.

వ్యవధి: అవకాశం, తెరపి.

వ్యవసాయం: సేద్యం;
ప్రయత్నం, పూనిక.

వ్యాకరణం: శబ్దశాస్త్రం.

వ్యాకోచం: విస్తరించడం.

వ్యాఖ్యానం: సందర్భం-అర్థం-
పదవిభజన-తాత్పర్యం
మొ.వాటితో వివరించడం;
వివరణం.

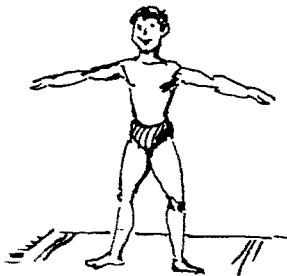
వ్యాఖ్య: పెద్దపులి.

వ్యాధి: జబ్బు, రోగం.

వ్యాపారం: పని; వృత్తి;
వాణిజ్యం, వర్తకం.

వ్యామోహం: ఎక్కువప్రేమ;
గట్టికోరిక.

వ్యాయామం: శరీర పరిశ్రమ,
కసరత్తు.

వ్యాయామం

వ్యాఖ్య

వ్యాధి

వ్యామోహం

వ్యాసంగం: ఏదో ఒకవిషయంపై
కృషిచేయడం, దీక్షగా చద
వడం.

వ్యాసం: వృత్తం యొక్క నడిమి
కొలత; ఏదైనా ఒకవిష
యంపై రచనచేయడం.

వృత్తవృత్తి: పుట్టుక; నేర్పు;
పాండిత్యం.

వ్యోమం: ఆకాశం, రోదసి.
వ్యోమగామి: రోదసిలో
ప్రయాణంచేసేవాడు.

వ్రణం: పుండు; గాయం.

వ్రతం: నోము; నడవడి; పని.

వ్రతం

శ

శంక: సందేహం; అనుమానం;
భయం.

శంకలుచేయు: ప్రశ్నించు.

శంకించు: సందేహించు; జంకు.

శంకరాభరణం: శంకరునకు
(శివునకు) అలంకారమైనది,
పాము; సంగీతంలో ఒక
రాగం..

శంకువు: స్తంభం; పునాది
రాయి.

శంకుస్థాపనం: ఇల్లు మొ. వి
కట్టడానికి ముందు పునాది
రాయివేయడం.

శంఖం: సముద్రపు గుల్మ
యుద్ధానికి ముందు సూచ
నగా ఊదే వాద్యం.

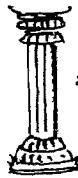
శకం: సుప్రసిద్ధుడైన రాజు
పట్టాభిషేక వత్సరంతో లేక
ఒక మహాపురుషుని (జన్మ
సంవత్సరంతో) మొద
లయ్యే కాల విశేషం. విక్ర
మార్క శకం, శాలివాహన
శకం, క్రీస్తుశకం మొ.వి.

శతకోపం

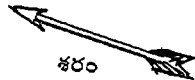
శంకరాభరణం

శంకువు

శంఖం

శరం

శలభం

శకపురుషుడు: శకసంవత్సరా
నికి మూలవ్యక్తి.

శకునం: మంచిచెడ్డలను సూచి
స్తుందనే గుర్తు.

శతకోపం: భక్తుల తలపై ఉంచే
విష్ణుపాదాల పాత్ర.

శతకోపంపెట్టు: మోసగించు.

శతపత్రం: తామరపువ్వు.

శతమానం: మంగళసూత్రం.

శతకం: నూరుపద్యాలూ ఏదో

ఒక మకుటమూగలకావ్యం.

భాస్కరశతకం, సుమతిశ

తకం మొ.వి.

శతాబ్దం: నూరేళ్ళకాలం.

శత్రువు: పగవాడు.

శపథం: ఒట్టు; ప్రతిజ్ఞ.

శబ్దకోశం: నిఘంటువు.

శబ్దశాస్త్రం: వ్యాకరణం.

శరణు: రక్షకం; నమస్కారం;

శరణాగతి..

శరణుడు: శివభక్తుడు.

శరం: బాణం. శరాసనం: విల్లు.

శరత్తు: ఒక రుతువు (ఆశ్వ
యుజ-కార్తిక మాసాల
కాలం).

శరీరం: ఒడలు, దేహం.

శలభం: మిడుత.

శశం: కుందేలు. శశధరుడు:
చంద్రుడు; శశి: చంద్రుడు;
కుందేలును ధరించినవాడు.
శశిధరుడు: శివుడు.

శాకం: ఆకుకూర, కాయ,
దుంప, పండు మొ. శాకా
హారం: కూరగాయల
వంటకం.

శాఖ: చెట్టుకొమ్మ; భాగం; తెగ.
శాతం: నూటికి ఇంత అన్న
తెక్క, %.

శాయి: మసి, ink

శార్దూలం: పెద్దపులి.

శాల: పెద్దహాలు; ఇల్లు. గుర్రాల
సాలమొ.వి.

శాసనం: చట్టం; పరిపాలన; ఆజ్ఞ.
శాస్త్రీ: శిక్ష; ప్రతీకారం.

శాస్త్రం: ఆజ్ఞ; సరియైన ఆధారా
లతో రుజువుచేసే విజ్ఞాన
విభాగం. ఆర్థిక శాస్త్రం:
భౌతిక శాస్త్రం మొ.వి.

శిఖరం: కొండ కొన, చెట్టుకొన.

శిథిలం: నడలినది;
పాడుపడినది.

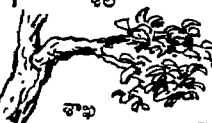
శిబిరం: విడిది; గుడారం.

శశం

శిల

శాఖ

శిలాశాసనం

శార్దూలం

శిఖరం

శిథిలం

శునకం

శిరం, శిరసు: తల. శిరసాప
హించు: అంగీకరించు. శిరో
ధార్యం: తలదాల్చదగినది.

శిల: రాయి. శిలాజం: రాతిలో
పుట్టినది. శిలాజాలు: రాళ్ళు
గామరిన జంతువుల అవశే
షాలు, fossils

శిలాశాసనం: రాతి మీద చెక్కిన
రాజ శాసనం; శాశ్వతమై
నది. శిలాక్షరం: చెరగనిది,
స్థిరమైనది.

శిశిరం: చల్లనిది. శిశిర రుతువు:
(మాఘ ఫల్గుణ మాసాల
కాలం).

శిశువు: పసిపాప.

శిష్యుడు: విద్యార్థి.

శీఘ్రం: వేగం కలది. శీఘ్రంగా:
వెంటనే.

శీలం: స్వభావం; నడవడి; మంచి
నడవడి, మనుష్యుల మంచి
నడవడియే శీలం.

శుచి: పవిత్రం; శుభ్రత.

శుద్ధి: పరిశుభ్రత; పవిత్రత; నవ
రించడం; దోషాన్ని తొలగించడం.

శునకం: కుక్క.

శుభం: మంచిని కలిగించేది;
 సుందరమైనది; మంచిది.
 శుభవార్త: మంచివార్త.

శుభ్రం: తెల్లటిది; ప్రకాశించేది;
 స్వచ్ఛమైనది; శుచీశు
 భ్రమూ.

శుశ్రూష: విధేయత; గౌరవం;
 పెద్దలు చెప్పే దానిని శ్రద్ధగా
 వినాలన్న కోరిక;
 పెద్దలసేవ.

శుష్కం: ఎండినది; సన్నగిల్లి
 నది; కాలినది, వాడిపోయి
 నది; పనికిరానిది. శుష్కప్రి
 యాలు శూన్యహస్తాలు.

శూలి: శూలం కలవాడు,
 శివుడు.

శేషం: మిగిలినది.

శైలం

శుశ్రూష

శ్రవణం

శైలం: కొండ.

శోధించు: వెదకు; పరీక్షించు;
 శుద్ధిచేయు.

శోభ: అందం; వెలుగు.

శౌరి: కృష్ణుడు; శూరుని సంతతి
 వాడు.

శౌర్యం: పరాక్రమం; బలం.

శ్రమణుడు: బౌద్ధసన్యాసి.

శ్రవణం: చెవి; వినడం; చదువు,
 విద్య. శ్రవణానందం: వీనుల
 విందు; చెవులకు ఇంపుగా
 ఉండేది.

శ్రేయస్కరం: నుఖాన్ని కలిగిం
 చేది.

శ్వాసం: ఊపిరి. శ్వాసకోశం:
 ఊపిరితిత్తులు.

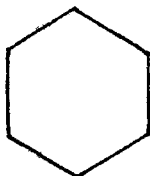
ష

షట్కణం: ఆరు కోణాలు కలది.

షడ్బుజి: ఆరు భుజాలు కలది.

షరతు: నిబంధన.

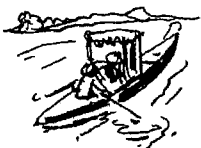
షష్టి: అరవై. షష్టిపూర్తి: అరవై సంవత్సరాలు నిండిన వ్యక్తులు చేసుకునే ఉత్సవం.

షడ్బుజి

షహారు

షైరు

షహారు: పట్టణం. షహర్ గస్తు: ఊరేగడం; సరిగస్తు, మొహరం పండగ సందర్భంగా పీర్లను ఊరేగించడం.

షికారు: వేట; విహారం. షికారీ: వేటగాడు.

షైరు: విహారం.

షోకు: విలాసం; సింగారం; అలంకరణం.

షోకు

స

సంకటం: బాధ; ఇరకాటం; ఇబ్బంది.

సంకటి: చిక్కగా కాచిన అంబలి; రాగి-జొన్నముద్ద.

సంకలనం: కూడిక.

సంకెల: కాళ్ళకు కట్టే గొలుసు; చెరసాల (<ప్రా. సంఖలా, సం. శృంఖలా).

సంకీర్తనం: దేవుని గుణాలను గానరూపంగా కీర్తించడం; పొగడడం. తాళ్ళపాక అన్న మయ్య సంకీర్తనా చార్యులు.

సంక్రాంతి: సూర్యుడు మకరరాశిలో ప్రవేశించేపండగ, మకర సంక్రాంతి.

సంక్షిప్తం: తగ్గించినది; సంగ్రహం.

సంక్షోభం: తొట్టుపాటు; కల వరపాటు.

సంఖ్య: లెక్కించడం; అంకె; లెక్క.

సంఖ్యావాచకం: సంఖ్యను తెలిపేది.

వీరేశలింగం పంతులు

సంకెల

అన్నమయ్య

సంచి

సంగడం: చెలిమి; స్నేహితుడు. సంగడికాడు: చెలికాడు.

సంగరం: యుద్ధం.

సంఘం: సమాజం.

సంఘసంస్కర్తలు: చెడు నడతలను మాన్పి, గుడ్డి సమ్మకాలను పోగొట్టి సమాజాన్ని బాగుచేయడానికి పాటుపడే వారు. వీరేశలింగం పంతులు గొప్ప సంఘసంస్కర్త.

సంచకరం: బయనా; అడ్వాన్సు (<ప్రా. సచ్చంకారి, సం. సత్యంకార-).

సంచి: గోనెసంచి; అసిమి. సంచి కట్టువైద్యుడు; పల్లెలలోని నాటువైద్యుడు. సంచిమొదలు: మూలధనం; పెట్టుబడి.

సంజ: సంధ్యాకాలం (<ప్రా. సంఝా, సం. సంధ్యా).

సంత: నిర్ణయించిన దినాలలో ఏర్పరిచే అంగళ్ళ వరుస.

సంతసం: ఆనందం (<ప్రా. సంతోస-, సంతోష-).

సందడి: సమ్మర్దం, జనుల గుంపు; అల్లరి.

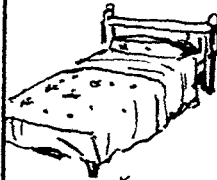
సందు: ఎడం; ఇరుకు వీధి; నెపం.

సందేశం

సందేశం: ఆజ్ఞా సలహా.
 సందేహం: అనుమానం;
 అపాయం.
 సంధి: ఒడంబడిక; కూడిక.
 సంపెంగ: చంపకపుష్పం (< ప్రా.
 చంపగ-, సం. చంపక-).
 సంప్రదాయం: తరతరాలుగా
 వస్తున్న ఆచారం.
 సంప్రాప్తం: బాగా దొరికినది.
 సంప్రక్షింతు: శుద్ధిచేయు.
 సంబంధం: చుట్టరికం;
 స్నేహం.
 సంబరం: వేడుక; సంతోషం
 (< సం. సంభ్రమః).
 సంబోధనం: పిలుపు. సంబో
 ధించు: బాగాబోధించు;
 హెచ్చరించు; పిలుచు.
 సంభావన: సత్కారం; తలంపు;
 ప్రేమ.
 సంవాదం: చర్చ; పోలిక; సమా
 చారం.
 సంశయం: సందేహం.
 సంస్కరించు: చక్కబరచు.
 సంస్కర్త: బాగుచేయు వ్యక్తి.
 సంస్కారం: మంచిగుణాలు
 కలిగి ఉండడం; మెరుగు
 పెట్టడం.

సంపెంగ

సజ్జ

సంబోధనం

సత్తరువు

సంస్కృతి: మంచి సంస్కారం;
 నాగరికత.
 సకినం: మంచినో చెడ్డనో తెలిపే
 గుర్తు (< సం. శకున-).
 సక్తి, సక్తియ: స్నేహితుడు;
 స్నేహితురాలు; చెలికత్తె
 (< సం. సఖీ).
 సగటు: సరాసరి.
 సచివుడు: మంత్రి. సచివా
 లయం: మంత్రుల కార్య
 స్థానం.
 సజ్జ, సెజ్జ: పరుపు, పానుపు
 (< ప్రా. సజ్జా, సం. శయ్యా).
 సడలు, సడిలు: శిథిలమగు;
 వదలు; నన్నగిల్లు (< ప్రా.
 సథిలో, సిథిలో, సం. శిథిల-
) సడలించు: విప్పు;
 విడుచు. సడలింపు: సడలిం
 చడం.
 సడ్డ: శ్రద్ధ; ఆసక్తి (< ప్రా. సడ్డా,
 సం. శ్రద్ధా).
 సడ్డ: ద్వేషం (< సం. స్పర్ధా).
 సడ్డకుడు: తోడల్లుడు (< సం.
 పడ్డకః).
 సత్తరువు: సత్రం; ధర్మశాల;
 అన్నదాన గృహం (< సం.
 సత్రమ్).

సత్యాగ్రహం: నమ్మిన సత్యం
కోసం పట్టుదలతో పని
చేయడం. ఉప్పుసత్యాగ్రహం.
సదమదం: నలగినది.

సదస్సు: సభ. సదస్సులు: సభా
సదులు.

సదుపాయం: సౌకర్యం.

సద్దు: చప్పుడు, ధ్వని (<ప్రా.
సద్దో, సం. శబ్దం).

సన్నాహం: ప్రయత్నం;
ఏర్పాటు.

సన్మానించు: గౌరవించు.

సపర్య: పూజ; సేవ; గౌరవం.

సప్తపది: పెళ్ళి సమయంలో
నూతన వధూవరులు కలిసి
ఏడడుగులు నడవడం.

సబబు: సరియైన కారణం.

సమంజసం: తగినది; సరియైనది.

సమత: సమానత్వం; భేదభావం
లేకపోవడం.

సమర్థించు: బలపరుచు; రుజువు
చేయు.

సమర్పించు: గౌరవభావంతో
ఇచ్చు.

సమాచారం: వార్త.

ఉప్పుసత్యాగ్రహం

సమ్మెలు

సన్మానించు

సరసి

సమాజం: మంచి కట్టుబాట్లు
గలమనుషులగుంపు.

సమితి: గుంపు.

సమీక్ష: ఆలోచన; పరిశోధన.

సమైక్యం: కలిసి మెలసి
ఉండడం.

సమ్మెలు: పెద్దనుత్తి.

సమ్రాట్టు: చక్రవర్తి.

సరళం: తిన్ననిది; వంకర
కానిది; సాధు స్వభావం. సర
ళాలు: గ, జ, డ, ద, బ- అనే
వర్ణాలు.

సరసం: నవ్వులాట; పరిహాస
వాక్యం.

సరసి, సరస్సు: కొలను,
మడుగు.

సరి: సమానం; సాటి; పోలిక. సరి
సంఖ్య: 2, 3, 4, 6, 8 మొ.వి.
(<ప్రా. సరి, సరిస, సం.
సదృశ-) సరిబేసులు: ఒక
పిల్లల ఆట.

సరిహద్దు: పాలిమేర.

సర్వజనీనం: జనులందరకు
హితమైనది.

సర్వజ్ఞుడు: అన్నీ తెలిసినవాడు.

సర్వధా: అన్ని విధాలా;
పూర్తిగా.

సర్వదా: విల్లప్పుడు; శాశ్వతంగా.

సర్వనామం: నామవాచకానికి మారుగా వాడే పదం.

సర్వభక్షకుడు: అన్నింటినీ తినేవాడు, అగ్ని.

సర్వమంగళం: ఏమీ లేనిది; శూన్యం.

సర్వమూల్యం: ఏవిధమైన పన్ను లేకుండా గౌరవం కోసం ఇచ్చిన భూమి లేక గ్రామం.

సర్వసిద్ధాంతం: అన్ని మతాల వారూ ఒప్పుకొన్న సిద్ధాంతం.

సర్వార్థసిద్ధుడు: బుద్ధుడు.

సలాము: సమస్కారం (< ఉర్దూ. సలాం).

సవతి: తోడి పెండ్లాము (< ప్రా. సవత్రి, సం. సవత్రి) సవతి తల్లి; మారుతల్లి.

సవతు: సమానం; సామ్యం (< ప్రా. సవత్తో: తుల్యుడు; సం. సవత్తుః: శత్రువు) సవ తువచ్చు: సాటియగు. సవ తునేయు: పోల్చు.

సహకరించు: కలసి పనిచేయు; తోడ్పడు.

సహజీవనం: కలసిమెలసి ఒద్దికగా జీవించడం.

సాకు: మిష.

సాగరం: సముద్రం.

సాజం: సహజం.

సాతు: వర్తకుల బిడారు (< ప్రా. సత్తో, సం. సార్థ-).

సాధనం: ఉపాయం; పనిముట్టు.

సాధువు: మంచివాడు; యతి.

సాధ్యం: సాధించ వలసినది; నిరూపించవలసినది.

సాస: కత్తులు మొదలైనవి నూరే రాయి; గంధం తీసే రాయి (< ప్రా. సాణ-, సం. శాణ-).

సాని: సాహిణి, గుర్రపు రోతు.

సాని: రాజాగారి భార్య; వేశ్య (< ప్రా. సామిణి, సం. స్వామినీ).

సాము¹: సగం.

సాము²: వ్యాయామం, కసరత్తు.

సామెత: లోకోక్తి.

సాయం: తోడ్పాటు.

సారాంశం: ముఖ్యవిషయం.

సారె: పాచిక; గోరువంక (< ప్రా. సారిఆ, సం. శారికా).

సార్వభౌముడు: చక్రవర్తి. శ్రీ నాథుడు కవి సార్వభౌముడు.

సాల: ఇల్లు; నివాసం (<ప్రా. సాలా, సం. శాలా).

సాలియ: నేతపని; బట్టలు నేసే వ్యక్తి (<ప్రా. సాలి ఆ, సం. శాలిక).

సాహసం: తెగింపు; చొరవ.

సాహిణి: గుర్రపువాడు; గుర్రపు రాతు; గుర్రాల సాలపై అధికారి (<ప్రా. సాహణీ, సం. సాధనీ: పైనికుడు).

సింగం: సింహం (<ప్రా. సింఘా, సం. సింహా).

సింగారం: అలంకరణ (<ప్రా. సింగార-, సం. శృంగార-).

సిక, సిగ: జుట్టు (<ప్రా. సిఖా, సం. శిఖా) సిగపట్టు: దెబ్బలాట.

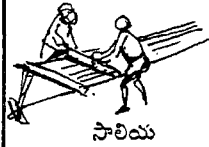
సిబ్బంది: కింది ఉద్యోగులు; సేవకులు.

సిరి: సంపద; శోభ; లక్ష్మీదేవి (<ప్రా. సీరీ, సం. శ్రీ).

సిలువ: ఏనుక్రీస్తును బంధించి హింసించిన కొర్రు.

సీమ: ప్రాంతం; సరిహద్దు; విదేశం.

సుంకం: పన్ను (<ప్రా. సుంకం, సం. శుల్క-).

సాలియ

సింగం

సుత్తి

సిక

సిలువ

సుంకరి: పన్ను వసూలుచేసే వాడు.

సుకియ: వేయించిన తినుబండారం (<ప్రా. సుక్కి-: ఎండినది, సం. శుష్క-).

సుడి: గాలి గుండ్రంగా తిరగడం, సుడిగాలి; సుడిగుండం; వట్టువసుడి.

సుతారం: సుకుమారం.

సుత్తి: చిన్ననమ్మెట.

సుద్ది: సమాచారం; వార్త; మాట (<ప్రా. సుత్తి, సం. సూక్తి-) సుద్దులకత్తె: మాటకారి.

సుద్ది: శుభ్రం సుద్దిచేయు: శుద్ధి పరుచు.

సుధాకరుడు: చంద్రుడు.

సున్న: లేనిది; అనుస్వారం (<ప్రా. సుణ్ణం, సం. శూన్య-) అరసున్న, నిండు సున్న.

సున్నం: తెల్లటి కారపు పదార్థం (<ప్రా. చుణ్ణం, సం. చూర్ణ-).

సుప్రభాతం: పవిత్ర మైన ఉదయం; దైవ నన్నిధిని తెల్ల వారు జామునజరిపే మేల్కొలుపు.

సుభాషితం: మంచిమాట.

సుభిక్షం: పాడిపంటలు దండిగా
ఉండడం

సుమంగలి: ముత్తయిదవ.

సుమతి: మంచి బుద్ధిగలవాడు.

సురియ: చురకత్తి.

సులువు: సులభం.

సువర్ణం: బంగారు.

సువారం: వంట; వంట ఇల్లు
(< ప్రా. సూవార-, సం.
సూపకార-).

సువ్రతుడు: నియమనిష్ఠులుగల
విద్యార్థి.

సుస్తి: అనారోగ్యం; సోమరి
తనం.

సూక్ష్మం: చిన్నది; పలుచనిది;
చతురత. సూక్ష్మగ్రాహి:
తొందరగా గ్రహించేవాడు.
సూక్ష్మదర్శి: చురుకైన
చూపుగలవాడు.

సూడిగం: స్త్రీల చేతి గాజు
(ప్రా. చూడగ-, చూడక).

సూడిద: కానుక.

సూడు¹: కాల్పు; అంటించు.

సూడు²: పగ; కసి; శత్రువు.

సూది: గుడ్డలుకుట్టే సాధనం
(< సం. సూచీ).

సురియ

సుస్తి

సులయ

సూడిగం

సూది

సూనరి: చంపేవాడు; కసాయి
వాడు (< ప్రా. సూనాఆర-,
సం. సూనాకర-).

సూన్యతం: సత్యవచనం; మంచి
మాట.

సూయాణం: శత్రుభయంకర
మైన దండయాత్ర (< సం.
సూయానమ్).

సూరి: పండితుడు; విద్వాం
సుడు.

సృజించు: నిర్మించు; పుట్టించు.

సృష్టి: పుట్టుక; ఉత్పత్తి; ప్రకృతి.

సెలయేరు: కొండమీది నుంచి
పారేచిన్నవీరు.

సెలవి: పెదవిమూల.

సెలవు: ఆటవిడుపు, ఖర్చు,
పోవడానికి అనుమతి. సెల
విచ్చు: ఆజ్ఞాపించు.

సేకరించు: కూడబెట్టు; సంగ్ర
హించు.

సేగి: కీడు; ఆపద; నష్టం.

సేద: బడలిక; ఆయాసం;
మూర్చ (< ప్రా. సేద-,
స్వేద-) సేదదేరు: బడలిక
పోవు.

సేద్యం: వ్యవసాయం. సేద్య
కాడు: సేద్యం చేసేవాడు.
రైతు.

సేన: సైన్యం.

సేనం: చిన్నఉలి (<ప్రా. చేల
ణం, సం. చేదనమ్)..

సేమం: శుభం; క్షేమం; కుశలం
(<సం. క్షేమమ్).

సేవియ: గోదుమ పిండితో
సన్నగా తాలికలుచేసిపాలు,
పంచదార కలిపి చేసే భక్ష్య
విశేషం (<ప్రా. సేవియా,
సం. సేవికా).

సేసలు: అక్షతలు (<ప్రా. సేసా,
సం. శేష, శేషా: కట్టి విడిచి
నది, ముడిచి తీసినది).

సైమ: ఇష్టమగు; రుచించు;
ఓర్చుకొను.

సైగ: నన్న, జాడ.

సైతం: కూడ (<సం. నహి
తమ్).

సైదోడు: తోబుట్టువు.

సైరణ: ఓర్పి; సహసం. సైరిం
చు: సహించు; క్షమించు.

సాంటు: తప్పు.

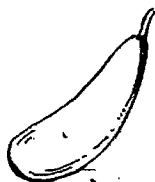
సాంపు: సమృద్ధి; సుఖం;
సాందర్యం; తీవి.

సేద్యం

సేనం

సాంకాయ

సాది

సాచ్చెం: నిర్మలం; శుద్ధం (<ప్రా.
సచ్చ-, సం. స్వచ్చ-).

సాట్ట: నొక్కు; వంకర.

సాడ్డు: కొరత; తప్పు.

సాత్తు: సామ్మ.

సాడు: చితి.

సాన్నం: బంగారు; బంగారు
నాణెం (<ప్రా. సాణ్ణం, సం.
సువర్ణ-).

సాన్నారి: బంగారం పనిచేసే
వ్యక్తి (<ప్రా. సాన్నార-, సం.
సువర్ణకార-).

సాబగు: చక్కదనం.

సామ్మ: డబ్బు; నగ; హక్కు.

సామ్మలు: గోధనం (<సం.

స్వమ్: తనది, సామ్మ),
'సామ్మొకరిది సామ్మొకరిది'.

సారకాయ: అనబకాయ; అనగ
కాయ. సారకాయ కోతలు:
ప్రగల్భాలు.

సాది, సాది: ఎరుక. సాదెకత్తె:
సాదెచెప్పే (స్త్రీ).

సాద్దెం: ఆశ్చర్యం; వింత (<సం.
చోద్య-).

సోపనం: మెట్టు (<సం.
సోపాన-).

సోమరి: అలసుడు; మందబుద్ధి
(<ప్రా. సోమార-, సం. సుకు
మార).

సోయగం: చక్కదనం; విలాసం;
విధం.

సోరణం: గవాక్షం; కిటికీ (<ప్రా.
సోరాణ-, సం. సౌరాయణ-
సూర్యనిమార్గం, సూర్యని
వెలుగువచ్చే మార్గం),
సోరణ గండ్లు: గవాక్షాలు.

సోల: కొల పాత్ర, ధాన్యాన్ని
కొలిచే పరికరం (<ప్రా.
సోలన, సోలహ్: ఒక కొలత,
పదహారు, సం. షోడశ-).

సోలు: పరవశమగు; ఒరగు;
నశించు; ఓడిపోవు.

సోలుదారు: పైనికుడు, Soldier
సౌందర్యం: అందం.

సౌకర్యం: నేర్పు; అనుకూలం;
నదుపాయం.

సౌధం: మేడ; సుధ (సున్నం)
తో కట్టినది.

సౌభాగ్యం: అదృష్టం; వైభవం;
గొప్పసంపద.

సౌరకుటుంబం: సూర్యనితో
పాటుఇతర గ్రహాల గుంపు.

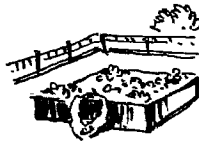
స్తవం: పాగడ్డ.

స్తూపం

సోరణం

సోరకం

సోలుదారు

స్తూపం: బౌద్ధస్మృతిచిహ్నం.

స్త్రీధనం: తలిదండ్రులు, సోద
రులు మొ.వారి నుంచి స్త్రీకి
లభించిన సొత్తు.

స్తవతి: శిల్పి.

స్తాణువు: కదలనిది.

స్తాపించు: నిలుపు; ఏర్పరుచు.

ష్టిరం: నిలుకడ; శాశ్వతం. ష్టిర
పరుచు: నిశ్చయంచేయు.

స్పర్థ: పోటీ; అనూయ.

స్పూర్తి: ఆవేశం; ప్రోత్సాహం.

స్పృటకం: మసూచి; అమ్మవారి
జబ్బు.

స్మారకం: స్మృతిచిహ్నం.

స్వచ్ఛందం: స్వతంత్రమైనది;
కల్మషం లేనిది.

స్వయంవరం: కన్య స్వయంగా
వరుని ఎన్నుకొనడం.

స్వరాజ్యం: సొంత ప్రభుత్వం.

స్వాగతం: సుఖంగా వచ్చారా అని
అడగడం; కుశల ప్రశ్న.

స్వీకరించు: తీసుకొను; అంగీక
రించు.

స్వేచ్ఛ: తన ఇష్టప్రకారం
ఉండడం.

హ

హంగామా: హడావిడి.

హంగు: అనుకూల్యం;
ప్రయత్నం; వనరు.

హంతకుడు: చంపేవాడు;
హింసించేవాడు.

హంసపాదు: చేతిరాతలో వదలి
వేసిన భాగాన్ని మళ్ళీ చేర్చి
నందుకు సూచనగా హంస
పాదం వంటిగుర్తును
రాయడం.

హంసోదకం: ఎండకు సలసల
కాగి వెన్నెల చలువకు చల్లి
బడ్డ నీరు.

హక్కు: స్వంతం.

హజారం, హాజారం: కొలువు
కూటం; మొగసాల (<పార
సి. హాజిరాన్: సభాసదులు,
హాజర్: సభ్యులు).

హజ్జ: పాదం, అడుగు (<కన్న
డం. హజ్జె: పాదం, అడుగు).

హతం: మొండితనం; పట్టుదల;
దౌర్జన్యం.

హత్తి

హనుమ

హయం

హరికథ

హరిగ

హడపం: వక్కులాకుల సంచి.

హత్తం: చేయి (<ప్రా. హత్తం,
సం. హస్త-).

హత్తి: ఏనుగు (<ప్రా. హత్తి,
సం. హస్తిన్).

హత్తు: అంటుకొను; నాటు
కొను; ఉండు; చేరు;
కలియు; అనుకూలించు.

హత్తించు: హత్తుకొను.

హదను: సరియైన సమయం
(< కన్నడం. హదను,
పదను).

హద్దు: సరిహద్దు, మేర. హద్దు
పద్దులేదు. హద్దుమీరు:
అతిక్రమించు, మితిమీరు
(<పారసి. హద్: మేర, పాలి
మేర).

హనుమ: హనుమంతుడు
(<ప్రా. హణుమ-, సం. హను
మత్-).

హయం: గుర్రం.

హరికథ: నృత్యగానాలతో చేప్పే
కథ; విష్ణుకథ.

హరిగ: డాలు.

హరిగోలు: ఏరుదాటడానికి
వాడే చిన్నిపడవ.

హరిదళం: పసుపుపచ్చటి ధాతు
విశేషం (<ప్రా. హరిదాల-,
సం. హరితాల-).

హరివాణం: పశ్చెరం, పాత్ర;
భోజనపాత్ర.

హరుసం: సంతోషం (<ప్రా.
హరిస-, సం.హర్ష-).

హలం: నాగలి.

హళది, హలిది: హరిద్రావర్ణం;
పసుపురంగు (<ప్రా.హలిద్ది,
సం.హరిద్రా).

హసనం: నవ్వు.

హకీము: యజమానుడు;
వైద్యుడు.

హజరు: రాజ సన్నిధిలో
ఉండడం (<పారసి. హజర్:
సన్నిధిలో ఉండడం. హజ
రుపట్టి: Attendance regi-
ster.

హని: కీడు.

హయి: సుఖం. సంతోషం.

హరతి: ఆరతి. (<ఆరతి సం.ఆ
రాత్రికమ్).

హలికుడు: రైతు.

హింస: చంపడం; పీడ; బాధ.

హితవు: ప్రియమైనది; యుక్తం;
మంచిది. (<సం.హిత-).

హిమం: మంచు.

హుండీ: దేవాలయాలలో
మొక్కుబడి డబ్బును వేసే
పాత్ర; డబ్బు ఇవ్వడానికి
ఇచ్చే ఆజ్ఞాపత్రిక.

హరివాణం

హలం

హసనం

హరతి

హిమం

హుండీ

హుజారు, హుజారు: సన్నిధి;
పాలకుల సమక్షం.

హుటాహుటి: వేగంతో కావించే
ప్రయాణం; అతివేగం.

హుమా, హుమాయి: గుర్రం;
వాహనం (<పారసి. హుమా:
నిరంతరం ఎగిరేపక్షి).

హురుముంజి: పారసీకదేశం
లోని ఒకరేవు పట్టణం,
ముత్యాలకు ప్రసిద్ధి.
<పారసి. హుర్ముజ్: పార
సీక జలసంధిలోని ఒకదీవి;
ఒకపట్టణం).

హుళక్కి: అబద్ధం; లేనిది
<కన్నడం. హుళక్కి).

హుషారు: జాగరూకత;
ఉత్సాహం; సంతోషం.
<మరాఠీ. హుశారీ; పారసి.
హుశ్యార్, హోశ్యార్:
నేర్పు; జాగరూకత).

హుసిహోపు: వ్యర్థమగు (<కన్న
డం: హుసి, పుసి: వ్యర్థం).

హూణుడు: విదేశీయుడు.

హృదయం: మనస్సు; ప్రేమ;
కోరిక. హృదయమిచ్చు:
మనసిచ్చు; రహస్యం
తెలుపు.

హృద్యం: అందమైనది;
ఉల్లాసం కలిగించేది; మనో
హరమైనది.

హెగ్గడి: రాజసన్నిధిలో ఉండే
ఉద్యోగి. హెగ్గడికత్తె: అంతః
పురదాసి, హెగ్గడికాడు: అం
తఃపుర రక్షకుడు (< కన్న
డం: హెగ్గడ: మంత్రి).

హెచ్చరిక: జాగరూకత. హెచ్చ
రించు: జాగ్రత్తను తెలుపు.

హేజీబు: మంత్రి, సలహాదారు;
ప్రతినిధి (< మరాఠీ. హేజీబు:
దూత, రాయబారి).

హేజుబారి: రాయబారి.

హేతువాదం: దేవుడు ఉన్నా
డన్న వాదాన్ని అంగీకరిం
చని అభిప్రాయం. హేతు
వాది: దేవుని ఉనికిని సందే
హించే వ్యక్తి.

హేమం: బంగారం. హేమించు:
బంగారంచేయు.

హేమాహేమీలు: గొప్పవారు;
ఒకరిని మించిన మరొకరు
(< కన్నడం: హెమ్మె:
ఆధిక్యం).

హేరాళం: ఎక్కువ; పెద్ద; అడ్డు
లేనిది (< కన్నడం: హేరాళ:
విస్తారం, ఆధిక్యం).

హాస్య

హాయిలు

హేళన: వెక్కిరించడం; వినో
దించడం.

హైరాను: ఎటూ తోచని స్థితి;
తొందర.

హొంత: నేర్పు. హొంతకాడు,
హొంతకారి: జెట్టి, వస్తాడు.
గట్టి మనస్సుకల వ్యక్తి
(< కన్నడం: హొంతకార:
నేర్పరి, శూరుడు).

హొన్ను: బంగారం; బంగారు
నాణెం, వరహా (< కన్నడం:
హొన్ను: బంగారం. హొం
బట్టు: బంగారువన్నె గల
పట్టు. హొన్నంచు: బంగా
రునగిషీగలఅంచు. హొన్న
గరు: బంగారునగరం, రాజ
గృహం.

హొయలు: విలాసం; వేడుక
(< కన్నడం: హొయల్,
హొయిలు).

హొరంగు: సాగను; కాంతి
(< కన్నడం: హొరె:
ఉత్సాహం).

హొస: కొత్తది; చక్కనిది
(< కన్నడం: హొస:
కొత్తది).

హోదా: పదవి (< మరాఠీ.

హోదా: వాస్తవ స్థితి; హోమం
మూలం).

హోమం: యజ్ఞం.

హోర! : ప్రసిద్ధి.

హోర! : రాత్రిపగలు; గంట.

హోరాట, హోరాటం:

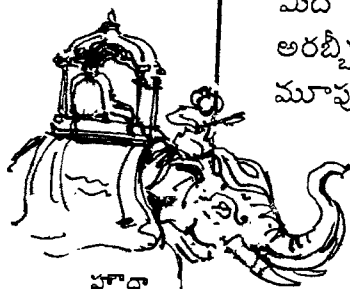
హోరాటం; వేగిరపాటు.

(< కన్నడం: హోరాటం:

యుద్ధం), హోరాహోరి:

ఎడతెగక. హోరాహోరిగా

పోట్లాడు.

హోదా

హోళిగలు: భక్త్య విశేషం,

బొబ్బిళ్లు, ఒబ్బిళ్లు.

(<కన్నడం: హోళిగ).

హోదా: ఏనుగుమీది అంబారి

(<మరాఠీ. హోదా: ఏనుగు

మీది గద్దె) పారసి.హోజ;

అరబ్బీ. హవద: ఒంటె

మూపు.

అనుబంధం
కొలామానం- తులామానం

మెట్రిక్ కొలతలు

పాడవు

మెగా మీటరు	= 10,00,000 మీటర్లు
కిలోమీటరు	= 1,000 మీటర్లు
హెక్టామీటరు	= 100 మీటర్లు
డెకామీటరు	= 10 మీటర్లు
మీటరు	= 1 మీటరు (100 సెం.మీ.)
డెసిమీటరు	= 1/10 మీటరు (10 సెం.మీ.)
సెంటిమీటరు	= 1/100 మీటరు
మిల్లీమీటరు	= 1/1000 మీటరు
మైక్రాన్	= 1/10,00,000 మీటరు
1 కి.మీ	= 0.62137 మైలు
1 మీటరు	= 39.37 అంగుళాలు
1 సెం.మీ	= 0.3937 అంగుళాలు
2.54 సెం.మీ	= 1 అంగుళం
30.48 సెం.మీ	= 1 అడుగు
1.6 కి.మీ	= 1 మైలు

ఘనపరిమాణం

కిలోలీటరు = 1000 లీటర్లు = 1 ఘనమీటరు

లీటరు = 1 ఘనడెసీమీటరు

మిల్లీలీటరు = $1/1000$ లీటరు

ఘనఅంగుళం = 16.3872 ఘన సెం.మీ.

ఘన అడుగు = 0.028317 ఘన.మీ.

బరువు

టన్నీ = 1000 కిలోగ్రాములు = 10,00,000 గ్రాములు

క్వింటల్ = 100 కిలోగ్రాములు = 1,00,000 గ్రాములు

కిలోగ్రాము = 1000 గ్రాములు

మిల్లీగ్రాము = $1/1000$ గ్రాము

మైక్రోగ్రాము = $1/10,00,000$ గ్రాము